

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

BİLECİK MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

HAZIRLAYAN
Emel BAYRAM

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ahmet Ali BAYHAN

YÜKSEK LİSANS

ORDU 2021

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi olarak savunduğum “Sinop Arkeoloji Müzesi’ndeki Bir Grup Osmanlı Dönemi Sikkesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmadan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..../..../ 2021

Emel BAYRAM

ÖNSÖZ

Bir malın karşılığında ödeme şekli olarak kullanılan sikkeler, zengin kültür hazineleridir. Bu sikkeler bir devletin varlığının da kanıtıdır. Ait oldukları devletin kuruluşu, ekonomisi, ticaretinin yanı sıra sosyal yaşamı, sanatı, estetik anlayışı, inanç sistemi yaşantısı gibi çeşitli alanlarda önemli bilgileri sağlamaktadır. Sikkeler kaynak ve belge niteliğinde olup üzerlerindeki yazı, süsleme ve simgelerin çeşitliliği nedeniyle sanat tarihi bakımından da önemli bir yere sahiptir. Sikkelerin okunması, tasnifi, fotoğraflanması, yazı ve süsleme öğelerinin değerlendirilmesi yaşadıkları dönemin gün yüzüne çıkarılmasını bekleyen şahitleri olarak ayrıca önem taşımaktadır.

Bu çalışmamda gerekli yasal izinler alındıktan sonra, Bilecik Müzesi'ndeki Osmanlı Dönemi Sikkeleri tespit edilmiş, envanter defterleri incelenmiş, toplamda 16 padişah ve 87 adet sikke tespit edilmiştir. Bu sikkelerin hangi padişah döneminde darp edildikleri, nerede bulunduğu, müzeye geliş şekilleri incelenmiştir. Çalışmam üç bölüm halinde hazırlanmış olup çalışmamın asıl bölümü, katalog kısmı olup sanat tarihi disipliniyle bilimsel bir çalışma ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Tez çalışması boyunca ilgisini bana yönelten söylediği altın kıymetinde olan hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet Ali Bayhan'a sonsuz teşekkür ederim. Müzedeki çalışmalarında her türlü yardımı ve kolaylığı sağlayan Bilecik müzesindeki Arkeolog Güven Deniz Apaydın Beye teşekkürlerimi sunarım. Çalışmamda gerek kaynak tarama gerekse müze çalışmalarında bana yardımcı olan Bayram İşcan ve ablam Ebru İşcan'a teşekkür ederim. Bütün öğrenim hayatımda olduğu gibi tez yazım süreci boyunca da maddi ve manevi desteğin yanında varlıkları en büyük kazancım olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Emel Bayram

Temmuz 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
ÇİZİMLER DİZİNİ.....	viii
GÖRSELLER DİZİNİ	xiii
GİRİŞ	1
KONUNUN ADI, KONUSU VE KAPSAMI.....	1
KONUNUN AMACI VE ÖNEMİ	1
ARAŞTIRMANIN METOT VE DÜZENİ	2
İLGİLİ KAYNAK VE YAYINLAR.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1. SİKKE GELİŞİMİ	4
1.1.Sikke Tanımı	4
1.2. Sikkeden Önceki Ödeme Biçimleri	4
1.3. Sikkenin Tarihsel Gelişimi	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	11
2. OSMANLI DÖNEMİ SİKKE GELİŞİMİ	11
2.1. Osmanlı Sikkelerinin Malzeme Açısından İncelenmesi	13
2.2. Osmanlı Devleti'nde Darphaneler	19
2.3. Osmanlı Sikke Üretiminde Kullanılan Teknikler.....	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	23
KATALOG	23

3. BİLECİK MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ	23
3.1 Sultan I. Murad Han Dönemi (1359-1389)	23
3.2. Sultan I. Bayezid Dönemi (1389-1402)	26
3.3. Sultan Çelebi Mehmed Han Dönemi (1413-1421).....	29
3.4. Sultan II. Murad Han Dönemi (1421-1451)	32
3.5. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (1250-1566)	35
3.6. Sultan II. Süleyman Han Dönemi (1687-1691).....	38
3.7. Sultan II. Ahmet Han Dönemi (1691-1695).....	41
3.8. Sultan III. Ahmet Han Dönemi (1703-1730)	44
3.9. Sultan I. Mahmud Han Dönemi (1730-1754)	47
3.10. Sultan III. Mustafa Han Dönemi (1757-1774)	62
3.11. Sultan II. Mahmud Han Dönemi (1808-1839)	95
3.12. Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789).....	113
3.13. Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861).....	124
3.14. Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876).....	143
3.15. Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)	156
3.16. Sultan V. Mehmed Reşat Han Dönemi (1909-1918)	180
4.1. Tuğra	212
4.2. Süsleme	213
SONUÇ	217
KAYNAKÇA	219
GÖRSELLER.....	223
TABLolar	225
ÖZGEÇMİŞ	233

ÖZET

BİLECİK MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

Tezimin amacı Bilecik Müzesi envanterine kayıtlı bir grup Osmanlı Sikkesi üzerinde incelemeler yapmaktır. Bu doğrultuda Bilecik Müzesi envanter defterinde incelenmek üzere 87 adet sikke tespit edilmiştir. Tespit edilen sikkelerin hepsi boyut ve ağırlık ölçüleri alınmış, fotoğrafları çekilmiştir. Daha sonra teknik, malzeme ve süsleme bakımından incelenmiştir.

Sikkeler hakkındaki asıl bilgiler katalog kısmında ele alınmıştır. Buradaki bilgiler ışığında gerek dönemi gerek sikkeyi bastıran padişahı gerek darp edildiği yeri vb. özellikleri doğrultusunda üzerindeki süslemeleri tasnif ve tahlil edip bilimsel bir çalışma ortaya çıkarılmak hedeflenmiştir. İncelenen sikkeler içinde bütün Osmanlı padişahlarının sikke örnekleri mevcut değildir. Osmanlı padişahlarından I. Murat, I. Bayezid, I. Mehmed, II. Murad, Kanuni Sultan Süleyman, II. Süleyman, II. Ahmet, III. Ahmet, I. Mahmud, III. Mustafa, II. Mahmud, I. Abdülhamid, Abdülmecid, Abdülaziz, II. Abdülhamid, Sultan V. Mehmed Reşad'a ait sikkeler mevcuttur.

Katalog bölümünden sonra gelen değerlendirme ve sonuç kısmında sikke üzerindeki süsleme kompozisyonları dönem dönem ele alınmış ve en erken tarihli sikkeden en geç tarihli sikkeye kadar değişen, gelişen süsleme motifleri üzerinde durulmuştur. Bu araştırmanın Osmanlı sikkeleri hakkında yapılan diğer araştırmalara bir katkı sağlayabilmesi en büyük temennimizdir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Sikkeleri, Darphane, Bilecik Müzesi

ABSTRACT

OTTOMAN PERIOD COINS IN BİLECİK MUSEUM

The purpose of my thesis is to examine a group of Ottoman Coins registered in the Bilecik Museum inventory. Accordingly, 87 coins were identified to be examined in the Bilecik Museum inventory book. Dimensions and weight of all identified coins were taken and photographs were taken. Later, it was examined in terms of technique, material and decoration.

Actual information about the coins is covered in the catalog section. In the light of the information here, both the period, the sultan who minted the coin, the place where it was minted, etc. It was aimed to create a scientific study by classifying and analyzing the ornaments on it in line with its features. Coin samples of all Ottoman sultans are not available among the coins examined. Ottoman I. Murat, I. Bayezid, I. Mehmed, II. Murad, Kanuni Sultan Süleyman, II. Süleyman, II. Ahmet, III. Ahmet, I. Mahmud, III. Mustafa, II. Mahmud, I. Abdülhamid, Abdülmecid, Abdülaziz, II. Abdülhamid, Sultan V. Mehmed Reşad

In the evaluation and conclusion part after the catalog section, the ornamental compositions on the coin are dealt with by the period, period and the developing ornamental motifs ranging from the earliest dated coin to the latest dated coin. It is thought that this research study may contribute to other researches on Ottoman coins.

Key Words: Ottoman Coins, Mint, Bilecik Museum

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
C.	: Cilt
S.	: Sayfa
H.	: Hicri
M.	: Miladi
TBMM.	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
Kat.	: Katalog
Cm.	: Santimetre
Kg.	: Kilogram
İmp.	: İmparator
Vb.	: Ve Benzer

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1: I. Murad Dönemi (M.1359-1389) Sikkeleri.....	225
Tablo 2: I. Bayezid Dönemi (M.1389-1402) Sikkeleri	225
Tablo 3: Çelebi Mehmed Dönemi (M.1413-1421) Sikkelerinin Tasnifi	226
Tablo 4: II. Murad Dönemi (M.1421-1444/ M.1445-1451) Sikkeleri	226
Tablo 5: Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (M.1250-1566) Sikkeleri.....	227
Tablo 6: II. Süleyman Han Dönemi (1687-1691) Sikkeleri.....	227
Tablo 7: II. Ahmet Dönemi (M.1691-1695) Sikkeleri	228
Tablo 8: III. Ahmet Dönemi (M.1703-1730) Sikkeleri.....	228
Tablo 9: I. Mahmut Dönemi (1730-1754) Sikkeleri	229
Tablo 10: III. Mustafa Dönemi (M.1757-1774) Sikkeleri	229
Tablo 11: II. Mahmud Dönemi (M.1808-1839) Sikkeleri	230
Tablo 12: I. Abdülhamit Dönemi (M. 1774-1789) Sikkeleri	230
Tablo 13: I. Abdülmecit Dönemi (M.1839-1861) Sikkelerinin Tasnifi.....	231
Tablo 14: Abdülaziz Dönemi (M.1861-1876) Sikkeleri	231
Tablo 15: II. Abdülhamit Dönemi (M. 1876-1909) Sikkeleri.....	232
Tablo 16: V. Mehmed Reşat Dönemi (M.1909-1918) Sikkeleri.....	232

ÇİZİMLER DİZİNİ

Çizim 1: Sultan I. Murat Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	24
Çizim 2: Sultan I. Murat Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	24
Çizim 3 : Sultan I. Bayezid Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	27
Çizim 4: Sultan I. Bayezid Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	27
Çizim 5: Sultan I. Mehmet Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	30
Çizim 6: Sultan I. Mehmet Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	30
Çizim 7: Sultan II.Murat Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	33
Çizim 8 : Sultan II.Murat Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	33
Çizim 9: Kanuni Sultan Süleyman Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	36
Çizim 10: Kanuni Sultan Süleyman Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	36
Çizim 11 Sultan II. Süleyman Han Dönemi Mangır Ön Yüzü	39
Çizim 12: Sultan II. Süleyman Han Dönemi Mangır Arka Yüzü	39
Çizim 13 Sultan II. Ahmet Han Dönemi Mangır Ön Yüzü.....	42
Çizim 14: Sultan II. Ahmet Han Dönemi Mangır Arka Yüzü	42
Çizim 15: Sultan III. Ahmet Han Dönemi Mangır Ön Yüzü.....	45
Çizim 16: Sultan III. Ahmet Han Dönemi Mangır Arka Yüzü.....	45
Çizim 17: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	48
Çizim 18: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	48
Çizim 19: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	50
Çizim 20 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	50
Çizim 21: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	52
Çizim 22: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	52
Çizim 23: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	54
Çizim 24: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	54
Çizim 25 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	56
Çizim 26: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	56
Çizim 27: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	58
Çizim 28 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	58
Çizim 29: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	60
Çizim 30: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	60
Çizim 31: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	63
Çizim 32: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	63
Çizim 33: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	65

Çizim 34: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	65
Çizim 35: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	67
Çizim 36: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	67
Çizim 37: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	69
Çizim 38: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	69
Çizim 39: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	71
Çizim 40: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	71
Çizim 41: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	73
Çizim 42 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	73
Çizim 43 Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	75
Çizim 44: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	75
Çizim 45: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	77
Çizim 46: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	77
Çizim 47: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	79
Çizim 48 Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	79
Çizim 49: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	81
Çizim 50: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü Arka Yüz.....	81
Çizim 51: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	83
Çizim 52: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	83
Çizim 53: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	85
Çizim 54: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	85
Çizim 55: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	87
Çizim 56: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	87
Çizim 57: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	89
Çizim 58 Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	89
Çizim 59: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	91
Çizim 60: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	91
Çizim 61: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	97
Çizim 62: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	97
Çizim 63 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	99
Çizim 64: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	99
Çizim 65: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	101
Çizim 66: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	101
Çizim 67: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	103
Çizim 68: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	103

Çizim 69: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	105
Çizim 70: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	105
Çizim 71: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	107
Çizim 72: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	107
Çizim 73: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	109
Çizim 74: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	109
Çizim 75: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	111
Çizim 76: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	111
Çizim 77: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	114
Çizim 78: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	114
Çizim 79: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	116
Çizim 80: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	116
Çizim 81: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	118
Çizim 82: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	118
Çizim 83: Sultan I. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	120
Çizim 84: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz.....	120
Çizim 85: Sultan I. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	122
Çizim 86: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz.....	122
Çizim 87: Sultan I. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	125
Çizim 88: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz.....	125
Çizim 89: Sultan I. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	127
Çizim 90: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz.....	127
Çizim 91: Sultan I. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	129
Çizim 92: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz.....	129
Çizim 93: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	131
Çizim 94: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	131
Çizim 95: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	133
Çizim 96: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	133
Çizim 97: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	135
Çizim 98: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	135
Çizim 99: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	137
Çizim 100: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	137
Çizim 101: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	139
Çizim 102: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	139
Çizim 103: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	141

Çizim 104: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	141
Çizim 105: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	144
Çizim 106: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	144
Çizim 107: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	146
Çizim 108: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	146
Çizim 109: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	148
Çizim 110: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	148
Çizim 111: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	150
Çizim 112: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	150
Çizim 113: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	152
Çizim 114: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	152
Çizim 115: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	154
Çizim 116: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	154
Çizim 117: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	158
Çizim 118: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	158
Çizim 119: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	160
Çizim 120: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	160
Çizim 121: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	162
Çizim 122: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	162
Çizim 123: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	164
Çizim 124: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	164
Çizim 125: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	166
Çizim 126: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	166
Çizim 127: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	168
Çizim 128: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	168
Çizim 129: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	170
Çizim 130: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	170
Çizim 131: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	172
Çizim 132: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	172
Çizim 133: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	174
Çizim 134: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	174
Çizim 135: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	176
Çizim 136: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	176
Çizim 137: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	178
Çizim 138: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	178

Çizim 139 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	182
Çizim 140 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.	182
Çizim 141 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	184
Çizim 142 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.	184
Çizim 143 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	186
Çizim 144 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.	186
Çizim 145 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	188
Çizim 146 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	188
Çizim 147 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	190
Çizim 148 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	190
Çizim 149 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	192
Çizim 150 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	192
Çizim 151 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	194
Çizim 152 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	194
Çizim 153 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	196
Çizim 154 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	196
Çizim 155 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	198
Çizim 156 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	198
Çizim 157 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	200
Çizim 158 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	200
Çizim 159 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	202
Çizim 160 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	202
Çizim 161 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	204
Çizim 162 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	204
Çizim 163 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	206
Çizim 164 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	206
Çizim 165 : Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	208
Çizim 166 : Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü..	208

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1: Sultan I. Murat Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	24
Görsel 2: Sultan I. Murat Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	24
Görsel 3: Sultan I. Bayezid Dönemi Akçe Ön Yüzü	27
Görsel 4: Sultan I. Bayezid Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	27
Görsel 5: Sultan I. Mehmet Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	30
Görsel 6: Sultan I. Mehmet Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	30
Görsel 7 : Sultan II.Murat Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	33
Görsel 8: Sultan II.Murat Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	33
Görsel 9: Kanuni Sultan Süleyman Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	36
Görsel 10 : Kanuni Sultan Süleyman Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	36
Görsel 11: Sultan II. Süleyman Han Dönemi Mangır Ön Yüzü.....	39
Görsel 12 : Sultan II. Süleyman Han Dönemi Mangır Arka Yüzü.....	39
Görsel 13 : Sultan II. Ahmet Han Dönemi Mangır Ön Yüzü.....	42
Görsel 14 : Sultan II. Ahmet Han Dönemi Mangır Arka Yüzü.....	42
Görsel 15 : Sultan III. Ahmet Han Dönemi Mangır Ön Yüzü.....	45
Görsel 16 : Sultan III. Ahmet Han Dönemi Mangır Arka Yüzü	45
Görsel 17 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	48
Görsel 18 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	48
Görsel 19: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	50
Görsel 20: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	50
Görsel 21: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	52
Görsel 22 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	52
Görsel 23: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	54
Görsel 24 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	54
Görsel 25: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	56
Görsel 26: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	56
Görsel 27: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	58
Görsel 28: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	58
Görsel 29: Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	60
Görsel 30 : Sultan I. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	60
Görsel 31: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	63
Görsel 32: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	63
Görsel 33: Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	65

Görsel 34 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	65
Görsel 35 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	67
Görsel 36 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	67
Görsel 37 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	69
Görsel 38 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	69
Görsel 39 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	71
Görsel 40 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	71
Görsel 41 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	73
Görsel 42 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	73
Görsel 43 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	75
Görsel 44 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	75
Görsel 45 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	77
Görsel 46 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	77
Görsel 47 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	79
Görsel 48 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	79
Görsel 49 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	81
Görsel 50 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	81
Görsel 51 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	83
Görsel 52 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	83
Görsel 53 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	85
Görsel 54 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	85
Görsel 55 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	87
Görsel 56 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	87
Görsel 57 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	89
Görsel 58 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	89
Görsel 59 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü	91
Görsel 60 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	91
Görsel 61 Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	93
Görsel 62 : Sultan III. Mustafa Dönemi Akçe Arka Yüzü	93
Görsel 63 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	97
Görsel 64 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	97
Görsel 65 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	99
Görsel 66 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	99
Görsel 67 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	101
Görsel 68 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	101

Görsel 69: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	103
Görsel 70: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	103
Görsel 71: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	105
Görsel 72 : Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	105
Görsel 73: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	107
Görsel 74: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	107
Görsel 75: <i>Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü</i>	<i>109</i>
Görsel 76: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	109
Görsel 77: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	111
Görsel 78: Sultan II. Mahmut Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	111
Görsel 79 : Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Ön Yüz	114
Görsel 80 : Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz	114
Görsel 81: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Ön Yüz	116
Görsel 82: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz	116
Görsel 83: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Ön Yüz	118
Görsel 84: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz	118
Görsel 85: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Ön Yüz	120
Görsel 86: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz	120
Görsel 87: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Ön Yüz	122
Görsel 88: Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi Akçe Arka Yüz	122
Görsel 89: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	125
Görsel 90: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	125
Görsel 91: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	127
Görsel 92: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	127
Görsel 93: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	129
Görsel 94: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	129
Görsel 95: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	131
Görsel 96: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	131
Görsel 97: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	133
Görsel 98: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	133
Görsel 99: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	135
Görsel 100: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	135
Görsel 101: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	137
Görsel 102: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	137
Görsel 103: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe ÖnYüzü.....	139

Görsel 104: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	139
Görsel 105: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	141
Görsel 106: Sultan Abdülmecid Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	141
Görsel 107: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	144
Görsel 108: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	144
Görsel 109: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	146
Görsel 110: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	146
Görsel 111: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	148
Görsel 112: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	148
Görsel 113: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	150
Görsel 114: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	150
Görsel 115: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	152
Görsel 116: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	152
Görsel 117: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	154
Görsel 118: Sultan Abdülaziz Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	154
Görsel 119: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	158
Görsel 120: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	158
Görsel 121: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	160
Görsel 122: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	160
Görsel 123: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	162
Görsel 124: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	162
Görsel 125: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	164
Görsel 126: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	164
Görsel 127: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	166
Görsel 128: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	166
Görsel 129: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	168
Görsel 130: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	168
Görsel 131: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	170
Görsel 132: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	170
Görsel 133: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	172
Görsel 134: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	172
Görsel 135: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	174
Görsel 136: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	174
Görsel 137: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	176
Görsel 138: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü	176

Görsel 139: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	178
Görsel 140: Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	178
Görsel 141: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	182
Görsel 142: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	182
Görsel 143: Ö Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	184
Görsel 144: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	184
Görsel 145: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	186
Görsel 146: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	186
Görsel 147: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	188
Görsel 148: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	188
Görsel 149: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	190
Görsel 150: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	190
Görsel 151: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	192
Görsel 152: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	192
Görsel 153: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	194
Görsel 154: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	194
Görsel 155: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	196
Görsel 156: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	196
Görsel 157: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	198
Görsel 158: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	198
Görsel 159: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü	200
Görsel 160: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	200
Görsel 161: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	202
Görsel 162: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	202
Görsel 163: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	204
Görsel 164: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	204
Görsel 165: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	206
Görsel 166: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	206
Görsel 167: Sultan V.Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Ön Yüzü.....	208
Görsel 168: Sultan V. Mehmed Reşad Han Dönemi Akçe Arka Yüzü.....	208
Görsel 169: Mısır El-Amarna bölgesi kazılarında ele geçen metal külçe ve halkalar (https://www.bmimages.com/preview.asp?image=00565095001).	223
Görsel 170 : Osman Bey'e ait Akçe (Artuk, 1980, s.27).	223
Görsel 171: 15. Yüzyıldan Temsili Bir Darphane (Sahillioğlu, 1982).	224
Görsel 172: Cendere Usulü Sikke Darbı (Artuk,1981).	224

GİRİŞ

KONUNUN ADI, KONUSU VE KAPSAMI

Bilecik Müzesi'ndeki Osmanlı Dönemi Sikkeleri isimli yüksek lisans tez çalışması, Bilecik Müzesinde yer alan Osmanlı Dönemi sikkelerinin malzeme, cins, çap, ağırlık, dönemi, tasnifi ve yazı karakteri olarak ayrıntılı bir şekilde incelenmesiyle meydana getirilmiştir.

Müzenin teşhir kısmında yer alan Osmanlı Dönemi Sikkelerin sayıları 1090 adeti bulmaktadır. Çalışmada müzede bulunan Osmanlı Dönemi sikkelerinin Çaltı Hazinesi haricinde kalan 84 adet sikke inceleme kapsamına alınmıştır. Sikkelerin dönemleri belirlendikten sonra yazıları okunarak süsleme ve kompozisyon olarak ayrıntılı bir şekilde tanımları yapılmıştır.

KONUNUN AMACI VE ÖNEMİ

İnsanoğlunun eski zamanlardan beri kullandığı sikke sadece ekonomi anlamında bir aracı olarak kullanılmamıştır, ekonominin yanında basıldığı dönemdeki devletin sosyal yaşamına da ışık tutmuştur. Sikkeler; darp ettiren devletin dili, devletin sınırları, inançları, yaşayışları ve hükümdarların saltanat yıllarına kadar bilinmeyen pek çok hususu göz önüne serebilmektedir. Bu özelliklerin yanı sıra üzerinde bulunan şekiller ve yazılar ile dönemin süsleme özellikleri hakkında da bizi bilgi sahibi yapmaktadır. Genellikle toplu halde gömülmüş bulunan Osmanlı sikkelerinden bir kısmı kendini korurken, bir kısmı da tahrip olmuş olarak ele geçmiştir.

Çalışmanın amacı Bilecik Müzesi'nde bulunan Osmanlı Dönemi sikkelerinin dönemi, darp tarihi, darp yeri, ölçüsü, yazı karakteri, malzemesi ve süslemesi açısından incelenerek kronolojik olarak sıralanmış ve bu sıralama sonucunda incelenen sikkelere yönelik değerlendirme yapılması amaç edilmiştir. Hazırladığımız bu tez çalışması sadece Sanat Tarihi'nin alanı olan Osmanlı nümizmatikğine kaynaklık etmemiş bunun yanında tarih, coğrafya ve arkeoloji gibi diğer bilim dallarına da kaynaklık etmektedir.

ARAŞTIRMANIN METOT VE DÜZENİ

Öncelik olarak tez konusu belirlenmiş olup ardından Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları, Müzeler Genel Müdürlüğü'nden ve Bilecik Müze Müdürlüğü'nden izinler alınmıştır. Ardından Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi kütüphanesi ve Bilecik Halk kütüphanesinde şehir ve tarihi hakkında kapsamlı araştırmalar yapılmış ve kaynakların bir kısmı toplanmıştır.

Sikkelerin tespiti için Bilecik Müzesi envanter defteri incelenmiş, inceleme sonrası envanter numaraları, çap, ağırlık, müzeye getiriliş şekli gibi bilgiler alınmıştır. Bu aşamada alınan bilgiler tezin katalog kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tez çalışmam beş bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde ilk olarak sikke tanımı yapılmıştır. Ve köken olarak kelime anlamı detaylandırılmıştır. Ardından sikke gelişim verilmiş ve sikkeden önceki ödeme biçimleri anlatılmıştır. Sikkenin tarihsel gelişimi ele alınmıştır. II. Bölümde asıl konumuz olan Osmanlı Dönemi sikkelerinin gelişimi kronolojik olarak sıralanmış ve tarihsel gelişim sürecine değinilmiştir. III. Bölüm katalog kısmı olup bu bölümde Bilecik Müzesi'nde yer alan Osmanlı Dönemi sikkeleri dönemi, tarihi, darp yeri, malzemesi, çap, ağırlık, yazı karakteri, tasnifi ve süslemesi detaylı olarak anlatılmıştır. IV. Bölüm değerlendirme bölümü olup bu bölümde incelenen sikkelerin darp edildiği dönem içinde gerek sosyal gerekse ekonomik alanın yanında, dönemi, ağırlık, çap, tarihi, darp yeri, malzeme, teknik ve süsleme olarak değerlendirilmiştir. V. Bölüm olan sonuç bölümünde bu çalışma sonucunda elde edilen bilgilerden sonuç çıkarılmış, çalışmanın amacı ve konunun önemli noktalarına değinilmiştir.

İLGİLİ KAYNAK VE YAYINLAR

Tez konum kapsamında faydalanılan Osmanlı sikkeleri ile ilgili olan yayınlar tanıtılmıştır.

Oğuz Tekin'in İslam Ansiklopedisinde yer alan "Sikke" maddesi, yine Oğuz Tekin'in Eskiçağda Para Antik Nüvizmatığe Giriş kitabından sikke tanımı, İbrahim Artuk'un İslam Ansiklopedisi'ndeki Sikke maddesinde, Oğuz Tekin, "Sikkenin Bulunuşundan Önceki Değişim Ve Ödeme Araçları" yazısında, Oğuz Tekin, Antik Nüvizmatik Ve Anadolu (Arkaik Ve Klasik Çağlar) kitabında, Türkler Ansiklopedisindeki Ahmet Altıntaş'ın Selçuklu Türkiye'sinde Para

maddesi, Bülent Arı, Anadolu’da Paranın Tarihi kitabından Sikkenin tanımı ve tarihsel gelişim süreci hakkında tarama yapıp bilgi verilmiştir. Nuri Pere Osmanlılarda Madeni Paralar, Oğuz Tekin, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Para, Şevket Pamuk, Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi, İ. H. Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti’nin Saray Teşkilatı, Ekrem Kolerkılıç, Osmanlı İmparatorluğunda Para, Remzi Kocaer, Osmanlı Altınları gibi yayınlardan Osmanlı Devleti’nde sikke gelişimi, sikke malzemeleri hakkında bilgiler verilmiştir. İslam Ansiklopedisindeki İsmail Hakkı Uzunçarşılı’ya ait olan “Akçe”, maddesinden, akçenin tanımına, İslam Ansiklopedisindeki Oğuz Tekin’in “Mangır” maddesinden, mangırın tanımına (Gümüş, Altın, bakır) sikkelere değinilmiştir.

Atom Damalı’nın Osmanlı Sikkeleri isimli kitabında, Halil Sahillioğlu’nun İslam Ansiklopedisi’ndeki “Darphaneler” maddesinde Osmanlı’da sikke üretim teknikleri, Ali İhsan Aksan’ın Kütahya Arkeoloji Müzesi’ndeki Erken Osmanlı Dönemi Sikkeleri isimli yüksek lisans tezinde, Adil Özme, Malatya Müzesindeki İslâmî Dönem Sikkeleri, adlı tezinde, Halil Sahillioğlu, Kuruluştan XVII. Asrın Sonlarına Kadar Osmanlı Para Tarihi Üzerine Bir Deneme adlı tezinden, Sibel Tunç, Çaltı Definesi Sikkeleri Işığında 18. Yüzyıl Osmanlı Ekonomik Değişimleri isimli tezinde, Oğuz Tekin, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Para kitabından, Osmanlı Dönemi darphaneleri ve sikke darp teknikleri hakkında bilgiler verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SİKKE GELİŞİMİ

1.1.Sikke Tanımı

Sikke, önceden ağırlığı belirlenmiş, kendisini darb edip tedavüle çıkaran, istendiğinde yeniden geri almayı taahhüt eden devletin, hükümdarın ya da resmî otoritenin simge veya yazısının yer aldığı yuvarlak ufak metal parçadır. Kelime Arapça'dan gelmekte olup “damga veya nakış basmak için hazırlanmış kalıp, demir kalıp” demektir¹. Klasik çağda “kanun” anlamında kullanılan Grekçe ‘nomos’ sözcüğünden türetilmiş “nomisma” (gelenek, ölçü, sikke) anlamına gelmektedir².

1.2. Sikkeden Önceki Ödeme Biçimleri

Göçebe yaşamın olduğu yerleşik düzene geçilmediği dönemlerde insanlar, ihtiyaçlarını kendileri karşılamışlar, gıda, kıyafet ve buna benzer araçları üretebilmeleri sebebiyle, bir aracıya ihtiyaç duymamışlardır. Neolitik dönemde geçilen yerleşik düzenle ihtiyaçlar artmış ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda sahip oldukları mallara değer biçme gereksinimi duymuşlardır. Ve bu biçilen değer sonucunda malın eş değer malla değiştirilmesi olarak bilinen değiş-tokuş yani takas (trampa/ barter) yöntemi ortaya çıkmıştır. Takas yani trampa denilen bu yöntemde örneğin, bir inek satın almak isteyen, onun yerine birkaç kuzu veya belli bir miktarda, tam tartılmış maden vermek zorundaydı³. Gümüş ya da altına sahip olanlar ise bunları belirli ağırlıklarda yanlarında taşımak zorundaydılar⁴. Barterde kullanılan unsurlar, coğrafi bölgelere göre ve o bölgelerdeki toplulukların yaşayış biçimlerine göre değişkenlik gösterir. Örneğin eski Uzak Doğu’da deniz kabukları, Mısır’da değerli ziynet eşyaları, Ortaçağ İzlanda’sında kurutulmuş balıklar, Habeşistan’da ise 19. yüzyılda tuz gibi unsurlar para yerine kullanılmıştır. Zaman ilerledikçe hayvanlar, çeşitli araç gereçler, tahıl ürünleri

¹Oğuz Tekin, “Sikke”, Türk Diyanet Vakfı *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 37, İstanbul, 2009,

²Oğuz Tekin, *Eskiçağda Para Antik Nüsmatiğe Giriş*, Eskiçağ Bilimler Enstitüsü Yayınları:1, İstanbul, 1998, s.10.

³Stefan Karwiese., *Antik Nüsmatiğe Giriş*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2004, s.12.

⁴Karwiese, 2004, 12.

para yerine kullanılmıştır⁵. Fakat bu gibi hem malları korumak hem de gerektiğinde buldukları yerden başka bir yere taşımak zor olduğundan, zamanla sadece metaller değişim aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır ve bunların ilk basamağını madenler oluşturmuştur. Madenler külçeler halinde çıkartılmış çekiçle dövülmüş asimetrik, yuvarlak veya yassı şekillere getirilerek kullanılmıştır⁶ (Görsel 169).

Altın ve gümüş diğer madenlere nazaran daha çok tercih edilmiştir. Bunun nedeni gerek nadir bulunmaları gerekse değerlerinde azalma olmadan bölünebilmeleri ve bozulmadan saklanabilir olmalarıdır⁷. Nippur Kentinde 3.binyıl sonunda, ele geçen çivi yazılı tabletlerde değiş tokuşun hububat ya da hayvanlara dayalı olarak gerçekleştiğini gösteren açıklamalar olsa da en çok “gümüş şekel” den söz edilmektedir⁸. Gümüşün ağırlık olarak kullanımı şekel sözcüğüyle ifade edilmektedir, tartmak anlamına gelir⁹. Gümüşün değişim aracı olarak kullanılmış olduğunu yerleşim yerlerindeki kazılar sonucunda ortaya çıkan küçük gümüş parçaları ve gümüş kırık takılarda görmekteyiz.

Mezopotamya'da adli konuları içeren dönemin yasalarını bize taşıyan yazılı belgeler şehirdeki sarayların arşivlerinde ve anıtsal yapılarında pişmiş toprak ve kitabeler şeklindeydi. Bu kitabeler bize dönemdeki yaşantı hakkında önemli bilgiler vermekteydi. Bu bilgiler arasında kral tarafından verilen cezalar ve sonucunda yapılacak ödemelerin nasıl ve ne kadar olacağı da belirtilmiştir. Örneğin Eşnunna Kralının kanunlarına göre birinin burnunu ısırarak onu yaralamak 1 mina gümüştü, birine tokat atmak 10 şekeldi¹⁰. Yine Hammurabi Kanunların'da, ödemelerin gümüşle ya da gümüşe yakın tahıl ile yapılabileceği aktarılmıştır¹¹. Üç ayaklı kazanlar, baltalar, şişler, kürekler, silahlar, çapalar, zinet

⁵Oğuz Tekin, “Eski Yunan, Roma ve Bizans Altın Sikkeleri”, *Altının İktidarı, İktidarın Altınları: Yapı Kredi Altın Sikke Koleksiyonu* (Ed. Şennur Öztürk ve Selahattin Özpalabıyıklar), Yapı Kredi Kültür ve Sanat Yayıncılık, 2004, s.39., Tekin, 1998, 2-3.

⁶ Tekin, 1998, 5.

⁷ Tekin, 1998, 3.

⁸ Tekin, 1998, 4.

⁹ Oğuz Tekin, “Sikkenin Bulunuşundan Önceki Değişim Ve Ödeme Araçları”, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, Sayı. 40-41, 1998, s.22.

¹⁰ Eagleton C.- Williams J., *Paranın Tarihi*, Çev. Kahya F., Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2011. s.3-4.

¹¹ E.C.-Williams J., 2011, 3-4.

eşyaları da para olarak kullanılmıştır. Avrupa’da, Girit ve Mısır’da gerçekleşen kazılar sonucunda birçok çifte baltalar bulunmuştur¹².

1.3. Sikkenin Tarihsel Gelişimi

Sikkenin icadı M.Ö VII. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Yine de sikke icadı ile ilgili kesin tarihi bilinmemektedir. Ele geçen elektron sikkeler incelendiğinde ve antik kaynaklara bakıldığında sikkenin icadının Anadolu’nun batı kısmı, Lonia bölgesi ve Lidya krallığı ile bağlantılı olduğu görülmektedir¹³. İlk sikkeler aristokrat kişiler tarafından basılmış olup ordunun ihtiyacını karşılamak için sınırlı sayıda kestirilmiş altın ve gümüş karışımı olan elektron sikkelerdir¹⁴. V. yüzyılın ikinci yarısından sonra bronz sikkeler kullanılmaya başlanmıştır ancak bronz sikkelerin yaygınlaşması M.Ö. IV. yüzyılda görülmeye başlanmıştır¹⁵. Sikkenin ortaya çıkması her ne kadar Lydia Krallığı içinde olsa da ona model oluşturan İonia bölgesi kentleri olmuştur¹⁶.

Helenistik dönemde bir yandan sikke basan devlet sayısı artarken öte yandan da basılan sikke tipleri artmıştır.

Roma İmparatorluğu M.Ö. 111-94 yıllarında sikke basmaya başlamıştır ve para birimi “aureus”tur. Bu sikke basımından önce Romalılar Aes Signatum adı verilen bronz sikkeleri kullanmaktaydılar. Altın ve gümüş sikke İmparatorluk tarafından basılmakta olup bronz sikkeler M.S. 262 yılına kadar senato tarafından basılmaktaydı. Bu dönem basılan sikkelerinde ön yüzde imparatorun unvanı ve adının yer alması şartı koşulmuş arka yüzünde ise şehrin sembolü ve ismine yer verilmiştir¹⁷.

Bizans İmparatorluğu’nda sikke basımı ilk defa imparator Anastasius (491-518) ile olmuştur. Sikkeler altın, gümüş ve bakır olmak üzere üç madenden

¹² Karwiese, 2004, 14.

¹³ İbrahim Eroğlu, *Sinop Arkeoloji Müzesi’ndeki Bir Grup Osmanlı Dönemi Sikkesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu, 2020, s.5

¹⁴ Oğuz Tekin., *Antik Numizmatik Ve Anadolu (Arkaik Ve Klasik Çağlar)*, Arkeoloji Ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2008, s.19.

¹⁵ Oğuz Tekin, “Sikke”, *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, (C.37, S.179).

¹⁶ Tekin,1992, 9.

¹⁷ Hasan Buyruk, *Adana Arkeoloji Müzesinde Bulunan Bizans Dönemi Altın Sikkeleri*, Ordu Üniversitesi Yayınları, Ordu, 2014, s.18.

üretilmiştir ve bu dönem sikkelerinin arka yüzlerinde ağırlıklarını ifade eden semboller kullanılmıştır¹⁸.

İslamiyetin doğuşundan sonra Araplar ele geçirdikleri yerlerdeki sikkeleri değiştirmemişler ve kullanmaya devam etmişlerdir. İslamiyet öncesi dönemde kullanılan para, Hz. Muhammed döneminde de kullanılmıştır. Hz. Peygamber döneminde (610-632) Sasani dirhemi, Bizans dinarı yaygındır. Hz. Muhammed zekat verilirken nakit parayı teşvik etmiştir. Kuran-ı Kerim’de ve Hadislerinde dirhem, dinar isimleri geçmektedir. Kuran-ı Kerim’de yer alan Yusuf suresinde “O’nu ucuz bir fiyata, birkaç dirheme sattılar. Zaten ona değer vermiyorlardı. ” ayeti keriminde Hz. Yusuf’un satılmasından bahsederken dirhem sözcüğü geçmektedir. Bu sure dışında yine Ali- İmran suresi 75. Ayet, “Ehl-i kitap’tan öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet etsen onu sana noksansız öder; içlerinden öylesi de vardır ki, ona bir dinar emanet etsen tepesine dikilip durmadıkça onu sana ödemez. Çünkü onlar “Ümmîlere yaptıklarımızdan dolayı bize bir vebal yoktur” derler. Onlar bile bile Allah adına yalan söylemektedirler.” Ali imran suresi 14. Ayet ve El-kahf suresi 17. Ayet de yine bunlara örnek olarak verilebilir¹⁹

Hz. Ömer (634-644) döneminde ise "Kisrevi" adı verilen Sasani sikkelerine “bismillah, bismillahi rabbi” gibi terimlerin yanında kelime-i tevhidi eklenmiş ve kullanılmaya devam edilmiştir²⁰. Gümüşten olan bu sikkelere kisrevi adı verilmiştir²¹. Emevi döneminde Sasani sikkeleri kullanılmaya devam edilse de birtakım değişiklikler yapılmıştır. Örneğin şehrin doğusunda yer alan valiler, sikkeler üzerindeki Hüsrev ibaresini kaldırtıp kendi isimlerini Pehlevce kazımışlardır²². İlk Halife Muaviye’den (661-680) itibaren kullanılmakta olan Bizans ve Sasani taklidi sikkeler H. 77 (696) yılında, Abdülmelik bin Mervan’

¹⁸ Bülent Arı, *Anadolu’da Paranın Tarihi*, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Yayınevi, İstanbul, 2011, s.45.

¹⁹ Selim Tarlan, *Tarihte Para*, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara 1992, s.37.

²⁰ Tarlan, 1992, 37.

²¹ Abdulaziz Bayındır, *Başlangıçtan Günümüze Kadar İslam Toplumunda Madeni Paralar ve Kağıt Paralar*, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi S. II, 2000, s. 15.

²² İbrahim Artuk, “Sikke”, Türk Diyanet Vakfı *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1966, C.10, s. 621.

(646- 705) reformuyla son bulmuştur²³. Bundan sonra İslam dünyasında özgün sikke dönemi başlamış, bu özgünlük tasarımın yanında ağırlıklarına da yansımıştır. 693 (H.77) Abdülmelik zamanında kesilen, dinar İslam dünyasının ilk altın sikkesi olmuştur²⁴.

O döneme kadar kullanılan Bizans altın sikkesi Solidus'a eş değerde kestirilmiştir. Bu dönem sikkelerinde, halife ve hükümdar isimlerinin yazılması ilk defa uygulanmış, bunun yanında hükümdar unvanı ile dua cümleleri Kelime-i tevhid gibi dini terimler yer almıştır. Bakır felsler de ağırlık, çap, tarih ve darp yeri bakımından bir standart bulunmayıp, darphaneye göre farklılıklar göstermektedir. Abbasi döneminde gümüş sikkeler basılmış ve bu sikkeler üzerinde “es-Sikketü'l- Abbasiye” yazmaktadır. Emevi sikke darp sisteminde küçük değişiklikler yapılsa da devam ettirilmiştir. Yine Abbasi döneminde basılan sikkelerin üzerinde ilk kez darphane ismi yazmaktadır. Bu dönemdeki önemli bir gelişmede; Mehdi Billah döneminde sikkeler üzerine halife adının yanında, sikke darbından sorumlu kişinin ismi yazılmaya başlanmıştır²⁵.

Türk İslam dünyasında ilk sikkeler, İslamiyet’i benimseyen ilk devlet olan Karahanlılara aittir. Devletin bastırıldığı ilk sikkeler bakır ve gümüştendir. Nadir olarak altın sikkeleri de vardır. İlk bilinen sikkeyi Abu'l-Husayn İlig Nasr b. Ali, Buhara’da 1002 (H. 393) senesinde bastırmıştır²⁶. Karahanlılar; Reştan, Kaşgar, Tiraz, Özkent, Nişabur, Buhara, gibi şehirlerde darphaneler kurmuşlardır. Gazneliler döneminde ilk sikke Bilge Kağan (961-963) zamanında kesilmiştir. İlk sikkelerde samani hükümdarlarının adı yer almıştır. Gazneli Mahmud sikkelerinin arka yüzlerinde kendisine Abbasi halifesi tarafından verilen "Yeminü'd-devle" ve "eminü'l-mille unvanları yer alır²⁷.

Selçuklu Devleti’nin sikkeleri de Abbasi geleneğini sürdürmeye devam etmiştir. İslam dünyasında sultan unvanı ile sikke basan, ilk hükümdar Tuğrul

²³ Oğuz Tekin, "Sikke" Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. XXXVII, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2009, s. 9.

²⁴ Oğuz Tekin, *Antik Nümismatik ve Anadolu (Arkaik ve Klasik Çağlar)*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1997, s. 180.

²⁵ Mustafa Polat, *Samsun Arkeoloji Ve Etnografya Müzesi'nde Bulunan XII Ve XV. Yüzyıllara Ait Beylikler Dönemi Sikkeleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu, 2010, s. 7-8.

²⁶ İbrahim Artuk, "Osmanlı Beyliğinin Kurucusu Osman Gazi'ye Ait Sikke", Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi (1071-1920), Ankara 1980, s. 625.

²⁷ Artuk, 1980, 626.

Beydir. Sikkelerde kınık boyunun simgesi olan yay ve ok işaretlerine rastlanmaktadır.²⁸ Selçuklu sikkelerinde görülen Kur'an-ı Kerim ayetleri daha önceki Türk- İslam devletleri görülen Gazneli ve Karahanlı devri sikkelerinde görülmemektedir. Abbasi geleneği olan bu durum Samanilerden Selçuklulara geçmiştir. El-Ehvaz, Medinetü's-Selam (Bağdat), Nişabur, İsfahan, Rey ve Merv gibi şehirlerde kurulan darphaneler Selçuklu Devleti'nin önemli darphaneleridir.

Türkler, Anadolu'ya XI. yüzyılın başlarından itibaren akınlar yapmaktaydı. Ancak, Türklerin Anadolu'ya kesin olarak yerleşmesi 1071 yılında Bizans ile yapılan Malazgirt Savaşı'ndan sonra başlamıştır. Kutalmışoğlu Süleyman Şah, 1078'te İznik'i fethederek Anadolu'da Selçuklu devletini kurmuş İznik'i başkent yapmıştır²⁹.

1096-1099'da gerçekleşen birinci Haçlı seferi sonucu İznik düşmüş başkent Konya'ya taşınmıştır. Kurulduğu zaman sikke bastırmayan Anadolu Selçuklu Devleti sikke ihtiyacını Bizans, Abbasi ve Büyük Selçuklu sikkeleri ile gidermiştir³⁰. İlk Anadolu Selçuklu sikkesi I. Mesut zamanında (1116-1155) darp edilen bakır sikkedir, darp tarihi ve yeri siliktir. Sikkenin ön yüzünde Bizans İmparatoru I. Alexius'un portrelerine benzeyen yarım portre, arka yüzde ise "Es-sultan el-muazzam, Mes'ud bin Kılıç Arslan yazılıdır³¹.

Anadolu Selçukluları, I. Kılıçarslan döneminde itibaren bağımsız bir devlet olmanın simgesi olarak darp edilen Felslerdir (bakır Sikke). Bu felslerin darbına I. Mesud zamanına kadar devam ettirmişlerdir. İlk dinar (altın) ve dirhem (gümüş) sikkeler, II. Kılıçarslan döneminde darp edilmiştir. Günümüze kadar ulaşan dinar adı verilen en eski altın sikke, H.573 tarihli olarak, Konya'da darp edilmiştir. Bu altın sikkenin önyüzünde "la ilahe illallahu, vahdehu la şerike lehu" yazısı, dönemin halifesinin adı, unvanı, yazının çevresinde ise Konya'da darp edildiğini gösteren ibare yer alır. Sikkenin arka yüzünde ise "Muhammedün Resullullah sallallahü aleyh" yazısı ve hükümdarın unvanı adı bulunur³².

²⁸ Kenan Çetin, "*İran'dan Anadolu'ya Selçuklu Paraları*", A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. XXIX, (Prof. Dr. Zeki Başar Özel Sayısı) Erzurum 2006, s. 183.

²⁹ Muharrem Kesik, *1071 Malazgirt, Zafere Giden Yol*, Timaş Yayınları, İstanbul 2013, s. 144.

³⁰ Ahmet Altıntaş, "*Selçuklu Türkiyesi'nde Para*" Türkler Ansiklopedisi, C. VII, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 386.

³¹ Çetin, 2006, 191.

³² Çetin, 2006, 191.

Anadolu Selçuklu Devlet'i İlhanlılara karşı 1243 Köseadağ Savaşını kaybetmesinin ardından bağlı devlet haline gelmiş bunun sonucunda yıllık ödenen vergi devlete ağır gelmiş ve Anadolu'da, Osmanlı Sultanı II. Mehmed'in (1451-1481) kestirdiği altın sikke Sultani'ye kadar, altın sikke kestirilmemiştir. Gümüş ve bakır sikke darbı devam etmiştir. İlhanlılara bağlı olan Selçuklu, kendi adlarına sikke darp ettirmemişler XIII. Yüzyılın sonlarına doğru Anadolu darphanelerinde İlhanlı hükümdarı adına sikke darp etmeye başlamışlardır. İlhanlılarda, Gazan Han'a kadar sikkelerin kaliteleri düşük ve ağırlıklarında tam bir standart yakalanamamıştır. Gazan Han'ın 1296-1297 (H.696) sikke reformunun ardından dinar ağırlığı 2.14 grama inmiştir. Köseadağ Savaşı ardından Anadolu Selçuklu yıkılma sürecine girmiştir ve bu siyasi otorite boşluğunda Anadolu'da kurulan Türk Beylikler dönemi darp edilen sikkeler çoğunlukla gümüş ve bakırdandır. XIV. yüzyılda kestirilen sikkelerde, İlhanlı etkileri yine kendini göstermektedir. Sikkelerde beyliğin yöneticisinin adının yanında İlhanlı veya Selçuklu Sultanlarının adı da yer almaktadır. İlhanlı etkisinin Anadolu'da kalkmasıyla birlikte Türkmen beyleri kendi adlarına sikke basmaya başlamışlardır. Bu sikkelerde figür ve çeşitli formlarda geometrik süslemede görülür. Sikkelerin bazılarında darp tarihi ve yeri mevcutken, bazılarında bu bilgilere rastlanılmamıştır³³.

³³ Atom Damalı, *Osmanlı Sikkeleri Tarihi History of Ottoman Coins*, Cilt II, Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı, İstanbul 2010, s.63.

İKİNCİ BÖLÜM

2. OSMANLI DÖNEMİ SİKKE GELİŞİMİ

1299 yılında Osman Gazi tarafından Bilecik ilinin Söğüt ilçesinde kurulan Osmanlı devleti bir beylik iken 1453 yılında II. Mehmed'in Kontantiniyye'yi fethetmesi üzerine imparatorluk haline bürünmüştür. 1922 yılına kadar hakimiyetini sürdüren imparatorluk o tarihten sonra saltanatın kaldırılmasıyla yıkılmıştır. Kuruluşu XIII. yüzyıla tarihlenen Osmanlı Beyliği, tarih sahnesine çıktığı dönemde Anadolu hem siyasi hem de ekonomik olarak zor ve karışık bir durumdadır. Osmanlı Devleti kurulduğunda ticaret işlevlerinin yanı sıra temel ihtiyaçlarını giderme konusu göz önüne alındığında kendinden önce var olan Roma Devletinden, Bizans'tan, İlhanlı Devlet'inden, İslam Devletlerinden ve İtalyan topraklarına kadar yayılmış olan bütün para geleneğinden etkilenmiş durumdadır³⁴.

Osmanlı Devlet'inin para geleneğini şekillendiren bazı etmenler vardır. Bunlar; siyasi değişimler, maden alışverişleri en önemlisi de devletin jeopolitik konumudur. Osmanlı Devlet'inin uzun mesafeli ticaret yollarının üzerinde kurulmuş olması da ekonomisi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü bu uzun mesafeli ticaret yolu üzerinde kurulmak, Osmanlı Devlet'ine ticaret ve ekonomisinin devamlı olacağı güvencesini vermiştir. Bu bilinç de sikke darp etmelerinde etkili olmuştur³⁵. Bahsedilen bu önemli unsurların yanında Osmanlı Devlet'i parayı sadece kırsal kesimde kullanmamıştır. XVI. yüzyılda madenlerin çoğalması ve kent ile kırsal kesimin arasındaki ekonomik ilişkinin artması da Osmanlı Devlet'inde gümüş (akçe) ve bakır (mangır) kullanımını her iki bölgede de yaygın hale getirmiştir³⁶.

Osmanlı Devleti kurulduğu zaman İslam geleneğini izlemeye devam etmişlerdir. Hutbe okutmak ve sikke bastırmak devletin bağımsızlığının bir göstergesi kabul edilmiştir. Hutbe okutmak, tahta çıkan hükümdarın

³⁴ Oğuz Tekin, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Para", Yeni Türkiye, 701 Osmanlı Özel Sayısı II, Ekonomi ve Toplum, 2000 S.32, s. 168-179.

³⁵ Pamuk, 2012, 19.

³⁶ Şevket Pamuk, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2012, s. 18-19.

büyükliğünün bir göstergesi olarak kabul edilirken; sikke bastırmakta, bu yüceliğin şekle dökülmüş bir göstergesi olarak kullanılmıştır³⁷.

Türkmen beylikleri, İlhanlı egemenliğinde kaldıkları süre boyunca kendi adlarına sikke darbı gerçekleştirmemişlerdir. İlhanlı sikkelerinin kullanımına devam etmişlerdir. Yine de bu zaman zarfında akçe olarak adlandırılan değişik ağırlık ve çeşitlere sahip gümüş malzemeli sikkeleri sınırlı sayıda piyasaya sürdükleri zamanlar da olmuştur³⁸.

Osmanlı Devleti'nin ilk sikkesini bastıran hakkında farklı görüşler sunulsa da son araştırmalar sonucu, ilk sikkeyi devletin kurucusu Osman Bey'in darp ettirdiği hakkında fikir birliğine ulaşılmıştır³⁹. Osman Gazi'ye ait olduğu ve günümüzde İstanbul Arkeoloji Müzesinde yer alan bu gümüş akçe 15 mm çapındadır ve 0,68 gram ağırlığındadır. Bu gümüş sikkenin ön yüzünde, üst kısmında "Osman bin Ertuğrul" yazarken, alt satırda "Abbadehü Allah (Allah hükümrânlığı uzun etsin)" ifadesi yer almaktadır. Sikkenin arka yüzünde ise, "Duribe Osman bin Ertuğrul" yazısı vardır⁴⁰ (Görsel 170).

Orhan Bey zamanında H.727/M.1326-27 zamanında Osmanlı gümüş sikkelerine "Akçe" adı verilmiştir. Orhan Bey tarafından bastırılan bu akçeler üzerinde "Orhan halledallahü mülkehü" (Allah mülkünü daim kılsın) veya "es-Sultanü'l-a'zam Orhan bin Osman halledallahü mülkehü" gibi ifadeler yer almıştır⁴¹. Kelime kökeni Türkçe olan bu sikkelere "Akçe-i Osmani" denilmiştir⁴². Beyaz sikke anlamına gelmektedir

Bu bastırılan gümüş akçelerin dışında Osmanlı İmp. 623 senelik saltanatı boyunca gümüş, bakır, nikel vb. birçok değişik madenden sikke basımı gerçekleştirmiştir. Ancak devletin para birimi bakırdan darp edilen "Mangır" ve gümüş madeninden darp edilen "Akçe" olarak belirlenmiştir. Osmanlı İmp. her

³⁷ İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, Ankara, 1988 TTK Basımevi, s. 57.

³⁸ Cüneyt Ölçer *Karamanoğulları Beyliği Madeni Paraları*, İstanbul,1985, Yenilik Basımevi, s 17.

³⁹ İbrahim Artuk, "*Osmanlı Beyliğinin Kurucusu Osman Bey'e ait Sikke*", Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi (1071-1920) Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Ankara 1980, s. 27-33.

⁴⁰ Atom Damalı, *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, C.1, Nilüfer Damalı, Eğitim Kültür Ve Çevre Vakfı, İstanbul 2010. s. 95.

⁴¹ Pere, 1968, 33-34.

⁴² İsmail Hakkı Uzunçarşılı "*Akçe*", *İslam Ansiklopedisi*, C.1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1965, s.232.

ne kadar kendilerine has sikke darbını gerçekleştirse de İlhanlı sikkelerine benzer özellikleri içeriyor olması etkileşimin bir müddet daha devam ettiğini göstermektedir.

2.1. Osmanlı Sikkelerinin Malzeme Açısından İncelenmesi

Gümüş Sikkeler: Osmanlı Devlet’inde gümüş madeninden bastırılan sikkelere Akçe adı verilmiştir. Kelime kökeni Türkçe olan bu sikkelere “Akçe-i Osmani” denilmiştir⁴³. Beyaz sikke anlamına gelmektedir. Batılı kaynaklarda ise asper ya da aspre olarak geçmektedir. Osmanlı akçelerine “Akçe-i Osmani” denmesinin nedeni Selçuklu akçelerinden ayırmak istenmesidir. Zamanla bastırılan akçelerin içindeki gümüş değerlerinde değişimler olmuştur. Bu nedenle değerleri azalan akçelere “züyuf akçe”, “çil akçe”, “kırpık akçe”, “kızıl akçe” ve “meyhane akçesi” gibi farklı isimler verilmiştir. Dönemde zamanlar değeri azalan akçelerin yerlerini kuruşlar almıştır. Osmanlı Devleti kurulduğunda diğer İslam devletlerindeki gibi dirhemi kullanmamışlardır fakat akçelerin değerindeki azalma sonucunda Kanuni Sultan Süleyman dönemine kadar kullanılmamış olan dirhem bu süreden sonra kullanılmaya başlanmıştır⁴⁴.

Orhan Bey zamanında bastırılan akçeler yüzde 90 gümüş madeni içermektedir. Akçenin katları olarak bilinen beşlik ve onluk akçelerde Orhan Bey Döneminde ihtiyaç halinde basılmaya başlanmıştır ancak uzun ömürlü olmamıştır. Bu akçelerde darp tarihi ve darp yerine rastlanılmamaktadır. Orhan Bey bastırdığı sikkelerini kendinden önceki Abbasi ve Selçuklu geleneğindeki gibi kufi hatla bastırmıştır⁴⁵. Fatih Sultan Mehmed Han döneminde ise Onluk Akçeler Kostantiniyye (İstanbul) ve Novar’da (Sırbistan) bastırılmıştır. Daha sonra Sultan II. Bayezid Han ve Kanuni Sultan Süleyman zamanında da bastırılmış sonra basımına bir müddet ara verilmiştir⁴⁶.

⁴³ Uzunçarşılı, 1965, 232.

⁴⁴ Pere, 1968, 12.

⁴⁵ Ekrem Kolerkılıç, *Osmanlı İmparatorluğunda Para*, Doğu Ltd. Şirketi Matbaası, Ankara, 1958, s. 11-12.

⁴⁶ Damalı, 2010, 64.

Sultan IV. Murad zamanında akçenin içerisindeki gümüş oranı çok daha aza indirilmiştir. Giderek gümüş madeni azaltılan akçe Sultan II. Mahmud döneminde boyutunun da küçültülmesiyle kaldırılmıştır⁴⁷.

Bakır Sikkeler: “Mangır” Osmanlı Devlet’inde bakır madeninden bastırılan sikkelere verilen isimdir. Moğollardaki “Mungun” ya da “Mongon” kelimelerinden türetilmiştir. Renginden dolayı Osmanlı’da kırmızı renginden dolayı “Kızıl Mangır” veya da “pul” da denmiştir. Bizans’ta bakır sikkelere follis, Emevilerde ise fels denilmiştir. Osmanlı İmp. bakır sikkenin ne zaman basıldığı bilinmemektedir. Araştırmalar sonucu en erken tarihli mangır Orhan Bey döneminde darp edildiği söylene de günümüze ulaşan en eski tarihli mangır Sultan I. Murad (1359-1389) zamanına aittir.⁴⁸.

Osmanlı Devlet’i birçok şehirde mangır bastırmıştır. İstanbul’un mangır ihtiyacının karşılanması için Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul’da bir darphane kurulmuştur. Bu darphane Darphane-i Amire’nin modernleşme sürecine kadar mangır basmaya devam etmiştir.⁴⁹ Uzayan seferler sonucunda savaş giderleri artmıştır ve bu giderleri karşılamak için de mangır darp edilmeye devam edilmiştir.⁵⁰

Fatih Sultan Mehmet (1451-1481) zamanında büyük ve küçük olarak iki farklı boyda mangır darp edilmiştir. I. Murad (1359-1389) zamanından itibaren darp edilmeye başlanan mangır Abdülmecid (1839-1861) zamanına kadar gerek boyutta gerekse değerinde farklılıklar gösterse de darp edilmeye devam edilmiştir. Abdülmecid Hanla gelişim gösteren yeni tipteki mangırlar II. Abdülhamit Han zamanına kadar kullanımını sürdürmüştür⁵¹.

Altın Sikkeler: Osmanlı Devlet’i kurulmasından itibaren, günlük ihtiyaçların karşılanmada ya da ticarete akçeyi kullansa da zamanla ticaretin geliştirilmesi, sınırların genişlemesiyle bütün Doğu Akdeniz bölgesinde geçerli görülecek bir ödeme unsuruna ihtiyacı duyulmuştur⁵². Bu yüzden ortak ticarete

⁴⁷ Pere, 1968, 13.

⁴⁸ Oğuz Tekin, “Mangır”, *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, C. 37, s. 568

⁴⁹ Damalı, 2010, 41.

⁵⁰ Pere, 1968, 14.

⁵¹ Pere, 1968, 14.

⁵² Pamuk, 2012, 65.

kullanılabilecek bir altın sikke basımına ihtiyaç duyulmuştur. Altın sözcüğü Moğolca “Altan” sözcüğünden türetilmiştir. İlk Osmanlı altınlarına Selçuklu “Sikke-i Hasse” veya “Hasen-i Sultaniye” isimleri kullanılmıştır⁵³.

Osmanlı Devleti’nde ilk altın sikke, Fatih Sultan Mehmed Han tarafından (H.882/M.1477- 78) yılında İstanbul’da darp edilmiştir⁵⁴. Altın sikkeler basılana kadar Osmanlı’da Venedik dukası kullanılmıştır. Fatih Sultan Mehmed Han altın sikke darbını gerçekleştirmiş olsa da Venedik dukaları kullanılmaya devam edilmiş, ancak bu dukaların üzerine bir murabba içinde “Şah” unvanı eklenmiştir⁵⁵. Fatih Sultan Mehmed Han’ın sultanileri beş satır halinde düzenlenmiştir. Ön yüzünde, ilk ve ikinci satırında “Sultan Mehmed bin Murad Han azze nasrahu”; üçüncü satırında ise, “Kostantiniyye” ve son iki satırında da “duribe fi 882” yazmaktadır. Arka yüzündeki dört satırda ise, “Daribü'n-nadri sahibü'l-izzi ve'n-nasri fi'l-berri ve'l-bahri” (altını sikkeyi darp ettiren karada ve denizde yücelik, kudret ve zafer sahibi)” cümlesi bulunur⁵⁶. Altın sikkeler yalnız Kostantiniyye (İstanbul) Darphanelerinde, Hicri 882,883 ve 885 yıllarında darp edilmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman zamanında bastırılan altınların ağırlıklarında ve ölçülerinde değişiklik görülmemiştir. Sultan Süleyman zamanından I. Ahmed zamanına kadar olan altın sikkelerin üzerindeki yazı düzenlerinin bozulduğu görülmüştür. Ayrıca batı darphanelerinde karşılaşılan özensizlikten dolayı altın sikkelerin ayarlarında ve ölçülerinde eksilmeler söz konusu olmuştur. Zaman içinde merkez darphanelere de yayılan bu değer azalma durumu, oralarda basılan sikkeleri de etkilemiştir⁵⁷.

Sultan I. Selim Han, Safevileri yenerek Doğu Anadolu, Güney Kafkaslar, Irak ve Mezopotamya’ya kadar ilerlemiştir. Bu padişah tarafından bu bölgedeki darphanelerde, basılan altın sikkelere “Dinari Sultani” veya yalnızca “Sultani”

⁵³ Pere, 1968, 16.

⁵⁴ Şevket Pamuk, *Yüz Soruda Osmanlı- Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 113.

⁵⁵ Artuk, 1966, s. 621.

⁵⁶ İbrahim Artuk- Cevriye Artuk, *Fatih'in Sikke Ve Madalyaları*, İstanbul Belediye Matbaası, İstanbul, 1946, s. 18.

⁵⁷ Remzi Kocaer, *Osmanlı Altınları*, Güzel Sanatlar Yayınevi, İstanbul, 1967, s.11-12.

adı verilmiştir. Yine I. Selim'in darp ettirdiği üzerlerinde şah unvanının olduğu sikkelere “şahi” denmiştir⁵⁸.

Osmanlı sikkelerinde tuğra ilk defa Şehzade Süleyman Çelebi tarafından bastırılan akçelerde karşımıza çıkmıştır. Başta sadece gümüş ve bakır sikkeler üzerinde kullanılan tuğra; Sultan II. Mustafa (1695-1703) zamanında Altın sikkelerde kullanılmaya başlanmıştır. Bu sikkelere halk arasında “eşrefi” ya da “Tuğralı Eşrefi” denilmiştir. Sultan III. Ahmed (1703-1730) döneminde sikkelerin, “üç, dört, beş, yedi ve on altın” olarak adlandırılan “Kebir Eşrefi” leri (altın sikkeleri) sadece, İstanbul darphanesinde bastırılmıştır. Bu dönemde darp edilen Eşrefilerin ön yüzünde, Padişahın tuğrası; arka yüzünde ise, “Sultan’ül-berreyni ve Hakan’ül-bahreyni es-Sultan ibn es-sultan” lakabı ve “azze nasruhu” cümlesi yer alırken, tuğralarda “el-muzaffer daima” cümlesi kullanılmıştır bu süreçten sonra gelenek haline getirilmiştir. Bu altın sikkelerin her iki yüzünde de lale ve kıvrık dallar arasında çiçek motifleri ile ok ucu motiflerine yer verilmiştir⁵⁹.

İstanbul’da basılan sikkelerin darp yerlerini belirtirken “Konstantiniyye” isminin yanı sıra “İslambol” ifadesine de ilk kez bu dönemde yer verilmiştir. Bu sikkelere “Zer-i İstanbul”, “İstanbul altını” ya da “zincirli” de denilmiştir. Mısır’da bu altın sikkelere benzer sikkeler de darp edilmiştir. Bu altın sikkeler fındığa benzedikleri için “fındıki” veya “fındık altını” olarak isimlendirilmişlerdir⁶⁰. Sultan I. Mahmud (1730 – 1754) döneminde “Cedid İstanbul” ve “Zeri mahbub” olmak üzere iki farklı tipte altın sikke darp edilmiştir⁶¹.

III. Mustafa H.1174/1760 tarihli fermanıyla sikkelerdeki “Kostantiniyye” isminin kaldırtıp, yerine “İslambol” ismini koydurmuştur. Ayrıca, sikkelerin üzerinde hükümdarın tahta geçtiği tarihin yanında ilk defa sikkenin darp edildiği tarihin de sikke üzerine konulmaya başlandığı görülmüştür⁶².

⁵⁸ Pere, 1968, 17.

⁵⁹ Pere, 1968, 17.

⁶⁰ İbrahim Artuk, Cevriye Artuk, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu*, C.II, MEB, Ankara 1974, s.626.

⁶¹ İbrahim Artuk, Cevriye Artuk, 1974, C.II, s.632-641., Pere, 1968, s.200-202.

⁶² Aykut, 2002, 830.

H.1203-1222/M.1789-1807 yıllarında tahta geçen III. Selim, tahta çıktığı dönemde Avusturya-Rusya arasında savaş vardır. Bu savaş Osmanlı ekonomisini de etkilemiştir. Bu dönemde Osmanlı kuruşunun gramı (12,8 gr) düşürülürken içindeki gümüş oranı da azaltılmıştır⁶³.

I. Abdülmecid (H.1255-1277/M.1839-1861) tahta çıkmıştır. I. Abdülmecid döneminde sadece ekonomik olarak değil, bunun yanı sıra eğitim, askeri, hukuk gibi alanlarda da yenilenme çabaları sürmüştür. XIX. yüzyılda 1870’li yıllara kadar ülkede çift metalli para düzeni yani altın lira, gümüş kuruş esasına dayanan düzen uygulanmıştır. Bu uygulamada, bir ülke diğer ülkenin mallarının değerini değil, iki metal (altın-gümüş) sikkeyi standart kabul etmekteydi. Devlet parasının kaç gram altın sikkeye veya kaç gram gümüş sikkeye eşit olduğuna karar verilmekteydi. Altın ve gümüşün sikkelerin piyasadaki değerlerini devlet darphane oranı yani altın sikke ile gümüş sikke arasındaki yasal oranla ile belirlemektedir

Sultan I. Abdülmecid’in ilk altın sikkeleri 1839 ‘da İstanbul’da Yirmilik (Memduhiye) ve çeşitleri şeklinde basılmıştır. Sikkeler üzerine padişahın tuğrası, tuğranın sağ tarafında kıvrık dal motifi işlenmiştir⁶⁴. Osmanlı Devlet’inde 1844 yılından sonra tağşiş uygulaması yapılmamıştır. 1922 yılına kadar belirlenen altın ve gümüş oranları kullanılmıştır.

I. Abdülmecid Han, 1844’ten önce tarihlerde basılan eski sikkeleri piyasadan toplatmak için yeterli kaynağı bulamamıştır, bu yüzden eski sikkelerin ödeme aracı olarak kullanılmasına izin vermiştir.1843-1844 yıllarında darp edilen sikkeler ile eski sikkeler, I. Dünya Savaşı’nın başlangıcına kadar kullanılmaya devam edilmiştir⁶⁵. Osmanlı İmp. XIX yüzyıl boyunca ekonomik sıkıntıların üstesinden gelmek için çeşitli yöntemler denemiştir. Bunlardan birisi I. Abdülmecid zamanı 1840 yılında İstanbul ve civarında kullanımına başlanan “Kaime” adı verilen kâğıt paralardır. Bu kâğıt paralar, zamanla “Sehim Kaimesi”

⁶³ Pamuk, 2012, 186.

⁶⁴ Aykut, 1994, 839.

⁶⁵ Pamuk, 2012, 227.

olarak adlandırılmıştır⁶⁶. Bu kâğıt paralar 1862’ yılında Sultan Abdülaziz tarafından piyasadan toplatılmıştır⁶⁷.

Sultan II. Abdülhamid (H.1293-1327/M.1876-1909) de tahta çıkmıştır. Tahta çıktıktan hemen sonra Avrupa’da kullanılmakta olan çift metalli para kullanılmamaya başlanmıştır. Osmanlı Devleti 1881 yılında çift metalli para uygulamasını bırakmış ve para birimi olarak altın sikkeyi kullanmaya başlamıştır⁶⁸. Çift metalli para sistemini kullanmayı bırakıp altın sikke kullanımına başlasa da Osmanlı Devleti altın sikke bastırarak yeterli rezervi ve bunun yanında maddi gücü bulunmamasından dolayı günlük yaşantıdaki ödemelerde gümüş sikkeyi kullanmıştır⁶⁹.

Sultan V. Mehmed (H.1327-1336/M.1909-1918) zamanında, önce 1912 de Balkan savaşları, sonrasında 1914 de I. Dünya Savaşı başlamıştır. Bu dönemde “Tevhid-i Meskukat” kanunu yayınlanmıştır. Bu kanunda, kullanımdaki sikkeler düzenlemek istenmiştir. Bu yüzden 1844 yılının öncesinde basılmış olan tüm sikkeler toplatılmıştır⁷⁰. Sultan V. Mehmed dönemdeki bütün olumsuzluklara rağmen altın ve gümüş sikke darp ettirmeyi sürdürmüştür⁷¹.

Sultan V. Mehmed zamanında ilk defa İstanbul’da “Yirmi Para”, “On Para”, “Kırk Paralık”, “Beş Para” gibi farklı değerlere sahip nikelden sikke darbı gerçekleştirilmiştir⁷².

1921 yılı sonrasında TBMM, İstanbul’un düşman işgalinden kurtulmasından sonra kurulan Darphane-i Amire’yi Darphane-i Milli adıyla Maliye Bakanlığına bağlanmıştır ve Cumhuriyet ilanına kadar burada darp işlemi gerçekleştirilmiştir⁷³.

⁶⁶ Pere, 1968, 267-268.

⁶⁷ Pamuk, 2012, 228.

⁶⁸ Pamuk, 2012, 235.

⁶⁹ Pamuk, 2012, 236.

⁷⁰ Öztürk, 2002, 820.

⁷¹ İbrahim Artuk, Cevriye Artuk, 1974, C.II,736.

⁷² Pere, 1968, 285.

⁷³ Öztürk, 2002, 820.

2.2. Osmanlı Devleti'nde Darphaneler

Osmanlı Devlet'i altın sultanilerini piyasaya sürdüğü dönemde sikke ihtiyaçlarını, gümüş ve bakır madeninden karşılamaktaydı. 15. Yüzyılın son çeyreğinde altın sultanilerinin piyasaya sürmeye başlamasıyla bu madenlere altında eklenmiştir⁷⁴. "Darphane" sözlükte "para basılan yer" anlamına gelmektedir. Sözcük Arapça "darp" Farsça "hane" kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşmuştur⁷⁵. Osmanlı Devlet'i başlarda sikke bastığı bu mekanları belirli başlı kentlere, aktif ticaret yollarına ve gümüş madenlerinin yakınlarına kurmuşlardır. Ayrıca Osmanlı Devlet'i fethettiği topraklarda var olan darphaneleri de kullanmaya devam etmiştir. Farklı yerlere darphane kurmanın birkaç nedeni vardır, madenin çıkarılıp taşıma zorluğu da bu nedenlerden bir tanesi olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra birden fazla yerde kurulan darphaneler sikke darbındaki yüksek talebin olduğu sayılabilir. XIV. yüzyılın sonlarında, XV. Yüzyılın başlarında akçeyi Konstantinopolis'de yaygın olarak kullanmaya başlamışlardır. XV. yüzyılın çeyreğine gelindiğinde, II. Mehmed'in hükümdar olduğu sırada, en az 15 farklı darphanede sikke akçe bastırılmışlardır⁷⁶. Bu dönemlerde aktif olan darphaneler, İstanbul, Amasya, Bursa, Edirne, Tire, Ayasluğ ve Serez gibi kentlerdedir⁷⁷. Osmanlı Devlet'i sadece Anadolu'da darphane kurmamıştır. Kafkasya, Irak, İran, Arabistan, Afrika kıtası ve Rumeli topraklarına kadar yayılan bir coğrafyada da darphaneler kurmuşlardır⁷⁸. Darphane sayısı çok olsa da darphaneleri, devlet yakından denetlemiştir. Küçük darphaneler ise açık arttırma yoluyla özel işletmecilere devredilmektedir.

İlk başlarda Osmanlı darphaneleri küçük mekanlar olarak düzenlenmiştir. Sikke basmada ihtiyaç olan maden, maden ocaklarından karşılanmaktaydı ya da kişilerin darphaneye ihtiyaç olan madenleri getirmesiyle gerçekleşmekteydi. Osmanlı darphanelerinde sikke darbu sürekli olarak gerçekleşmemektedir. Darphanelerin darp hızı, yoğunluğu özellikle bir padişah tahta çıkıp kendi

⁷⁴ Halil Sahillioğlu "Osmanlı Para Tarihi Üzerine Bir Deneme", 25-27.

⁷⁵ Halil Sahillioğlu, "Darphane", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, C.8 s.502.

⁷⁶ Sahillioğlu, 25-27.

⁷⁷ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, İstanbul, 2010, s.526.

⁷⁸ Sibel Tunç, *Çaltı Definesi Sikkeleri Işığında 18. Yüzyıl Osmanlı Ekonomik Değişimleri*, (Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), 2005, s.14.

sikkelerini darp ettirdiğinde ve tedavüldeki eski sikkeleri toplattığı zamanlarda arttığı gözlemlenmiştir⁷⁹.

O dönem darphanelerinin işleyişi hakkındaki ulaşılan kaynaklar kısıtlıdır⁸⁰. Basit düzenlenen bu darphanelerde sikke darbi, ısıtılan metalin, iki kalıbın arasına yerleştirilip üstündeki kalıba çekiçle vurulmasıyla oluşturulmuştur. Bu işlem sonrası alt ve üst kalıpların üzerindeki yazılar ve desenler, sikkenin her iki yüzüne de geçmiş oluyordu. XVII. yüzyılda Avrupa’da darp makinesinin icat edilmesine kadar ki sürede Osmanlı darphanelerinde sikke darbi insan gücü ile yapılmıştır⁸¹. İnsan gücüyle yapılan sikke darbında örs, ocak, tartı, maşa, çekiç gibi basit malzemeler kullanılmıştır.

Osmanlı Devlet’inde darphanede çalışanlar Darphane dışında çalışanlar, darphane içinde çalışanlar olarak ayrılmıştır. Darphanenin dışında çalışanlar “Gümüş Yasakçıları ve Gümüş Avcılarıdır” Gümüş yasakçıları külçe halindeki malların yurt dışına kaçırılmasına engel olan, kervanları denetleyen kişilerdir. Gümüş Avcıları ise darphane dışında çalışan sarraflardır. Bu kişiler değerli olan madenleri temin eder, ülkenin çeşitli uzak mesafeli bölgelerine ulaştırmakla sorumludurlar. Ayrıca eski sikkelerin toplanmasında da görev almaktadırlar⁸².

Darphane içinde çalışanlar darphanenin denetimini ve kontrolünü yapmakla yükümlü kişilerdir. Darphane Emininin yetkileri sınırsızdır, ancak bu yetkiden kaynaklanan bir yolsuzluk yaşanmaması için uzun süreli bir bölgede görev yapmasına izin verilmezdi. Her bir yılda görev yeri değiştirilirdi. Darphane Emininin yardımcısına “Kedhüda” denmektedir. “Çeşneci” Altın ve gümüş ayarını belirleyen kişidir. “Sikkezenbaşı”, sikkeyi basan amirdir. “Sahib-i Ayar sikke ağırlığını belirleyen, “Simsar” darphaneye getirilen madenleri kayıt altına alan kişiye denmektedir.⁸³

⁷⁹ Pamuk, 2012, 38.

⁸⁰ Adil Özme, *Malatya Müzesindeki İslâmî Dönem Sikkeleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993 s. 32.

⁸¹ Oğuz Tekin, “*Osmanlı İmparatorluğu’nda Para*”, Yeni Türkiye Ansiklopedisi, C.32, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2000, s. 22.

⁸² Halil Sahillioğlu, *Kuruluştan XVII. Asrın Sonlarına Kadar Osmanlı Para Tarihi Üzerine Bir Deneme*, (İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1958, s.250.

⁸³ Damalı, 2010, 42.

2.3. Osmanlı Sikke Üretiminde Kullanılan Teknikler

Osmanlı Devlet’inde sikke darbında üç teknik kullanmışlardır. İlki 1299-1685 yıllarında çekiç- örs denilen basit tekniktir. Sonra 1685-1844 yılları arasında mekanik pres denilen tekniği kullanmış, en son olarak 1844-1920 yıllarında otomatik darp tekniğini uygulamışlardır⁸⁴.

1299-1685 yıllarında çekiç- örs denilen ilk teknikte darp edilecek maden, pul şeklinde parçalara ayrılırdı. Ayrılan pul örs üzerinde bulunan ön yüz kalıbına koyulur, üst kalıp ıstampası ise, sikke pulunun üzerine koyulduktan sonra bir çekiçle hızlı bir şekilde vurulurdu. İki kalıptaki şekillerin pula geçmesiyle birlikte sikke darbu gerçekleşmiş oluyordu⁸⁵(Görsel 171).

1685-1844 yıllarında kullanılan Mekanik presle sikke darbında; Çekiçle yapılan basit darp tekniğine bazı yenilikler eklenmiştir, bu basit tekniğe son verilerek mekanik pres tekniği uygulanmaya başlanmıştır. Mekanik pres tekniğinde; maden çubukları, merdaneli tezgahlarda çekilip inceldikten sonra saç şeritler, mekanik preslere sokulup kesme kalıplarıyla yuvarlak boş sikke pulları elde edilmekteydi. Sikke pulları, önceden hazırlanmış yüzeyleri işlenen kalıplar arasına konulup sonra mekanik preslerle vurularak darp işlemi gerçekleştirilmekteydi⁸⁶ Avrupa devletleri basit darp tekniğini XVI. Yüzyılda sonlandırırken Osmanlı Devleti H.1098- M.1686’ da Fransa’dan sikke darp edecek makineler getirmiştir⁸⁷.

XVII. yüzyılda Balancier adındaki bir kişi cendere icat etmiş ardından bu cendereyi Londra’ya götürmüştür. Bu makine Avrupa’da çok beğenilerek sikke darbında kullanılan makine haline gelmiştir. Osman Devlet’i cendereyi H.1098-M.1686 yıllarında faaliyete geçirmiştir ve cendere Topkapı Sarayı bahçesine Cerrah Mustafa tarafından kurulmuştur⁸⁸. Cenderenin bölümleri; Çarh, kesme ve rakkastır. Çarh külçelerin düz saç haline getirilmesinde kullanılmaktaydı. Kesme, saç plakalardan yuvarlak parçalar keserek, sikke pulu yapılmasında

⁸⁴ Atom Damalı, *Osmanlı Sikkeleri Tarihi, C.I*, Nilüfer Damalı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 42.

⁸⁵ Tekin, 2000, 22.

⁸⁶ Damalı, 2010, 44.

⁸⁷ Pamuk, 2012, 169.

⁸⁸ Ali İhsan Aksan, *Kütahya Arkeoloji Müzesi’ndeki Erken Osmanlı Dönemi Sikkeleri (I. Murad – II. Murad Dönemi)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2014, s. 36.

kullanılmaktaydı. Rakkas ise üst kalıbın bağı olduğu sikke puluna baskı uygulamaktaydı. Osmanlı Devlet'i bu cendereyle ilk olarak "zolta" ve "kuruş" bastırmıştır⁸⁹.

Maden çubuklar merdaneli tezgahlarda inceltildikten sonra, saç şerit haline getirilmiş maden çubukları dairesel kesme kalıbıyla sikke pulu haline getirildikten sonra son olarak ön yüzde ve arka yüzde yer alacak olan yazı, resim vb. kalıpların arasına yerleştirilip preslerle vurularak sikke darp işlemini tamamlamış olmaktadır⁹⁰ (Görsel 172).

Bu teknik Osmanlı Devlet'i tarafından XIX. yüzyıl sonlarına kadar kullanmış 1844 yılında otomatik pres ile sikke basımına geçilmiştir⁹¹. Darphaneler bu tekniğin uygulandığı dönemde dökümhane, kefne, çeşni, çarhhane, sikkehane vb. bölümlerden oluşmaktadır⁹².

Dökümhane: iki bölümden ve altı ocaktan oluşmaktadır. Altı ocaktan üçü altın, diğer üç ocak gümüş eritilmesi için ayrılmıştır⁹³.

Çarhhane: Külçelerin getirildiği yerdir. Getirilen külçeler tel çeken makineden geçirilerek levhalara dönüştürülür⁹⁴.

Kefçe: Emanet odasına denir, kendi içinde dört bölümden oluşur. İlk bölüm mizan, ikinci bölüm kasa, üçüncü bölüm altın ve gümüş mahzeni, son bölüm defter kalemidir⁹⁵.

Çeşni: Darphaneye getirilen madenlerin ayarını kontrol edildiği bölümdür.

⁸⁹ Aksan, 2014, 36.

⁹⁰ Damalı, 2010, 44-45.

⁹¹ Damalı, 2010, 45.

⁹² Halil Sahillioğlu, "Darphane", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, (C.8 s.502).

⁹³ Damalı, 2010, 47.

⁹⁴ Damalı, 2010, 47.

⁹⁵ Damalı, 2010, 46.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG

3. BİLECİK MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

3.1 Sultan I. Murad Han Dönemi (1359-1389)

I. Murad akçeleri üç tiptir. I. Tip olan akçelerinde darp yılı ve darp yerine rastlanmamıştır. Bu tipteki sikkelerin ön yüzünde dört halife ve Kelime-i Tevhid yer verilmiştir. Sikkelerin arka yüzünde ise iki satır halindeki yazı kuşağının ilk satırında babası ve kendisinin adı geçmektedir. İkinci satırda “**Halleda’llahu Mülkehû**” cümlesi vardır. II. Tip akçelerinde darp yeri ve darp yılı yine bulunmamaktadır. Ön yüzünde; Kelime-i Tevhid, arka yüzünde; babasının ve kendisinin adı ve “**Halleda’llahu Mülkehû**” vardır. Üçüncü tip sikkeleri de diğer tipteki sikkeler gibi darp yılı ve darp tarihini içermemektedir. Ön yüzünde; kendi ismi ve babasının ismi vardır. Sikkelerin arka yüzünde iki satır halinde düzenleme vardır. Bu satırların ilkinde “**Hullide**” alt satırında ise “**Mülkehû**” yazmaktadır. Bilecik envanter defterinde I. Murat’a ait 1 adet sikke tespit edilmiştir.

Katalog No:1

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası: 783

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 1- 1A

Çizim No: 1- 1A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,75
Ağırlık (gr):	1,12
Dönemi:	I.Murat (H.761-M 1359-1389)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.761-M.1359
Yazı karakteri:	Sülüs
<i>Görsel 1: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 2: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 1: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 2: Arka Yüz</i>

Ön yüz: İnci dizileriyle çevrili dairenin içinde Kelime-i Tevhid yer alırken kenarlarda dört halifenin adına yer verilmiştir. Okunuşu: لا إله إلا الله محمد رسول الله عمر أبو بكر علي عثمان La İlahe İllallah, Muhammedün Resulullah "Osman, Ali, Ebu Bekir, Ömer yazmaktadır.	Arka yüz: Yay ile çevrili sikke ortada yatay bir silme ile iki bölüme ayrılmıştır. Yayın üst kısmında ortada Murad Bin Orhan alt kısmında ise Halledellahu mülkehu yazmaktadır. Okunuşu: مراد بن اورخان خلد الله ملكه Murad bin Orhan Halledallahü Mülkehu

3.2. Sultan I. Bayezid Dönemi (1389-1402)

I. Bayezid'in akçeleri tip olarak tek tip şeklindedir. Yıldırım Bayezid döneminde sikkelerde ilk defa tarih rakam olarak yazılmıştır. Akçelerinin ön yüzünde; babası I. Murad'ın ismi ve kendisinin ismi yazmaktadır arka yüzde ise “**Hullide Mülkehû 792**”(1390) tarihi yer almaktadır. Tip olarak tek olsa da kompozisyon ve süsleme çeşitliliği olarak 6 şekilde karşımıza çıkabilir. İlk tip olan akçelerinin ön ve arka yüzlerinde iki satır halinde bir düzenleme tek çizgiyle ayrılmış olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci tip olan kompozisyon ilk tipin aynısı olup sadece ikiye ayıran çizginin ortasına nokta koyulmuştur. Üçüncü tip olan akçelerde iki yüzde tek çizgi ile ikiye ayrılmıştır, sadece ön yüzünde çizginin ortasında nokta koyulmuştur. Dördüncü tipte üçüncü tip ile aynı olup, ondan farkı arka yüzde çizginin ortasında nokta koyulmuştur. Beşinci tipteki akçelerin her iki yüzde satırların arası tek çizgiyle ayrılmıştır ve ön yüzde tarihin bulunduğu alanın sağ tarafına üç nokta konulmuştur. Altıncı tipte diğer tipler ile benzer olup sadece farklı olarak üç nokta akçelerin arka yüzlerinde tarihin sol tarafına yerleştirilmiştir⁹⁶.

Bilecik envanter defterinde I. Bayezid'e ait 1 adet akçe tespit edilmiştir. Sikkenin ön ve arka yüzünde aynı kompozisyon görülmektedir. 2 yüzde düz bir yatay konturla ayrılmıştır ve 2 sıra yazıya yer verilmiştir. Ön yüzde **Bayezid bin Murâd.** / Murad oğlu Bayezid ifadesine yer verilirken, arka yüzde ilk satırda sultana övgü, ikinci satırda darp tarihi vardır. “**Hullide Mülkehû**” / Mülkü devamlı olsun 792.

⁹⁶ Elif Kurkotalp, *Muğla Müzesi'ndeki İslâmi Dönem Sikkeleri*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2017.

Katalog No:2

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:67

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 2- 2A

Çizim No: 2- 2A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,0 cm
Ağırlık (gr):	1,3 gr
Dönemi:	I. Bayezid Han (H.792-M.1389-1402)
Darp Yeri:	Kostantiniyye
Darp Tarihi:	H.792/M.1390
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 3: Ön Yüz	Görsel 4: Arka Yüz
Çizim 3: Ön Yüz	Çizim 4: Arka Yüz

Ön Yüz: Bayezid'e ait sikkenin ön yüzünde iki sıra bir yazı yer almaktadır. Bu yazılar düz, yatay tek bir sıra konturla ayrılmış tam daire bir kontur içine alınmıştır. Bu kontur etrafında birbiri ardına devam eden nokta dizisine yer verilmiştir. Sikke oldukça tahrip olmuş, bunun sonucunda kenardaki yazı ve kontur çizgilerinde kesilmeler görülmektedir. Bu deformasyonların yanında darptan kaynaklı kompozisyonlarda da kaymalar mevcuttur, tam daire olan sikke formunda bozulma mevcuttur. Okunuşu: بايزيد بن مراد Anlamı: Bayezid bin Murâd / Murad oğlu Bayezid.	Arka yüz: Arka yüzde iki sıra yazı bulunmaktadır. Yazılar düz, yatay tek sıra bir konturla birbirinden ayrılmıştır. İlk satırda sultana övgü yer alırken, ikinci satırda ise tarih atılmıştır. Okunuşu: خلد ملكه ٧٩٢ Hullide Mülkehü 792. Anlamı: Mülkü devamlı olsun 792.

3.3. Sultan Çelebi Mehmed Han Dönemi (1413-1421)

Sultan Çelebi Mehmed Han ilk akçesini abisinden aldığı şehir olan Bursa'da bastırmıştır. Mehmet Çelebi akçeleri genelde iki tip olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk gümüş sikkesini H.806/M1403 yılında bastırmıştır. Bu sikkelerin ön yüzünde "Timur Han Gürkan/Mehmed bin Bayezid han" tuğranın altında ise "Hullide Mülkehû (mülkü daim olsun)" yazmaktadır. Sikkenin arka yüzünde Kelime-i Tevhid (Lailahe İllallah Muhammeden Resullah), sikkenin darp tarihi ve darp yeri bulunmaktadır. Bursa'da aynı dönem darp ettirdiği bazı sikkelerinde darp yeri olarak Burusa ifadesi de görülmektedir⁹⁷.

Sultan Çelebi Mehmed Han Ankara'da H.806/M.1403 tarihli sikkelerde darp ettirmiştir. Sikkelerin ön yüzünde Gıyaseddünya/ Veddin Mehmed bin/ Bayezid (Dünya ve din işlerinin yardımcısı/ Beyazid oğlu Mehmed), yazmaktadır. Arka yüzünde ise; "Kelime-i Tevhid darp yeri olan Engüriye (Ankara), ve darp tarihi 806" yazmaktadır ve bu darp edilen sikkelerde artık Timur'un adına yer verilmemiştir⁹⁸.

Sultan Çelebi Mehmed Han'a ait H.816/M.1413 tarihli sikkelerinin ön yüzünde; "Sultan Mehmed bin Bayezid Han", arka yüzünde ise duribe, basım yeri/ Hullide Mülkehû (mülkü daim olsun), 816/ Zî'de Ömrühû (ömrü uzun olsun)" yazmaktadır. Sultan Çelebi Mehmed Han bu şehirlerin dışında Amasya, İzmir, Beled (Balad), Edirne ve Serez (Yunanistan) şehirlerinde de sikke darp ettirmiştir⁹⁹.

Bilecik envanter defterinde Sultan Çelebi Mehmed Han dönemine ait 1 adet sikke vardır. Bu sikke erken tarihli olup bu sikkede "Mehmed bin Bayezid Han" ibaresine sahip, 822 Edirne darplıdır ve erken döneme tarihlenmesi ile basit yapılıdır.

⁹⁷ Eroğlu, 2020, 24.

⁹⁸ Ölçer, 1966, 47-48.

⁹⁹ Damalı, 2010, 216.

Katalog No:3

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:143

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 3- 3A

Çizim No: 3- 3A

Malzeme:	
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,1 cm
Ağırlık (gr):	1,51 gr
Dönemi:	Sultan I. Mehmed Han (H.816-824/ M.1413-1421)
Darp Yeri:	Edirne
Darp Tarihi:	H.816/M1413
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 5: Ön Yüz	Görsel 6: Arka Yüz
Çizim 5: Ön Yüz	Çizim 6: Arka Yüz

Ön Yüz: Sikkenin etrafı birbirini takip eden eş büyüklükteki inci dizisi ile çevrilmiştir. Merkezde yine bir silme ile ayrılan iki bölüm oluşturulmuştur. Yukarıda yayla kesilerek oluşturulan boşluğa padişahın künyesi yerleştirilmiştir. Altta duaya yer verilmiştir. Okunuşu: بايزيد بن محمد خان عز نصره Anlamı: Bayezid'in oğlu Mehmed Han. Allah'ın yardımı onunla olsun.	Arka Yüz: İki silme ile üç bölüme ayrılan sikkenin arka yüzünde ortadaki alanda köşelerde birer iç bükey yayla sınırlandırılmıştır. Burada darp yerine altta darp tarihine yer verilmiştir. Etrafı inci dizileri ile çevrilen sikkede kırılma mevcut ve silinmeler görülmektedir. Okunuş: خلد ملکه ضرب ادرنه ٨١٦ Hullide Mülkûhû, Duribe Edirne, 816. Anlamı: Mülkü Daim Olsun, 816'da Edirne'de darp edildi.

3.4. Sultan II. Murad Han Dönemi (1421-1451)

Sultan II. Murad Han Bursa'da tahta çıktıktan hemen sonra H.823/M.1421 yılında ilk akçelerini kestirmiştir. Bu sikkelerinin ön yüzünde; II. Murad Bursa'da tahta çıktığı zaman darp ettirdiği sikkelerin ön yüzünde babası ve kendi unvanı olan "Han" kelimesine; arka yüzünde "Hullide Mülkehu" (Mülkü daim olsun), darp yeri ve darp tarihine yer verilmiştir¹⁰⁰.

Bunun yanı sıra 834 (1431) tarihli Amasya, Bursa, Edirne, Serez (Yunanistan), Ayasuluk (İzmir) ve Novar (Sırbistan) gibi şehirlerde darp ettirdiği gümüş sikkeleri de mevcuttur. Bu sikkelerinde ön yüzünde; babası ve kendisinin isminin yanında "Han" unvanı ve darp tarihi vardır. Arka yüzde ise; "Hullide Mülkehû ve darp yeri bulunmaktadır. Sultan II. Murad Han ikinci cülüsünde H.848/M.1445 senesinde Amasya, Bursa, Edirne, Serez (Yunanistan), Ayasuluk (İzmir) ve Novar (Sırbistan) gibi farklı şehirlerde akçeler kestirmiştir. H.848/M.1445 tarihli sikkelerin ön yüzünde "Murad bin Mehmed Han, azze nasrahû" (Allah'ın yardımı onunla olsun), arka yüzünde "hullide mülkehû" basım yeri ve basım tarihine yer verilmiştir¹⁰¹.

Bilecik müze envanter defterinde de II. Murad'a ait bir adet sikke incelenmiştir.

¹⁰⁰ Aykut, 2002, 826.

¹⁰¹ Kolerkılıç, 1958, 22.

Katalog No:4

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:146

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 4- A

Çizim No: 4- 4A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,5 cm
Ağırlık (gr):	2,55 gr
Dönemi:	Sultan II. Murat H.824-848/M.1421-1451)
Darp Yeri:	Bursa
Darp Tarihi:	H. 827
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 7 :Ön Yüz	Görsel 8: Arka Yüz
Çizim 7: On Yüz	Çizim 8 :Arka Yüz

Ön yüz: Sultan II. Murad ait olan gümüş sikkenin ön yüzünde sırasıyla Sultan Murad bin Mehmed Han Hullide Mülkehû yazmaktadır. Her bir sıra bir konturla ayrılmıştır. Okunuşu: سلطان مراد بن محمد خان خلد ماكه Sultan Murad bin Mehmed Han Hullide Mülkehû Anlamı: Mehmet oğlu Murad Mülkü Daim Olsun.	Arka Yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde ise sikkenin darp yeri ve tarihi ön yüzde uygulanan kompozisyondan farklı olarak üç satır şeklinde düzenlemiştir. Arka yüzde kararmalar ve kesilmeler fazla olup net okunmamaktadır. Okunuşu: ضرب برسا حمل اسر الباب سنة ٧ ٨٢ Anlamı: Duribe Bursa Hamele üsre'l-bab sene 827.

3.5. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (1250-1566)

Kanuni Sultan Süleyman bastırıldığı sikkelerinde yer alan sultan ünvanı değişik şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bazen tek unvan bazen babası Selim'in ismiyle bir arada kullanılmıştır. Sultan unvanı bazen tek başına, bazen de Sultan ibn El-sultan ve sultan El-berreyn ve'l-bahrieyn ifadesindeki gibi birlikte kullanılmıştır. Kanuni döneminde darp edilen sikkelerde süsleme unsuru olarak geometrik kompozisyonlar, inci dizleri, bitkisel süsleme motiflerinde ise saadet düğümleri, Rumiler, beş yapraklı çiçek motifleri sıkça rastlanılan unsurlar olmuştur. Kanuni döneminde altın sikkelerinde motiflerin geniş bir alanda kullanılmadığı görülmektedir. Yine süslemede çok kullanılan motifler çintemani, saadet düğümü, altı kollu yıldız, beş yapraklı çiçek, dikdörtgen ve rumi'dir¹⁰² Bilecik Envanter defterinde Kanuni Sultan Süleyman dönemine ait bir adet sikkeye rastlanmıştır. Sikkenin ön yüzünde yer verilirken arka yüzünde sikkenin basım yeri ve tarihine yer verilmiştir

¹⁰² Dına Ashraf Fawzy Ahmed Youssouf, *Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Kanuni Süleyman Dönemi Sikkeleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2018.

Katalog No:5

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:775

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 5- 5A

Çizim No: 5-5A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,9 cm
Ağırlık (gr):	3,46 gr
Dönemi:	Kanuni Sultan Süleyman
Darp Yeri:	Mısır
Darp Tarihi:	H.926
Yazı karakteri:	Sülüs
<i>Görsel 9:Ön Yüz</i>	<i>Görsel 10 :Arka Yüz</i>
<i>Çizim 9:Ön Yüz</i>	<i>Çizim 10:Arka Yüz</i>

Ön yüz: Altın sikkenin ön yüzünde Dâribü' n nadri sahibü'l-izzi ve'n-nasri fi'l-berri ve' l-bahri yazmaktadır. Sikkenin etrafında inci dizisi ile çevrili olan sikkede yer yer silinmeler görülmektedir. Okunuşu: / ضارب النضر / صاحب العز والنصر / في البر والبحر Anlamı: Dâribü' n-nadri / sahibü'l-izzi ve'n-nasri / fi'l-berri ve' l-bahri	Arka yüz: Altın sikkenin arka yüzünde sikkenin merkezinde Sultan Süleyman Bin Selim han Azze Nasruhu Duribe fi Mısır sene 926 yazmaktadır. Sikke etrafında inci dizileri ile çevrilmiştir. Fakat sikke etrafındaki inci dizilerinde kesilmeler mevcuttur. Okunuşu: سلطان سليمان بن سليم خان عز نصره ضرب في سدره قبسي سنة ٩٢٦ Anlamı: Sultan Süleyman Bin Selim han Azze nasrahu duribe fi Mısır sene 926

3.6. Sultan II. Süleyman Han Dönemi (1687-1691)

II. Süleyman tahta çıktığında 1099 (1687) darp ettirdiği sikkelerinde Konstantiniye baskısı mevcuttur. Sikke üzerinde babasının unvanı olan “Han”, kendi unvanı “Sultan” ve “Azze Nasrahu” ifadelerine yer vermiştir. Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk kuruşları bu dönemde darp edilmiştir. Bastırılan bu kuruşlar üzerinde “Sultanü’l- berreyni ve Hak-nü’l bahreyni Es Sultanu es Sultan” ve “Dame Mülkehû” (Mülkü devamlı olsun) ifadeleri bulunmaktadır. II. Süleyman’ın bastırıldığı altın sikkelerde görülen kompozisyonlar gümüş sikkelerdeki kompozisyonlar ile benzerdir¹⁰³.

Bilecik müzesi envanter defteri incelendiğinde 1 adet tespit edilen sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına yer verilmiştir. Tuğranın dışı inci dizilerinden çevrilen 1 konturla sınırlandırılmıştır. Arka yüzde sikkenin basım yeri ve darp tarihine yer verilmiştir. “Duribe fi Konstantiniyye 1099”

¹⁰³ Aykut, 1994, 20.

Katalog No:6

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:145

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 6- 6A

Çizim No: 6-6A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,9 cm
Ağırlık (gr):	3,46 gr
Dönemi:	Sultan II. Süleyman (H.1099-1102 M. 1687-1691)
Darp Yeri:	Kostantiniyye
Darp Tarihi:	H.1099/ M.1687
Yazı karakteri:	Sülüs
<i>Görsel 11:Ön Yüz</i>	<i>Görsel 12 :Arka Yüz</i>
<i>Çizim 11 :Ön Yüz</i>	<i>Çizim 12:Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikke dairevi formdadır. Ön ve arka yüzde oksitlenmeden kaynaklı olarak yeşil bir tabaka oluşmuştur. Ön yüzde sikke merkezinde II. Süleyman'ın tuğrasına yer verilmiştir. Sikke etrafında kalın noktalardan oluşan bir dizi yer olsa da oksitlenme ve tahribattan dolayı çok iyi görünmemektedir. Okunuşu: شاه بن ابراهيم خان المظفر دائما سليمان Anlamı: Şah Süleyman bin İbrahim han el- Muzaffer daima	Arka yüz: Sikkenin arka yüzün merkezinde sikkenin darp yeri ve basım tarihine yer verilmiştir. Okunuşu: ضرب في قسطنطينية ١٠٩٩ Duribe fi Konstantiniyye 1099. Anlamı: 1099'da Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

3.7. Sultan II. Ahmet Han Dönemi (1691-1695)

II. Ahmet'in 1102/1691 tarihli akçelerinde "Azze Nasrahu" ifadesine rastlanmaktadır. II. Ahmet'in 1102 tarihli kuruş ve yarım kuruşlukları da mevcuttur. Bunların üzerinde de "Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni Es Sultanu es Sultan" ve "Dame Mülkehû" yazmaktadır. Yine padişaha ait 1102 (1691) tarihli altın sikkelerinde aynı kompozisyonlar olup, bunlardan farklı olarak padişahın kendi unvanı olan "Sultan" ve babasının unvanı olan "Han" ifadeleri görülmektedir¹⁰⁴.

Sultan II. Ahmet'e ait 1 adet sikke olup, sikkenin ön yüzünde padişah tuğrası vardır. Arka yüzde basım yeri ve darp tarihi mevcuttur.

¹⁰⁴ Aykut, 1994, 20.

Katalog No:7

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:766

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 7-7A

Çizim No: 7-7A

Malzeme:	Bronz
Cins:	Mangır
Çap (mm):	1,85 cm
Ağırlık (gr):	1,54 gr
Dönemi:	Sultan II. Ahmet M (1691-1695)
Darp Yeri:	Kostantiniyye
Darp Tarihi:	H.1102/M.1691
Yazı karakteri:	Sülüs
<i>Görsel 13 :Ön Yüz</i>	<i>Görsel 14 :Arka Yüz</i>
<i>Çizim 13:On Yüz</i>	<i>Çizim 14:Arka Yüz</i>

Ön yüz: II. Ahmet' e ait olan sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrasına yer verilmiştir. Sikke yüzeyinde oksitlenmeden kaynaklı kararmalar ve bunun yanında silinmeler gözükmemektedir. Yazılar tam olarak okunmamaktadır. Okunuş: شاه احمد بن محمد المظفر دائما Anlamı: Şah Ahmed bin Mehmed el muzaffer daima.	Arka yüz: Sikke merkezinde basım yeri ve sikkenin tarihi vardır. Tahribat oldukça fazladır ve okunmamaktadır. Okunuşu: (... ضرب في قسطنطينية Anlamı: Duribe fi Kostantiniyye te İstanbul'da basılmıştır.

3.8. Sultan III. Ahmet Han Dönemi (1703-1730)

III. Ahmet'in sikkeleri iki tiptedir. İlk tipte tuğra görülürken ikinci tipte tuğraya yer verilmemiştir. Bu tip tuğranın bulunmadığı akçelerde “Azze Nasrahu” ifadesine yer vermiştir. III. Ahmet 1115-1143 (1703-1730) saltanat yıllarında 1125 (1713)'te Mısır ve İstanbul olmak üzere eşrefi altınlar kestirmiştir. Bütün Eşrefilerinde “Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan” ibaresi bunun yanında “Azze Nasrahu” dua kalıbı ve tuğrası bulunmaktadır¹⁰⁵.

İncelenen envanter defterinde III. Ahmet'e tarihlendirilen 1 adet sikke tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sikke ön yüzde padişahın imzası kabul edilen tuğra bulunmaktadır. **دایما مظفر خان محمد بن حمد**/Ahmed bin Mehmed Han muzaffer daima. Bu tuğranın hemen yanında saadet düğümü motifi vardır. Arka yüzde basım yeri ve tarihine yer verilmiştir.

¹⁰⁵ Aykut, 1994, 21.

Katalog No:8

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:776

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 8-8A

Çizim No: 8-8A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,4 cm
Ağırlık (gr):	0,5 gr
Dönemi:	Sultan III. Ahmet (H.1115- M.1703-1730)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1115/M.1703
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 15 :Ön Yüz	Görsel 16 :Arka Yüz
Çizim 15:Ön Yüz	Çizim 16:Arka Yüz

Ön yüz: III. Ahmed'e ait olup ön yüzünde padişahın tuğrasına yer verilmiştir. Bu tuğra sikkenin tam merkezinde yer almaktadır ve tam daire içerisinde konumlandırılmıştır. Etrafında inci dizilerine yer verilmiş olsa da bunlar tahribattan kaynaklı olarak silinmeye yüz tutmuşlardır. Bunların dışında sağ tarafında bir saadet düğümü motifine yer verilmiştir. Sikke kenarında kesilme mevcuttur. Okunuşu: احمد بن محمد خان المظفر دائما Ahmed bin Mehmed Han muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin, Mehmed Han oğlu Ahmed Şah.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde sikkenin basım tarihi ve basım yeri belirtilmiştir. Bu yazılar tek sıra düz, tam tur daire bir kontur içine alınmıştır. Kenarda birbirini takip eden testere dişine yer verilmiş olsa da yer yer tahribattan dolayı silinmeler vardır. Yine sikke kenarında kesilme mevcuttur. Okunuşu: ضرب في قسطنطينية ٥١١١ /Duribe fi Kostantiniyye 1115. Anlamı: İstanbul'da 1115'te basılmıştır.

3.9. Sultan I. Mahmud Han Dönemi (1730-1754)

I. Mahmud 24. Osmanlı padişahı ve 103. İslam halifesidir. I. Mahmud saltanat yıllarında tuğrası olan akçelerini yalnızca İstanbul'da darp ettirmiştir. Bu dönemde de “kuruş”, “yirmilik” “onluk” “beşlik” darbı devam etmiştir. İstanbul darphanelerinin yanı sıra Kars, Tiflis, Gence darphanelerinde bu akçeler basılmaya devam etmiştir¹⁰⁶. Bu şehirlerdeki darphanelerde kesilen sikkelerde **“Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan”** ibaresi görülmektedir. Padişahın Tunus'ta kestirdiği sikkelerinde, tuğrasına rastlanmamaktadır, **“Azze Nasrahu”** dua cümlesi görülmektedir¹⁰⁷. I. Mahmut 1148'de (1735) İstanbul'da **“Cedid İstanbul”** denen altınları kestirmiştir. Şekil itibariyle fındığı andırmasından dolayı **“Fındık Altını”** olarak da bilinmektedir¹⁰⁸. Tuğrası olan bu sikkelerde darp yeri İslambol olarak belirtilmiştir. Padişah fındık altınların yanında **“Zer-i Mahbub”** denilen ikinci tip altınları da bastırmıştır. Bu tipteki sikkelerde **“Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan”** **“Azze Nasrahu”** ifadeleri ve tuğrasına yer verdirmiştir¹⁰⁹.

İncelenen envanter defterinde I. Mahmud'a ait beş gümüş 1 altın sikke ile karşılaşmıştır. Bu gümüş ve altın sikkelerdeki ana tema ön yüzde sultana övgüye yer verirken arka yüzde ise padişah tuğrası, hemen altında basım yeri ve tarihi işlenmiştir.

¹⁰⁶ Şevki Nezihi Aykut, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sikke Tashihleri* Ankara, 1994, s. 11.

¹⁰⁷ Aykut, 1994, 11.

¹⁰⁸ Aykut, 1994, 21.

¹⁰⁹ Aykut, 1994, 21.

Katalog No:9

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:04

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 9-9A

Çizim No: 9-9A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3 cm
Ağırlık (gr):	5,30 gr
Dönemi:	Sultan I. Mahmut Han
Darp Yeri:	Kostantiniyye
Darp Tarihi:	H.1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 17 :Ön Yüz	Görsel 18 :Arka Yüz
Çizim 17: On Yüz	Çizim 18: Arka Yüz

Ön Yüz: I. Mahmud'a ait olan gümüş sikkenin ön yüzünde; padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın hemen altında basım yeri ve tarihi “Duribe fi Konstantiniyye 1143” ifadesi örgü motifi biçimde bir silme ile çevrelenerek tam daire içine alınmıştır. Tuğranın yanında bitkisel bir motif vardır. Fakat yüzeydeki tahribattan dolayı silinme mevcuttur. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دائما ضرب في قنسطنطينية ١١٤٣ Mahmud Han bin Mustafa Muzafer Daima Duribe fi Kostantiniyye 1143. Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun. 1143'te İstanbul'da basılmıştır.	Arka Yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Burada bulunan yazıların arasında palmet ok ucu motifleri göze çarpmaktadır. Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

Katalog No:10

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:08

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 10-10A

Çizim No: 10-10A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,30
Ağırlık (gr):	5,30
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 19: Ön Yüz	Görsel 20: Arka Yüz
Çizim 19: Ön Yüz	Çizim 20 : Arka Yüz

Ön Yüz: I. Mahmud'a ait olan gümüş sikkenin ön yüzünde; padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın hemen altında basım yeri ve tarihi “Duribe fi Konstantiniyye 1143” ifadesi testere dışı motifi bir silme ile çevrelenerek tam daire içine alınmıştır. Sikke yüzeyinde silinmeler mevcuttur. Tahribat özellikle sikke kenarlarındadır ve testere dışı motiflerinin bir kısmı görülmemektedir. Tuğranın iki yanında da palmet ve ok uçlarına yer verilmiştir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دائما ضرب في قسطنطينية ١١٤٣ Mahmud Han bin Mustafa el Muzaffer Daima Duribe fi Konstantiniyye 1143. Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Burada bulunan yazıların arasında palmet ok ucu motifleri göze çarpmaktadır. Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

Katalog No:11

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:11

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 11-11A

Çizim No: 11-11A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3
Ağırlık (gr):	5,40
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 21: Ön Yüz	Görsel 22 :Arka Yüz
Çizim 21: Ön Yüz	Çizim 22: Arka Yüz

Ön Yüz: I. Mahmud'a ait olan gümüş sikkenin ön yüzünde; padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın hemen altında basım yeri ve tarihi “Duribe fi Konstantiniyye 1143” ifadesi örgü motifi biçimde bir silme ile çevrelenerek tam daire içine alınmıştır. Tuğranın iki yanında da palmet ve ok uçlarına yer verilmiştir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دائما ضرب في قنسطنطينية ١١٤٣ Mahmud Han bin Mustafa Muzafer Daima Duribe fi Konstantiyye 1143. Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun. 1143 yılında İstanbul'da basılmıştır.	Arka Yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Burada bulunan yazıların arasında palmet ok ucu motifleri göze çarpmaktadır. Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

Katalog No:12

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:14

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 12-12A

Çizim No: 12-12A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8
Ağırlık (gr):	2,70
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
<i>Görsel 23: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 24 :Arka Yüz</i>
<i>Çizim 23: On Yüz</i>	<i>Çizim 24: Arka Yüz</i>

Arka Yüz: I. Mahmud'un gümüş sikkesinin arka yüzünde merkezde padişahın tuğrası yerleştirilmiştir. Tuğranın alt kısmında sikkenin darp yeri ve darp tarihi verilmiştir. Tuğranın iki yanında palmet motifleri vardır. Ayrıca tuğranın sağ tarafında, stilize kıvrık iki dal arasına bir çiçek motifi yerleştirilmiştir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر داما ضرب في قنسطنطينية ١١٤٣ Anlamı: Mahmud Han bin Mustafa Muzafer Daima Durube fi Konstantiniye 1143.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Burada bulunan yazıların arasında palmet ok ucu motifleri göze çarpmaktadır. Sikkenin yüzeyinde silinmeler görülmektedir. Okunuşu: سلطان اليرين و خاقان البحرین السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

Katalog No:13

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:19

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 13-13A

Çizim No: 13-13A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3 cm
Ağırlık (gr):	5,25 gr
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 25: Ön Yüz	Görsel 26: Arka Yüz
Çizim 25 :Ön Yüz	Çizim 26: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde; padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın hemen altında basım yeri ve tarihi “Duribe fi Konstantiniyye 1143” ifadesi örgü motifi biçimde bir silme ile çevrelenerek tam daire içine alınmıştır. Tuğranın yanında da palmet ve ok uçlarına yer verilmiştir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دائما ضرب في قنسطنطينية ١١٤٣ Mahmud Han bin Mustafa Muzafer Daima Duribe fi Konstantiniyye 1143. Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun. 1143 yılında İstanbul'da basılmıştır.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Sikkenin yüzeyinde silinmeler görülmektedir. Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرین السلطان ابن السلطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan

Katalog No:14

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:26

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 14-14A

Çizim No: 14-14A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3 cm
Ağırlık (gr):	5,25
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 27: Ön Yüz	Görsel 28: Arka Yüz
Çizim 27: Ön Yüz	Çizim 28 :Arka Yüz

Ön yüz: I. Mahmud'a ait olan gümüş sikkenin ön yüzünde; padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın hemen altında basım yeri ve tarihi “Duribe fi Konstantiniyye 1143” ifadesi örgü motifi biçimde bir silme ile çevrelenerek tam daire içine alınmıştır. Tuğranın iki yanında da palmet ve ok uçlarına yer verilmiştir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دائما ضرب في قنسطنطينية ١١٤٣ Mahmud Han bin Mustafa Muzafer Daima Duribe fi Konstantiniye 1143. Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun 1143 yılında İstanbul'da basılmıştır.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Sikkenin yüzeyinde silinmeler görülmektedir. Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakani sultan oğlu sultan.

Katalog No:15

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:247

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 15-15A

Çizim No: 15-15A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,5 cm
Ağırlık (gr):	2,41 gr
Dönemi:	Sultan I. Mahmud Han (H.1143-1168 M.1730-1754)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1143/M. 1730
Yazı karakteri:	Sülüs
BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 29: Ön Yüz	BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 30 :Arka Yüz
mm Çizim 29: On Yüz	mm Çizim 30: Arka Yüz

Ön yüz: I. Mahmut'a ait altın sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrası vardır. Tuğranın altında darp yer ve tarihine yer verilmiştir. Tuğra dıştan testere dişi ile çevrelense de testere dişlerinde kesilmeler görülmektedir. Okunuşu: محمود خان بن مصطفى المظفر دانما ضرب في قسطنطينية ١١٤٣ Anlamı: Mustafa'nın oğlu Mahmud Han, daima başarılı olsun	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde bir yazı kuşağı mevcuttur. Bu yazı kuşağında sultana övgüler yer almaktadır. Her satır diğerinden yarım yayla birbirinden ayrılmıştır. Dört satır halinde düzenlenen övgü dizisinin etrafı örgü biçimindeki bir silme ile çevrelenmiştir. Bu dairenin içinde Sultan'ül-Berreyni ve Hakan-ül Bahreyni Es' Sultan İbn Sultan yazmaktadır. Burada bulunan yazıların arasında palmet ok ucu motifleri göze çarpmaktadır. Sikkenin yüzeyinde silinmeler görülmektedir Okunuşu: سلطان البرين و خاقان البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

3.10. Sultan III. Mustafa Han Dönemi (1757-1774)

Osmanlı İmp. 26. Padişahı ve İslam'ın 105. İslam halifesi olan III. Mustafa (28 Kasım 1760) daki fermanıyla sikkelerde yer alan **“Konstantiniyye”** adını kaldırtmış bunun yerine **“İslambol”** kelimesini getirmiştir. Bu yeniliğin yanında III. Mustafa altın sikkelerdeki gibi, tahta geçtiği dönemden itibaren hangi dönemde sikke kestirirse kestirsin, bunu gümüş paralar üzerine koydurmuştur. Padişahın tuğrasının bulunduğu ve tuğrasının bulunmadığı akçeleri mevcut olup, tuğrasına yer vermediği akçelerde babasının **“Han”** kendisinin **“Sultan”** unvanları bulunmaktadır. Bunlar sadece İstanbul'da darp edilmiştir¹¹⁰. III. Mustafa bu tip sikkelerinin yanı sıra yine aynı şehirde tuğralı sikkeler bastırmış ancak birinci çeşit tuğrasına ek olarak **“Mustafa Ahmed el-Muzafferu daima”** şeklindeki tuğrasını da kullanmıştır. III. Mustafa **“Sultanü'l- berreyni ve Hakk-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan”** ifadesinin olduğu zolta yarım zolta ve ilk defa **“Altmış Para'lık”** denilen **“Çifte Zoltalar”** da darp ettirmiştir III. Mustafa'nın altınları, I Mahmud ve Osman döneminde bastırılan altınlar ile aynıdır¹¹¹.

İncelenen Bilecik envanter defterinde III. Mustafa Dönemine ait 16 adet gümüş sikke ile karşılaşılmıştır. Bu sikkelerin ön yüzlerinde; padişah tuğrası, arka yüzde ise sikkenin basım yeri ve tarihi yerleştirilmiştir. Oldukça sade olan sikke etrafı sadece birbirini takip eden inci dizisi ile çevrelenmiştir.

¹¹⁰ Aykut, 1994, 12.

¹¹¹ Aykut, 1994, 22.

Katalog No:16

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

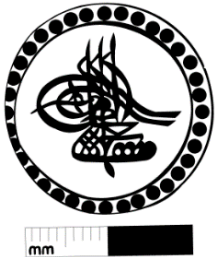

Envanter Numarası:02

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 16-16A

Çizim No: 16-16A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,2 cm
Ağırlık (gr):	4,25 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 31: Ön Yüz	Görsel 32: Arka Yüz
Çizim 31: Ön Yüz	Çizim 32: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi yazılmıştır. Dört satır halinde düzenlenmiş olup, ilk satırında 80, ikinci satırında “fi”, üçüncü satırında “İslambol” son satırında ise “1171” yazmaktadır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Sikke yüzeyinde yer yer silinmeler görülmektedir. Anlamı: ٨. ضرب في اسلامبول ١١٧١ “80” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır

Katalog No:17

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:03

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 17-17A

Çizim No: 17-17A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,2 cm
Ağırlık (gr):	4,30 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 33: Ön Yüz	Görsel 34 :Arka Yüz
Çizim 33: Ön Yüz	Çizim 34:Arka Yüz

Ön yüz: 1171 tarihli gümüş sikkenin ön yüzünde III. Mustafa'nın tuğrası vardı. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğranın etrafında birbirini takip eden inci dizilerine yer verilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دانما Mustafa han bin Ahmet Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi yazılmıştır. Dört satır halinde düzenlenmiş olup, ilk satırında 9, ikinci satırında “fi”, üçüncü satırında “İslambol” son satırında ise “1171” yazmaktadır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Sikke yüzeyinde yer yer silinmeler görülmektedir. Okunuşu: ٩ ضرب في إسلامبول ١١٧١ “9” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:18

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:05

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 18-18A

Çizim No: 18-18A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,2 cm
Ağırlık (gr):	4,60 cm
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 35: Ön Yüz	Görsel 36: Arka Yüz
Çizim 35: Ön Yüz	Çizim 36: Arka Yüz

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde III. Mustafa'nın tuğrası vardı. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğranın etrafında birbirini takip eden inci dizilerine yer verilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi dört satır halinde düzenlenmiştir. İlk satırda 9, ikinci satırda “fi”, üçüncü satırda “İslambol” son satırda ise “1171” yazmaktadır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Okunuşu: ۹ ضرب في اسلامبول ۱۱۷۱ Anlamı: “9” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:19

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:07

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 19-19A

Çizim No: 19-19A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3 cm
Ağırlık (gr):	4,40 cm
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 37: Ön Yüz	BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 38: Arka Yüz
mm Çizim 37: Ön Yüz	mm Çizim 38: Arka Yüz

Ön yüz: 1171 tarihli sikkenin ön yüzünde III. Mustafa'nın tuğrası vardı. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğranın etrafında birbirini takip eden inci dizilerine yer verilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve tarihi yazılıdır. En üstte 7, onun altında "fi" üçüncü satırında "İslambol" son satırında darp tarihi olan "1171" yazmaktadır. Bütün bu yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Okunuşu: ٧ ضرب في اسلامبول ١١٧١ "7" Duribe fi İslambol 1171. Anlamı: 1171'te İstanbul'da basılmıştır

Katalog No:20

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:13

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 20-20A

Çizim No: 20-20A

Malzeme:	Gümüş
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,3 cm
Ağırlık (gr):	4,40 cm
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Görsel 39: Ön Yüz	Görsel 40: Arka Yüz
Çizim 39: Ön Yüz	Çizim 40: Arka Yüz

Ön yüz: İnci dizileriyle çevrili sikkenin merkezinde padişahın tuğrası yer almaktadır. Tek sıra kontur içinde alınan tuğranın etrafında yine birbirini takip eden eş büyüklükte oluşturulan inci dizilerine yer verilmiştir. Sikkede sağ tarafa 2 Mm çapında bir delik açılmıştır. Okunuşu مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi yazılmıştır. Dört satır halinde düzenlenmiş olup, ilk satırında 2, ikinci satırında “fi”, üçüncü satırında “İslambol” son satırında ise “1171” yazmaktadır. Bütün bu yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Sikkenin sol üst tarafında 2 mm bir delik açılmıştır Okunuşu: ٢ ضرب في اسلامبول ١١٧١ “2” Duribe fi İslambol 1171 Anlamı: 1171’te İstanbul’da basılmıştır

Katalog No:21

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

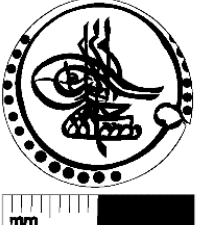

Envanter Numarası:18

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 21-21A

Çizim No: 21-21A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,05 cm
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 41: Ön Yüz	Görsel 42: Arka Yüz
Çizim 41: Ön Yüz	Çizim 42 :Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde Sultan III. Mustafa'nın tuğrası yer almaktadır. Tek sıra kontur içinde alınan tuğranın etrafında yine birbirini takip eden eş büyüklükte oluşturulan inci dizilerine yer verilmiştir. Sikke yüzündeki tahribattan kaynaklı olarak bu inci dizilerinde de kesilmeler görülmektedir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima, Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka Yüz: Sikkenin merkezinde sikkenin darp yeri olan İslambol ibaresi ve darp tarihine yer verilmiştir. Üste ise sikkenin değerini belirten "80" rakamına yer verilmiştir. Tam daire içine alınan yazı kuşağının etrafında birbirini takip eden eş büyüklükteki inci dizilerine yer vermiştir. Okunuşu: ٨٠ ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: "80" 1171'de İstanbul'da darp edilmiştir.

Katalog No:22

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:20

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 22-22A

Çizim No: 22-22A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,40 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 43:Ön Yüz	BİLECİK MÜZESİ MÜD. mm Görsel 44: Arka Yüz
mm Çizim 43:Ön Yüz	mm Çizim 44: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkede ön yüz birbirini takip eden küçük tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Ve sikkenin merkezine III. Mustafa'nın tuğrası yerleştirilmiştir. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğra etrafı inci dizileriyle çevrilmiştir. Sikke yüzeyinde tahribat fazladır. Bu tahribat kaynaklı hem süsleme unsurları hem de tuğra net olarak seçilememektedir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Tuğra, Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin darp yeri ve tarihi yazmaktadır. Yazılar ön yüzde olduğu gibi düz, tam daire kontur içine alınmış hem de etrafı küçük tam dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrilmiştir. Dört satır halindeki kuşakta ilk satırda “86” ikinci satırda “Fi” üçüncü satırda “İslambol” son satırda “1171” yazmaktadır. Arka yüzdeki tahribat ön yüze göre daha azdır. Okunuşu: ٨٦ ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: “86” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:23

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:21

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 23-23A

Çizim No: 23-23A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,45 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 45: Ön Yüz	Görsel 46: Arka Yüz
Çizim 45: Ön Yüz	Çizim 46: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzü birbirini takip eden küçük tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Ve merkeze III. Mustafa'nın tuğrası yerleştirilmiştir. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğra ve inci dizleri çevrenmiştir. Sikke yüzeyi silikleştirilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi dört satır halinde yazılmıştır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrenmiştir. Sikke yüzeyindeki silinmelerden kaynaklı yazıları okumak oldukça güçtür. Okunuşu: ضرب في اسلامبول ١١٧١ Duribe fi İslambol 1171. Anlamı: 1171'de İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:24

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:23

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 24-24A

Çizim No: 24-24A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,15 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 47: Ön Yüz	Görsel 48: Arka Yüz
Çizim 47: Ön Yüz	Çizim 48: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde tam daire içinde etrafı küçük tam dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrilmiştir. Dört satır halindeki kuşakta ilk satırda “83”, ikinci ve üçüncü satırında “basım yeri duribe fi” “İslambol” ve son satırda da “1171” ifadesi kullanılmıştır. Okunuşu: ٨٣ ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: “83” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:25

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

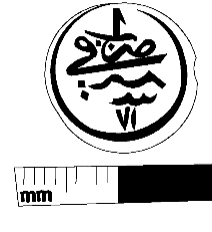
Envanter Numarası:

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 25-25A

Çizim No: 25-25A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,15 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 49 :Ön Yüz	Görsel 50:Arka Yüz
Çizim 49: Ön Yüz	Çizim 50: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin darp yeri ve tarihi yazmaktadır. Yazılar ön yüzde olduğu gibi düz, tam daire kontur içine alınmış hem de etrafı küçük tam dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrilmiştir. Dört satır halindeki kuşakta ilk satırda “1” ikinci satırda “Fi” üçüncü satırda “İslambol” son satırda “1171” yazmaktadır. Tahribat fazladır darp yeri olan “İslambol” tam okunamamıştır. Okunuş: ١ ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: “1” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:26

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:27

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 26-26A

Çizim No: 26-26A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,2 cm
Ağırlık (gr):	4,35 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 51: Ön Yüz	Görsel 52: Arka Yüz
Çizim 51: Ön Yüz	Çizim 52: Arka Yüz

Ön yüz Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darph yeri ve darph tarihi dört satır halinde yazılmıştır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Sikke yüzeyindeki silinmelerden kaynaklı yazıları okumak oldukça güçtür. Okunuş: ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: Duribe fi İslambol 1171. 1171'de İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:27

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

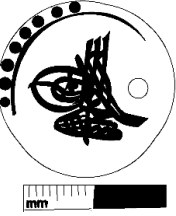

Envanter Numarası:28

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 27-27A

Çizim No: 27-27A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,2 cm
Ağırlık (gr):	3,90 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 53: Ön Yüz	Görsel 54: Arka Yüz
Çizim 53: Ön Yüz	Çizim 54: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Tuğra, Mustafa han bin Ahmed el-Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin darp yeri ve tarihi yazmaktadır. Yazılar ön yüzde olduğu gibi düz, tam daire kontur içine alınmış hem de etrafı küçük tam dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrilmiştir. Dört satır halindeki kuşakta ilk satırda “5” ikinci satırda “Fi” üçüncü satırda “İslambol” son satırda “1171” yazmaktadır. Yüzeydeki tahribattan kaynaklı okumada güçlük oluşmaktadır. Okunuşu: ه ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: “5” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:28

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

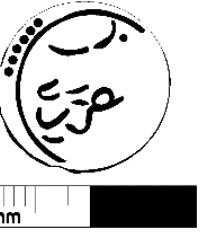
Envanter Numarası:29

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 28-28A

Çizim No: 28-28A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,35 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 55: Ön Yüz	Görsel 56: Arka Yüz
Çizim 55: Ön Yüz	Çizim 56: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دانما Tuğra, Mustafa han bin Ahmed el-Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi dört satır halinde yazılmıştır. Bütün yazılar düz tam daire kontur içerisine alınmış ve etrafı küçük birbirini takip eden inci dizileri ile çevrelenmiştir. Sikke yüzeyindeki silinmelerden kaynaklı yazıları okumak oldukça güçtür. Okunuşu: ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: Duribe fi İslambol 1171 1171'de İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:29

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:30

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 29-29A

Çizim No: 29-29A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,45 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 57: Ön Yüz	Görsel 58: Arka Yüz
Çizim 57: Ön Yüz	Çizim 58: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde padişahın tuğrasına bulunmaktadır. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınana tuğranın etrafı tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Tuğra yüzeydeki tahribattan dolayı net görülmektedir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Tuğra; Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde tam daire içinde etrafı küçük tam dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrilmiştir. Dört satır halindeki kuşakta ilk satırda 81”, ikinci ve üçüncü satırında “basım yeri Duribe fi” “İslambol” ve son satırda da “1171” ifadesi kullanılmıştır. Okunuşu: ٨ ضرب في اسلامبول ١١٧١ ٣ Anlamı: “83” Duribe fi İslambol 1171. 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:30

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:360

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 30-30A

Çizim No: 30-30A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2 cm
Ağırlık (gr):	1,86 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 59: Ön Yüz	Görsel 60: Arka Yüz
Çizim 59: Ön Yüz	Çizim 60: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzü birbirini takip eden küçük tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Ve merkeze III. Mustafa'nın tuğrası yerleştirilmiştir. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğra ve inci dizleri çevrelenmiştir. Sikke yüzeyi silikleşmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: 1171 tarihli sikkenin arka yüzünde sikkenin darp yeri ve darp tarihine yer verilmiştir. Bu yazı kuşağı dört satır halinde olup, arka yüzdeki tahribattan dolayı silinmeler mevcuttur. Bu yüzden yüzeydeki yazıları okumak güçleşmektedir. İlk satırda “80” ikinci satırda “Duribe Fi” üçüncü satırda “İslambol” son satırda ise darp tarihi olan “1171” yazmaktadır. Okunuşu: ٨٠ ضرب في اسلامبول ١١٧١ Anlamı: “80” Duribe fi İslambol 1171 1171’de İstanbul’da basılmıştır.

Katalog No:31

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:685

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 31-31A

Çizim No: 31-31A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,5 cm
Ağırlık (gr):	0,33 gr
Dönemi:	Sultan III. Mustafa (1757-1774)
Darp Yeri:	İslambol
Darp Tarihi:	H.1171/M.1757
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 61: Ön Yüz	Görsel 62: Arka Yüz
Çizim: 31 Ön Yüz	Çizim: 31A Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzü birbirini takip eden küçük tam dairelerden oluşan inci dizisi ile çevrilmiştir. Ve merkeze III. Mustafa'nın tuğrası yerleştirilmiştir. Düz, tam daire, tek sıra kontur içine alınan tuğra ve inci dizleri çevrelenmiştir. Sikke yüzeyi silikleştirilmiştir. Okunuşu: مصطفى خان بن احمد المظفر دائما Mustafa han bin Ahmed Muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Ahmed oğlu Mustafa Han.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde de ön yüzde olduğu gibi tahribat görülür. Bu tahribattan dolayı okuma zorlansa da sikkenin basım tarihi ve basım yeri yazmaktadır. Sikke etrafında birbirini takip eden noktalara yine yer verilmiştir. Sikkenin alt yüzeyinde bir kırılma mevcuttur. Okunuşu: ٨٧ ضرب في مصر ١١٧١ Duribe fi Mısır 1171. Anlamı: 1771'de Mısır'da basılmıştır.

3.11. Sultan II. Mahmud Han Dönemi (1808-1839)

Osmanlı imp. 30. Padişahı ve İslam'ın 109. Halifesi olan II. Mahmud (1123/1808) cülusundan itibaren çok çeşitli sikkeler darp ettirmiştir. II. Mahmud tahta çıktıktan sonra “Yüzlük”, “Yirmilik” “Onluk” “Beşlik” sikkeler bastırmıştır. Bu sikkelerde tuğrasının yanı sıra **“Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan”** ifadesi ve gül motifine yer verilmiştir¹¹². II. Mahmut darp ettirdiği bu tuğralı sikkelerinin yanı sıra bunlardan farklı üzerinde **“Dâme mülkuhu”** ibaresinin olduğu **“Çifte zolta” (Altmış Paralık)** ve **“Zolta” (Otuz paralık)’lar** da bastırmıştır. II. Mahmut'un tuğralı sikkelerinin yanında **“Adli”** mahlasının olduğu sikkelerde kestirmiştir. II. Mahmud'un altın sikkeleri gümüş sikkeleri ile kısmen aynı kompozisyonda olsa da farklılıklarda içerir. II. Mahmud'un ilk altın sikkeleri Zehr-i Mahbûblarıdır. Bu üç değere sahip olup; Tam, yarım nisfiye, çeyrek Rub 'iyelerdir. Padişahın tam ve yarım değerdeki altın sikkerinde II. Mahmud'un **“Sultanü'l- berreyni ve Hak-nü'l bahreyni es Sultanu İbnu's Sultan”** unvanları olup bunun yanında **“Hanı- Mahmûd'u Abdülhamid El muzafferu daimâ”** şeklide tuğrası vardır ve bunun sağ tarafında lale motifi vardır. Örneğin II. Mahmud'un cülusunun ilk beş senesinde tuğrasının yanında lale; 6. Yılının başından itibaren gül motifi görülmeye başlamıştır. II. Mahmut İstanbul, Bağdat, Mısır, Cezayir gibi şehirlerdeki darphanelerde sikke kestirmiştir¹¹³. II. Mahmud hükümdar olmasının 15. Yılından itibaren ölümüne kadar **“Atik Adli”** altınlarını da bastırmıştır. Bu altın sikkelerde padişahın lakabının yanı sıra tuğrasının sağında adli mahlası bulunur. Yine cülusunun 16-20. Yıllarında tam ve yarımaları; **“Cedid Adli”** altınlarını çıkarmıştır. Sikkelerin tuğralı yüzlerinde adli mahlasının yanında Sultan-ı **“Seladdin-i zaman adli Mahmûd Han”** ibaresi yazılmıştır. Diğer yüzünde **“Dâme Mülkehû ve Saltanatıhû ilâ âhiri'd-devrân** (Dünyanın sonuna Kıyamete kadar mülkü ve saltanadı devamlı olsun) ifadesi görülür.

İncelenen sikkelerde sekiz adet altın 2 adet gümüş sikke ile karşılaşılmıştır. Bu sikkelerden 3 tanesinde ön yüzde tuğra, arka yüzde sikkenin basım yeri ve tarihine yer verilirken diğer 2 sikkede ön yüzde zencerek motifinin oluşturup çevrelediği tuğra yer alır. Arka yüzde ise yine aynı zencerek motifinden oluşan yarım hilalin

¹¹² Aykut, 1994, 13.

¹¹³ Aykut, 1994, 23-24.

evrelediđi boşlukta basım yeri ve sikkenin basım tarihine yer verilmiştir. Sikkelerin bir tanesinde ise diğer bahsedilen sikkelerden farklı bir kompozisyon uygulanmıştır.

Katalog No:32

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:213

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 32-32A

Çizim No: 32-32A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,2 cm
Ağırlık (gr):	0,70 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 63: Ön Yüz	Görsel 64: Arka Yüz
Çizim 61: Ön Yüz	Çizim 62: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde II. Mahmut'un tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada yer yer tahribatlar görülmektedir. Tuğranın hemen yanında natüralist bitkisel bir motif göze çarpmaktadır. Tuğra ve çiçek motifi tam bir daire içerisinde yer alırken, dışında tek sıra testere dişi şeklinde kontur yer almaktadır. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Sikkenin bu yüzün de ön yüzde olduğu gibi testere dişi şeklinde tam daire, etrafı tek sıra konturla çevrelenmiştir ve bunun tam merkezinde sikkenin darp yerinin ve darp tarihinin belirtildiği yazı yerleştirilmiştir. Sikkenin üst tarafında 2 mm çapında bir delik açılmıştır. Okunuşu: ۱۱ ضرب ف قنسطنطينية ۱۲۲۳ Anlamı: 11 Duribe fi Konstantiniyye 1223. 1223'te İstanbul'da bastırılmıştır.

Katalog No:33

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:214

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 33-33A

Çizim No: 33-33A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,2 cm
Ağırlık (gr):	0,80 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 65: Ön Yüz	Görsel 66: Arka Yüz
Çizim 63 :Ön Yüz	Çizim 64: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde II. Mahmut'un çiçekli tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın hemen yanında natüralist bitkisel bir motif yerleştirilmiştir. Tuğra ve çiçek motifi tam bir daire içerisinde yer alırken, dışında tek sıra testere dişi şeklinde kontur yer almaktadır. Sol alt köşede 2 mm çapında bir delik açılmıştır. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنما Tuğrada Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Sikkenin arka yüzünde; ön yüze benzer kompozisyonlar görülmektedir. Ortada sikkenin basım yerinin ve tarihinin belirtildiği yazı vardır. Bu yazının etrafı ise yine testere dişi şeklinde tam daire, tek sıra konturla çevrilerek kompozisyon tamamlanmıştır. Okunuşu: ۱۳ ضرب ف قنسطنطينية ۱۲۲۳ Anlamı: ‘13 Duribe fi Konstantiniyye 1223.’ 1223'te İstanbul'da bastırılmıştır.

Katalog No:34

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:215

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 34-34A

Çizim No: 34-34A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,2 cm
Ağırlık (gr):	0,55 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 67:Ön Yüz</i>	<i>Görsel 68:Arka Yüz</i>
<i>Çizim 65: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 66: Arka Yüz</i>

Ön yüz: 1223 tarihli altın sikkenin ön yüzünde II. Mahmut'un tuğrası yer almaktadır. Tuğranın yanında natüralist bitkisel bir motifine yer verilmiştir. Tuğra ve çiçek motifi tam daire, tek sıra kontur içine alınmıştır. Sol üst köşede 2 Mm çapında bir delik açılmıştır. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Sikkenin arka yüzünde ön yüze benzer kompozisyonlar görülmekte. Ortada sikkenin basım yerinin ve tarihinin belirtildiği yazı vardır. Bu yazının etrafı ise yine testere dişi şeklinde tam daire, tek sıra konturla çevrilerek kompozisyon tamamlanmıştır. Okunuş: ضرب ف قنطنطينية ١٢٢٣ Duribe fi Konstantiniyye 1223. Anlamı: 1223'te İstanbul'da bastırılmıştır .

Katalog No:35

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:682

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 35-35A

Çizim No: 35-35A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,5 cm
Ağırlık (gr):	0,755 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 69: Ön Yüz	Görsel 70: Arka Yüz
Çizim 67: Ön Yüz	Çizim 68: Arka Yüz

Ön yüz: II. Mahmut'un tuğrası yer alır. Tuğranın yanında natüralist bitkisel bir motif yer almaktadır. Tuğra ve çiçek motifleri tam daire, tek sıra testere dişi şeklinde kontur içine alınmıştır. Sikkenin sağında yan tarafta 2 mm çapında bir delik açılmıştır Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid el-muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Sikkenin arka yüzünde ön yüze benzer kompozisyonlar görülmektedir. Ortada sikkenin basım yerinin ve tarihinin belirtildiği yazı kuşağı vardır. Bu yazının etrafı ise yine testere dişi şeklinde tam daire, tek sıra konturla çevrilerek kompozisyon tamamlanmıştır. Okunuşu: ضرب ف قنسطنطينية ١٢٢٣ Anlamı: Duribe fi Konstantiniyye 1223. 1223'te İstanbul'da bastırılmıştır.

Katalog No:36

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:683

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 36-36A

Çizim No: 36-36A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,45 cm
Ağırlık (gr):	0,745 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 71: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 72 :Arka Yüz</i>
<i>Çizim 69: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 70: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Ön yüzde yer alan II. Mahmud tuğrası diğer benzerleri gibi sikkenin ortasına konumlandırılmıştır. Tuğra ve çiçek motifi tam daire, tek sıra testere dişi şeklinde kontur içine alınmıştır. Tuğranın yanında natüralist bitkisel bir motif yer almaktadır Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Arka yüzünde ön yüzle benzer kompozisyonlar görülmekte olup sikkenin basım yerinin ve tarihinin belirtildiği yazı kuşağı ortadır. Yazının etrafı yine testere dişi şeklinde tam daire, tek sıra konturla çevrilerek kompozisyon tamamlanmıştır. Üst kısmında 2 mm çapında bir delik açılmıştır. Okunuşu: ضرب في قنسطنطينية ١٢٢٣ Duribe fi Konstantiniyye 1223. Anlamı: 1223 İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:37

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:686

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 37-37A

Çizim No: 37-37A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	3,85 cm
Ağırlık (gr):	13,095 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 73: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 74: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 71: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 72: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde II. Mahmud'un tuğrası ile sağ üst köşede padişahın mahlası olan "adli" vardır. Tuğra ve adli ifadesi kurdele biçiminde bağlanan ve zencerek motifinden oluşan yarım daire bir hilal içine alınmıştır. Tüm kompozisyon dışarıdan tam daire şeklinde, çiçekli bir bordürler çevrelenmiştir. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. (Adli). Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han (Adli).	Arka Yüz: Dört satır halinde sülüs hat ile oluşturulan yazı kuşağı karşımıza çıkmaktadır. Yazı kuşağının en üstünde cülusun kaçınıcı yılında basıldığını gösteren "25" ifadesi bulunmaktadır. İkinci ve üçüncü satırda basım yeri "durube fi" "Konstantiniyye" son satırda ise basım tarihi olan "1223" ifadeleri vardır. Sikkenin arka yüzünde yer alan bütün bu yazı kuşağı kurdele biçiminde bağlanmış olan ve zencerek motiflerinden oluşmuş yarım daire şeklindeki bir hilal içine alınmıştır. Tüm kompozisyon dışarıdan tam daire şeklinde, çiçekli bir bordürle çevrelenmiştir. Sikke yüzeyinde kararma ve oksitlenme görülmektedir. Okunuşu: ٢٥ ضرب في قنسطنطينية ١٢٢٣ 25 Duribe fi Kostantiniyye 1223. Anlamı: 25 1223'te İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:38

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:703

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 38-38A

Çizim No: 38-38A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	3,85 cm
Ağırlık (gr):	14,62 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 75: Ön Yüz	Görsel 76: Arka Yüz
Çizim 73: Ön Yüz	Çizim 74: Arka Yüz

Ön Yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde II. Mahmud'un tuğrası ile sağ üst köşede padişahın "adli" mahlası vardır. Tuğra ve adli ifadesi kurdele biçiminde bağlanan ve zencerek motifinden oluşan yarım daire bir hilal içerisine alınmıştır. Tüm kompozisyon dışarıdan tam daire şeklinde, çiçekli bir bordürle çevrelenmiştir. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنما Mahmud Han bin Abdülhamid el-muzaffer daima (Adli). Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han.	Arka Yüz: Dört satır halinde sülüs hatla oluşturulan bir yazı kuşağı vardır. Yazı kuşağının en üstünde cülusun kaçınıcı yılında basıldığını gösteren "26" ifadesi vardır. İkinci ve üçüncü satırda basım yeri "duribe fi" "Konstantiniyye" son satırda ise basım tarihi olan "1223" ifadeleri vardır. Bütün bu yazı kuşağı kurdele biçiminde bağlanan ve zencerek motifinden oluşan yarım daire bir hilal içerisine alınmıştır. Tüm kompozisyon dışarıdan tam daire şeklinde, çiçekli bir bordürle çevrelenmiştir. Sikke yüzeyinde kararma ve oksitlenme görülmektedir. Okunuş: ٢٦ ضرب ف قسطنطينية ١٢٢٣ Anlamı: 26 Duribe fi Kostantiniyye 1223. Anlamı: 26 1223'te İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:39

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:786

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 39-39A

Çizim No: 39-39A

Malzeme:	Altın (Au)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,05 cm
Ağırlık (gr):	0,92 gr
Dönemi:	Sultan II. Mahmut (1808-1839)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1223/M.1808
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 77: Ön Yüz	Görsel 78: Arka Yüz
Çizim 75: Ön Yüz	Çizim 76: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde II. Mahmud'un tuğrasına yer verilmiştir. Tuğranın hemen sağında padişahın adli mahlası konumlandırılmıştır. Düz tam daire kontur içine alınan tuğranın etrafına oval biçimli geometrik motif yerleştirilmiştir. Bu şekillerin arasına bitkisel motifler yerleştirilmiştir. Tüm bu kompozisyon dıştan testere dişi tam daire konturla çevrelenmiştir. Okunuşu: محمد خان بن عبد الحميد المظفر دنا Mahmud Han bin Abdülhamid muzaffer daima. Tuğranın sağında Adlî, üstünde-sultanı, solunda -selâtinini. Tuğranın sağında- zaman. Anlamı: Allah zaferini daim etsin. Abdülhamid oğlu Mahmud Han adaletli. Zamanın sultanı.	Arka Yüz: Sikkenin merkezinde basım yeri ve tarihinin olduğu bir yazı yer almaktadır. Sikkenin ön yüzünde uygulanan kompozisyon burada da uygulanmıştır. Merkezdeki yazı tam bir kontur içindedir. Bu kontur etrafı ise ön yüzde olduğu gibi oval üç geometrik motifle çevrelenmiştir. Bu oval şekiller arasında dal ve yapraklar vardır. Dışı ise yine çift sıra testere dişi ile tam tur konturla tamamlanmıştır. Okunuş: ٢٢ ضرب في قسطنطينية ١٢٢٣ خان / محمود / غازی 22 Duribe fi Kostantiniyye 1223. Üstte Gazi, Solunda-Mahmud, Sağında-Han. Anlamı: 1223'te İstanbul'da darp edilmiştir. Gazi Mahmud Han.

3.12. Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)

I. Abdülhamid 1187 (1774) cülus tarihiyle tuğrasının olduğu akçelerini yalnız İstanbul darphanesinde bastırmıştır. Padişah “ikilik” olarak bilinen tuğrasının olduğu “çifte kuruşlarda” bastırmıştır. Bunların yanında hem Konstantiniyye hem Mısır darphı tuğralı paraları da mevcuttur¹¹⁴. I. Abdülhamid İstanbul’da üç cins altın bastırmıştır. Bu sikkelerde de tuğrası olup altında “İslambol” ibaresi kazanmıştır. Sikke kenarlarında çiçekli veya nakışlı zincir olarak tabir edilen çeşitli motifler bulunmaktadır. 1189 (1775) yılında “Beş Fındık” değerinde ender bir altın daha darp ettirmiştir. Bu sikkelerde kendi unvanı olan “**Sultan**” babasının da unvanı “**Han**” kelimelerini ile yazdırmıştır¹¹⁵.

Toplamda beş adet sikke incelenmiştir. Bu sikkeler gümüştür.4 adet sikkenin ön yüzünde tuğraya yer verilmiştir, arka yüzünde ise sikkenin basım yeri ve tarihi vardır. Diğer bir sikkede ise ön yüzde padişah tuğrası yer alırken, arka yüzde sultana övgüye yer verilmiştir.

¹¹⁴ Aykut, 1994, 12.

¹¹⁵ Aykut, 1994, 22.

Katalog No:40

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

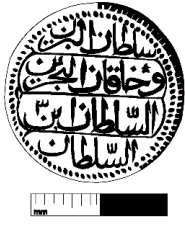
Envanter Numarası:01

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 40-40A

Çizim No: 40-40A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	3,8 cm
Ağırlık (gr):	19,30 gr
Dönemi:	Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1187/M.1774
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 79 :Ön Yüz	Görsel 80 :Arka Yüz
Çizim 77: Ön Yüz	Çizim 78: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde testere dişleriyle çevrili tam dairenin içinde merkezde padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın altında sikkenin darp yılı ve darp tarihi yerleştirilmiştir. Tuğranın etrafı örgü biçiminde bir kontu içine alınmıştır. Okunuşu: خان عبد الحميد بن احمد المظفر دائما ضرب في قسطنطينية ١١٨٧ Han Abdülhamid bin Ahmed el muzafferü daima. Duribe fi Konstantiniyye 1187. Anlamı: Ahmed'in oğlu Abdülhamid Han daima başarılı olsun. 1187'de İstanbul'da basılmıştır.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; birbirinden üç konturla ayrılan dört sıra yazı kuşağı bulunmaktadır. Her bir sıra konturla birbirinden ayrılmış ve bu konturların kenarları oval bir çizgiyle birleştirilmiştir. Satırlarda sultana övgü olarak Sultan-ü'l-Berreyni ve Hakan-ü'l Bahreyni Es' Sultan bin Sultan yazmaktadır. Yazılar tam daire tek sıra kontur içine alınmıştır. Sultana övgü içeren yazılar dıştan örgü biçiminde bir silme ile çevrilmiştir. Anlamı: البرين و خاقان البحرين السلطان ابن السلطان سلطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakanı sultan oğlu sultan.

Katalog No:41

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:06

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 41-41A

Çizim No: 41-41A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	3,8 cm
Ağırlık (gr):	19,35 gr
Dönemi:	Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1187/M.1774
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 81: Ön Yüz	Görsel 82: Arka Yüz
Çizim 79: Ön Yüz	Çizim 80: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde testere dişleriyle çevrili tam dairenin içinde merkezde padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın altında sikkenin darp yılı ve darp tarihi yerleştirilmiştir. Tuğranın etrafı örgü biçiminde bir kontu içine alınmıştır. Okunuş: خان عبد الحميد بن احمد المظفر دائما ضرب في قسطنطينية ١١٨٧ Han Abdülhamid bin Ahmed el muzafferü daima. Duribe fi Konstantiniyye 1187. Anlamı: Ahmed'in oğlu Abdülhamid Han daima başarılı olsun. 1187'de İstanbul' da basılmıştır	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; birbirinden üç konturla ayrılan dört sıra yazı kuşağı bulunmaktadır. Her bir sıra konturla birbirinden ayrılmış ve bu konturların kenarları oval bir çizgiyle birleştirilmiştir. Satırlarda sultana övgü olarak Sultan-ü'l-Berreyni ve Hakan-ü'l Bahreyni Es' Sultan bin Sultan yazmaktadır. Yazılar tam daire tek sıra kontur içine alınmıştır. Sultana övgü içeren yazılar dıştan örgü biçiminde bir silme ile çevrilmiştir. Anlamı: سلطان البرين و خاقا البحرين السلطان ابن الساطان Anlamı: İki karanın sultanı ve iki denizin hakani sultan oğlu sultan.

Katalog No:42

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:16

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 42-42A

Çizim No: 42-42A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,55 gr
Dönemi:	Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1187/M.1774
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 83: Ön Yüz	Görsel 84: Arka Yüz
Çizim 81: Ön Yüz	Çizim 82: Arka Yüz

Ön yüz: İnci dizileriyle çevrili sikkenin merkezinde padişahın tuğrası yer almaktadır. Sikke yüzeyinde tahribat fazladır. Silinmeler görülmektedir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن احمد المظفر دائما Han Abdülhamid bin Ahmed el muzafferü daima Anlamı: Ahmed'in oğlu Abdülhamid Han daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1187 tarihli gümüş sikkenin ön yüzünde dört satır halinde yazıya yer verilmiştir. Bu yazıda sikkenin darp tarihi ve darp yılı yazmaktadır. Okunuş: ضرب في قسطنطينية ١١٨٧ Anlamı: Duribe fi Konstantiniyye 1187. 1187'de Kostantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:43

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:17

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 43-43A

Çizim No: 43-43A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,55 gr
Dönemi:	Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1187/M.1774
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 85: Ön Yüz	Görsel 86: Arka Yüz
Çizim 83: Ön Yüz	Çizim 84: Arka Yüz

Ön yüz: Sikke merkezinde I. Abdülhamit'in tuğrasına yer verilmiştir. Tuğranın etrafı ise birbirini takip eden dairelerden oluşan inci dizileriyle çevrelenmiştir. Sikke yüzeyinde yer yer silinmeler görülmektedir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن احمد المظفر دائما Han Abdülhamid bin Ahmed el muzafferü daima Anlamı: Ahmed'in oğlu Abdülhamid Han daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1187 tarihli gümüş sikkenin ön yüzünde dört satır halinde yazıya yer verilmiştir. Bu yazıda sikkenin darp tarihi ve darp yılı yazmaktadır. Sikke etrafı testere dişi motifle sınırlandırılmıştır. Okunuş: ضرب في قسطنطينية ١١٨٧ Anlamı: Duribe fi Konstantiniyye 1187. 1187'de Kostantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:44

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

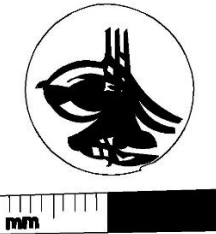

Envanter Numarası:24

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 44-44A

Çizim No: 44-44A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,3 cm
Ağırlık (gr):	0,30 gr
Dönemi:	Sultan I. Abdülhamid Han Dönemi (1774-1789)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1187/M.1774
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 87: Ön Yüz	Görsel 88: Arka Yüz
Çizim 85: Ön Yüz	Çizim 86: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezine padişahın tuğrası yerleştirilmiştir ve bu sikke etrafı birbirini takip eden inci dizileriyle çevrilmiştir. Sikke yüzeyinde tahribat görülmektedir ve yer yer silinmeler mevcuttur. Okunuşu: خان عبد الحميد بن احمد المظفر دائما Han Abdülhamid bin Ahmed el muzafferü daima Anlamı: Ahmed'in oğlu Abdülhamid Han daima başarılı olsun.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde sikkenin darp yeri ve tarihi mevcut olup, yüzeyde yer yer silinmeler görülmektedir. Yazı kuşağı dıştan testere dişi ile çevrelenen tam daire içine alınmıştır. Okunuş ضرب في قسطنطينية ١١٨٧ Duribe fi Konstantiniyye 1187. Anlamı: 1187'de Kostantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

3.13. Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)

Osmanlı İmparatorluğunun 31. Padişahı, İslam'ın 110. İslam halifesi olan Abdülmecid tahta çıkışının ilk yıllarında gümüş sikkeler kestirmiştir. Gümüş sikkeleri tuğralı olup bu tuğralarının yanında dal motifi yer alır. 1256 tarihli fermanı ile İngiltere'den Londra'dan makineler getirmiş İstanbul darphanesi ıslah ettirerek farklı değere sahip sikkeler kestirmiştir¹¹⁶. Bu farklı değerdeki sikkelerden “Mecidiye” ; “Yarım Mecidiye” “Çeyrek Mecidiye”lerin bir yüzünde padişahın tuğrası, diğer yüzünde “**Azze Nasrahu**” ibaresi görülür. Bu ifadenin etrafı eş kollu yıldızlarla çevrilmiştir. Bu yıldızlarda dışarıdan uçları birbirine bağlanan ay motifleri ile süslenmiştir, arada kalan boşluklar ise gülbezeklerle doldurulmuştur¹¹⁷.

İncelenen 9 adet sikkenin 7 tanesi bakır, 2 tanesi gümüştür. 8 adet sikkede ön yüzde; merkezde padişahın tuğrası vardır. Tuğranın yanında bitkisel bir motife yer verilmiştir. Arka yüzünde ise merkezde sikkenin değerini belirten rakam vardır. Etrafına “**Azze nasrahu duribe fi Kostantiniyye 1255**”/ Allah onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1255'te İstanbul'da bastırılmıştır, yazı kuşağına yer verilmiştir. 2'inci tip olan sikkede ön yüzde tuğra, etrafında 12 adet 5 kollu yıldız yerleştirilmiştir. Yıldızların etrafı uçlarının bağlanmasıyla oluşturulan ay motiflerine yer verilmiştir. Bu motiflerin arasına gülbezekler yerleştirilmiştir. Arka yüzde aynı kompozisyon uygulanmıştır Tam merkezine basım yeri ve darp tarihi yerleştirilmiştir.

¹¹⁶ Aykut, 1994, 22.

¹¹⁷ Aykut, 1994, 22.

Katalog No:45

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

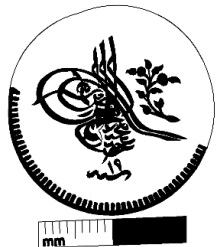
Envanter Numarası:22

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 45-45A

Çizim No: 45-45A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,6 cm
Ağırlık (gr):	5,40 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 89: Ön Yüz	Görsel 90: Arka Yüz
Çizim 87: Ön Yüz	Çizim 88: Arka Yüz

Ön yüz: 1255 tarihli Sultan gümüş sikkenin ön yüzünde; merkezde Abdülmecid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılında basıldığını gösteren “sene 19” ifadesine yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنه ١٩ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima “sene 19”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 19”.	Arka yüz: Arka yüzde merkezde sikkenin değerini belirten “10” bulunmaktadır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255” yazmaktadır. Sikke durumu iyi olsa da rağmen yüzeyde zamana yenik düşen yer yer kararmalar mevcuttur. Okunuşu: ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ ١٠ عز نصره 10 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:46

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:220

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 46-46A

Çizim No: 46-46A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,1 cm
Ağırlık (gr):	10 ,4 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 91: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 92: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 89: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 90: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde; merkezde Abdülmecid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Arka yüzde merkezde sikkenin değerini belirten "20" bulunmaktadır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa "Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255" yazmaktadır. Sikke yüzeyinde oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuş: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ 20 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:47

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

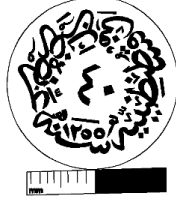
Envanter Numarası:234

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 47-47A

Çizim No: 47-47A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,7 cm
Ağırlık (gr):	20,170 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 93: Ön Yüz	Görsel 94: Arka Yüz
Çizim 91: Ön Yüz	Çizim 92: Arka Yüz

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde; merkezde Abdülmecid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılında basıldığını gösteren “sene 19” ifadesine yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنه ١٩ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima “sene 19”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 19”.	Arka yüz: Sikkenin merkezinde; sikkenin değerini belirten 40 rakamı yer alır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı, bu kuşakta, soldan “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniye, sene 1255” yazmaktadır. Sikke durumu iyi olmasına rağmen yüzeyde yer yer kararma mevcuttur. Okunuşu: ٤٠ عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٥٥ 40 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:48

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:235

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 48-48A

Çizim No: 48-48A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,7 cm
Ağırlık (gr):	19,510 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 95: Ön Yüz	Görsel 96: Arka Yüz
Çizim 93: Ön Yüz	Çizim 94: Arka Yüz

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde; merkezde Abdülmecid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılımda basıldığını gösteren “sene 19” ifadesine yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنه ١٩ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima “sene 19”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 19”.	Arka yüz: Sikkenin değerini belirten 40 rakamı sikkenin merkezinde yerleştirilmiştir. Etrafında ise geniş yazı kuşağında soldan sağa Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Okunuş: ٤٠ عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ 40 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılınsın, 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir

Katalog No:49

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:239

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 49-49A

Çizim No: 49-49A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	3,7 cm
Ağırlık (gr):	23,43 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 97: Ön Yüz	Görsel 98: Arka Yüz
Çizim 95: Ön Yüz	Çizim 96: Arka Yüz

Ön yüz: 1255 yılında darp edilmiş sikkenin merkezine Abdülmecid'in tuğrası yerleştirilmiştir. Tuğranın altında “sene 10” yazısı bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında çift dallı gül motif bulunmaktadır. Tuğranın etrafı on iki adet, beş kollu yıldızla çevrelenmiştir, bu yıldızların etrafında birbirine uçlarından bağlanmış ay motifi vardır. Ay motiflerinin arada oluşturdukları boşluklarına gülbezekler yerleştirilmiştir. Tüm bu kompozisyon dıştan dendan şeklindeki geometrik motifle ile çevrilmiştir. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنة ١٠ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzaffer daima “sene 10” Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 10”.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde merkeze, basım yeri ve yılı yerleştirilmiştir. Ön yüzdeki kompozisyon bu yüzdede uygulanmıştır. On iki adet, beş kollu yıldızla çevrilen yazı kuşağı dıştan yıldızların etrafında birbirine uçlarından bağlanmış ay motifleri ile sonlandırılmıştır. Ay motiflerinin arasındaki boşluklara da gülbezekler yerleştirilmiştir. Okunuşu: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ Azze Nasrahu duribe fi Konstantiniye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir

Katalog No:50

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:708

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 50-50A

Çizim No: 50-50A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,1 cm
Ağırlık (gr):	10,99 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 99: Ön Yüz	Görsel 100: Arka Yüz
Çizim 97: Ön Yüz	Çizim 98: Arka Yüz

Ön yüz: 1255 tarihli sikkenin merkezine Abdülmecid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılımda basıldığını gösteren “sene 20” ifadesine yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنه ٢٠ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima “sene 20”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 20”.	Arka yüz: Arka yüzde merkezde sikkenin değerini belirten “20” bulunmaktadır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255” yazmaktadır. Okunuşu: ضرب في قسطنطينية ١٢٥٥ ٢٠ عز نصره 20 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:51

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:709

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 51-51A

Çizim No: 51-51A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,7 cm
Ağırlık (gr):	20,84 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 101: Ön Yüz	Görsel 102: Arka Yüz
Çizim 99: Ön Yüz	Çizim 100: Arka Yüz

Ön yüz: Abdülmecid'in bakır sikkesinin merkezine padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğrada, han kelimesine yer verilmiş olup, bu kelime kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmında istiflenerek Mahmud bin Abdülmecid yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılında basıldığını gösteren "sene 19" ifadesine yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنه ١٩ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima "sene 19". Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun "sene 19".	Arka yüz: Arka yüzde; merkezde sikkenin değerini belirten "40" ifadesi bulunmaktadır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa "Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255" yazmaktadır. Okunuşu: ٤٠ عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ 40 Azze nasruhu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılınsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:52

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:710

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 52-52A

Çizim No: 52-52A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,1 cm
Ağırlık (gr):	10,43 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 103: Ön Yüz	Görsel 104: Arka Yüz
Çizim 101: Ön Yüz	Çizim 102: Arka Yüz

Ön yüz: Abdülmecid'in bakır sikkesinin merkezinde tuğrası bulunmaktadır. Tuğradaki han kelimesi, kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmındaki Mahmud bin Abdülmecid ifadesi istiflenerek yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılmda basıldığını gösteren "sene 21" ibaresi yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجيد بن محمود المظفر دائما سنة ٢١ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima "sene 21". Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun "sene 21".	Arka yüz: Arka yüzde sikke değerini belirten "20" merkeze konumlandırılmıştır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa "Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255" yazmaktadır. Okunuşu: ٢٠ عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ 20 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

Katalog No:53

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:760

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 53-53A

Çizim No: 53-53A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,65 cm
Ağırlık (gr):	20,88 gr
Dönemi:	Sultan Abdülmecid Han Dönemi (1839-1861)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1255/ M.1839
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 105: Ön Yüz	Görsel 106: Arka Yüz
Çizim 103: Ön Yüz	Çizim 104: Arka Yüz

Ön Yüz: 1255 tarihli sikkede merkeze Sultan Abdülmecid'in tuğrası yerleştirilmiştir. Tuğradaki han kelimesi, kürsünün kaidesine yerleştirilmiştir. Tuğranın orta kısmındaki Mahmud bin Abdülmecid ifadesi istiflenerek yazılmıştır. Bunun hemen üzerinde el muzaffer daima yazılmıştır. Tuğranın alt kısmına cülusun kaçınıcı yılımda basıldığını gösteren “sene 22” ibaresi yerleştirilmiştir. Tuğranın sağ tarafında iki gül motifi vardır. Okunuşu: خان عبد المجد بن محمود المظفر دائما سنه ٢٢ Han Abdülmecid bin Mahmud el-Muzafferü daima “sene 22”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülmecid Han, daima başarılı olsun “sene 22”.	Arka yüz: Arka yüzde sikke değerini belirten “40” merkeze konumlandırılmıştır. Etrafında ise dairevi şekilde bir yazı kuşağı bulunmaktadır. Bu kuşakta, soldan sağa “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1255” yazmaktadır. Okunuşu: ٤٠ عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٥٥ 40 Azze nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1255. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın. 1255'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir.

3.14. Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)

32. Osmanlı padişahı ve İslam'ın 111. Halifesi olan Sultan Abdülaziz, tahta çıktığı dönemde İstanbul darphanelerinde 6 farklı değere sahip gümüş sikke kestirmiştir. Bunlar “20 kuruş” “10 kuruş” “5 kuruş” “2 kuruş” “1 kuruş” ve “20 para”dır. Bu sikkelerde padişahın tuğrası mevcuttur. İstanbul darphanelerinin yanı sıra Bursa ve Mısır darphanelerinde de sikke kestirmiştir. Sikkeler kompozisyon olarak birbirine benzemektedir ancak tuğra yanında yer verilen bitkisel motif bazen eklenmiş bazen kaldırılmıştır¹¹⁸. 1277(1861) de Sultan Abdülaziz İstanbul'da gümüş sikkelerinin yanında 5 farklı değerde altın sikke kestirmiştir. Bu altın sikkelerde de tuğra yanında bitkisel bir motif yerleştirilmiştir. Bitkisel motifin yanı sıra “10 kuruş” “25 kuruş” “250 kuruş” ve “500 kuruş”ların alt tarafına Arapça değerini belirten rakamlar kazınmıştır¹¹⁹.

İncelendiğinde Sultan Abdülaziz'e ait toplam 6 adet sikke ile karşılaşmıştır. Bu 6 adet sikkeden 5 tanesi bakır 1 tanesi gümüştür. Yine bu sikkelerde 1 tanesi hariç diğerlerinde ön yüzde padişah tuğrasına yer verilmiştir. Arka yüzde ise ortada cülus tarihi, etrafında dua ve basım tarihine yer verilmiştir.

¹¹⁸ Aykut, 1994, 15.

¹¹⁹ Aykut, 1994, 25.

Katalog No:54

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

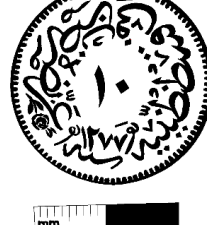
Envanter Numarası:216

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 54-54A

Çizim No: 54-54A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	2,9 cm
Ağırlık (gr):	5,35 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 107: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 108: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 105: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 106: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde merkezde Sultan Abdülaziz Hana ait tuğra bulunmaktadır. Tuğranın hemen altında “sene dört” ifadesi yer almaktadır. Tuğra dışta testere dişi tam daire konturla çevrelenmiştir. Ayrıca ön yüzde oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سناه Han Abdülaziz bin Mahmud el-muzafferü daima “sene 4”. Anlamı: Mahmud’un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun	Arka yüz: 1277 tarihli sikkenin arka yüzünde ortada “10” rakamı vardır. Sikkenin etrafını sağdan sola dairevi şekilde bir kitabe kuşağı sarmaktadır. Bu kuşakta “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277 “ifadesi yer almaktadır. Yazı kuşağının çevresinde bir adet iki yapraklı bir dal üzerinde gül motifi bulunmaktadır. Okunuş: ١٠ عز نصره ضرب في قسطنطينية سنه ١٢٧٧ Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, “10”H 1277 yılında Konstantiniyye (İstanbul)’da darp edildi.

Katalog No:55

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:221

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 55-55A

Çizim No: 55-55A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,2 cm
Ağırlık (gr):	10,1 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 109: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 110: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 107: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 108: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde merkezde Abdülaziz'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın hemen altında ile alta “sene dört” ifadesi yer almaktadır. Tuğra dışta testere dişi tam daire konturla çevrelenmiştir. Ayrıca ön yüzde oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سنه ٤ Han Abdülaziz bin Mahmud el-muzafferü daima “sene 4”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1277 tarihli sikkenin arka yüzünde ortada sikkenin değerini belirten “20” rakamı vardır. Sikkenin etrafını sağdan sola dairevi şekilde bir kitabe kuşağı sarmaktadır. Bu kuşakta “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277 yazmaktadır. Yazı kuşağının çevresinde bir adet iki yapraklı bir dal üzerinde gül motifi bulunmaktadır. Okunuşu: ٢٠ عز نصره ضرب في قسطنطينية سنة ١٢٧٧ Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, “20”H 1277 yılında Konstantiniyye (İstanbul)'da darp edildi

Katalog No:56

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

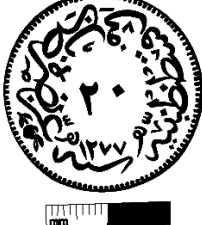
Envanter Numarası:223

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 56-56A

Çizim No: 56-56A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,2 cm
Ağırlık (gr):	10 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 111: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 112: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 109: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 110: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde merkezde Abdülaziz'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın hemen altında ile alta “sene dört” ifadesi yer almaktadır. Tuğra dışta testere dişi tam daire konturla çevrelenmiştir. Ayrıca ön yüzde oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سنه ٤ Han Abdülaziz bin Mahmud el-muzafferü daima “sene 4”. Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1277 tarihli sikkenin arka yüzünde ortada sikkenin değerini belirten “20” rakamı vardır. Sikkenin etrafını sağdan sola dairevi şekilde bir kitabe kuşağı sarmaktadır. Bu kuşakta “Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277 yazmaktadır. Yazı kuşağının çevresinde bir adet iki yapraklı bir dal üzerinde gül motifi bulunmaktadır. Okunuşu: عز نصره ضرب في قنسطنطينية سنه ١١٧٧ Azze nasrahu, duribe fi, Kostantiniyye, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, “20”H 1277 yılında Konstantiniyye (İstanbul)'da darp edildi

Katalog No:57

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:231

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 57-57A

Çizim No: 57-57A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	3,2 cm
Ağırlık (gr):	12 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Mısır
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 113:Ön Yüz	Görsel 114: Arka Yüz
Çizim 111: Ön Yüz	Çizim 112: Arka Yüz

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde, Abdülaziz'in tuğrası ve altta "sene dört" ifadesi yer almaktadır. Sikkede oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Bu yüzden tuğrada silinmeler gözükmemektedir. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سنه ٢ Han Abdülaziz bin Mahmud el- muzafferü daima "sene 2". Anlamı: Mahmud'un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1277 tarihli bakır sikkenin arka yüzünde dört satır haline yazı kuşağı vardır. Bu kuşağın ilk satırında "dört", ikinci satırda "durube fi ", üçüncü satırda ise "Mısır" ve son satırda "1277" yer almaktadır. Sikkede oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuşu: عز نصره ضرب في مصر سنه ١٢٧٧ Azze nasrahu duribe fi, Mısır, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, H 1277 yılında Mısır'da darp edildi.

Katalog No:58

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

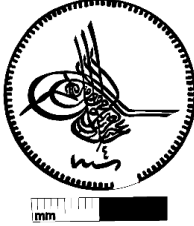
Envanter Numarası:717

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 57-57A

Çizim No: 57-57A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	2,8 cm
Ağırlık (gr):	5,06 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 115: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 116: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 113: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 114: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde, Abdülaziz'in tuğrası merkeze yerleştirilmiştir. Tuğranın altına “ sene dört” ifadesi yer almaktadır. Sikke dıştan testere dişi tam daire bir konturla çerçevelenmiştir. Sikkede oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سنه ٤ Han Abdülaziz bin Mahmud el-muzafferü daima ‘sene dört’. Anlamı: Mahmud’un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1277 tarihli sikkenin arka yüzünde ortada “10” rakamı vardır ve etrafında solda sağa dairevi şekilde olan kitabede, “azze nasrühü, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277 “ifadesi yer almaktadır. Yazı kuşağının çevresinde bir adet iki yapraklı bir dal üzerinde gül motifi bulunmaktadır. Okunuşu: عز نصره ضرب ف قنسطنطينية سنه ١٢٧٧ Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, “10”H 1277 yılında Konstantiniyye (İstanbul)’da darp edildi

Katalog No:59

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:718

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 59-59A

Çizim No: 59-59A

Malzeme:	Bakır (Cu)
Cins:	Mangır
Çap (mm):	2,75 cm
Ağırlık (gr):	5,44 gr
Dönemi:	Sultan Abdülaziz Han Dönemi (1861-1876)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1277/M.1861
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 117:Ön Yüz	Görsel 118:Arka Yüz
Çizim 115: Ön Yüz	Çizim 116: Arka Yüz

Ön yüz: Bakır sikkenin ön yüzünde; merkezde Abdülaziz'in tuğrası bulunmaktadır ve altta “ sene dört” ifadesi yer almaktadır. Sikkede oksitlenme ve kararmalar mevcuttur. En dışta ise testere dişi bir bordürle çevrelenmiştir. Okunuşu: خان عبد العزيز بن محمود المظفر دائما سنه ٤ Han Abdülaziz bin Mahmud el-muzafferü daima ‘ sene dört’. Anlamı: Mahmud’un oğlu Abdülaziz Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: 1277 tarihli sikkenin arka yüzünde ortada “10” rakamı vardır ve etrafında soldan sağa dairevi şekilde olan kitabede, “azze nasrühü, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277 “ifadesi yer almaktadır. Yazı kuşağının çevresinde bir adet iki yapraklı bir dal üzerinde gül motifi bulunmaktadır. Okunuşu: عز نصره ضرب في قسطنطينية سنة ١٢٧٧ Azze nasrahu, duribe fi, Konstantiniyye, sene 1277. Anlamı: Allah aziz yardımları ile galip kılsın, “10”H 1277 yılında Konstantiniyye (İstanbul)’da darp edildi

3.15. Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)

Osmanlı İmparatorluğu'nun 34. Padişahı ve 113. İslam halifesi olan Sultan II. Abdülhamit 10 Şaban 1293 (31 Ağustos 1876)'te tahta çıkmıştır. Sultan II. Abdülhamit saltanatı boyunca çeşitli değer ölçülerine sahip gümüş ve altın sikkelerini Konstantiniyye, Kaşgar, Mısır ve Tunus darphanelerinde bastırmıştır. II. Abdülhamit'in İstanbul'da darp ettirdiği gümüş paralarında var olan tuğrası ilk yıllarda "Abdülhamid Abdülmecid el- muzaffer daima" şeklindedir¹²⁰. Ve sağ tarafında bir gül motifi mevcuttur. Başlarda tuğranın yanında bulunan gül motifi cülusun 7. Yılı'nın başında kaldırılmış, bunun yerine padişahın unvanı olan "El Gazi" ibaresi yerleştirilmiştir. Babasının mecdiyeleri ve bölümleri ile benzerdir. Bu sikkelerde de "Azze nasruhü" ifadesi bulunmaktadır. Padişahın Mısır'da darp ettirdiği sikkeleri, İstanbul darphanelerinde darp ettirdiği sikkeleri ile aynı olup bu sikkelerin tuğralarının yanında da gül motifi yer alır. Değerleri tuğranın altında Arapça rakamlarla belirtilmiştir¹²¹.

Padişah gümüş sikkelerin yanı sıra altın sikkede darp ettirmiştir. Bunlar yine değişik ölçü ve değerdedirler. Altın sikkeler incelendiğinde, darp tarihleri hariç diğer özellikleri ile Abdülmecid'in bastırıldığı altın sikkelerle aynıdır. Gümüş sikkelerdeki tuğranın yanındaki gül dalı motif burada da karşımıza çıkmaktadır. Cülusun 7. Yılı'nın başlarında yine yerini padişahın unvanı olan "El Gazi" ibaresine bırakmıştır. II. Abdülhamit'in Mısırda bastırılan altın sikkelerinde de tuğranın yanında gül motifi vardır. Tuğranın altında ise yine değerini belirten rakamlar vardır. Tunus'ta 1293 (1876) ve 1294 (1877) tarihlerinde darp edilen "50 ve 5 Riyallik" paralarda padişahın adı "Sultan ve Han" unvanları ile Tunus Beyi Muhammed Sadık'ın adı görülmektedir. Tunus'un Osmanlı hakimiyetinden 1298(1881) yılına kadar bu bir gelenek olarak devam etmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda envanter defterinde Sultan II. Abdülhamit' e ait toplam 11 adet gümüş sikke incelenmiştir. Bu sikkelerin 8 tanesinin ön ve arka yüzü 12 adet eş kollu yıldızla çevrelenmiştir. Ön yüzde padişahın tuğrasına yer verilirken, arka yüzde "Azze Nasrahu duribe fi Kostantiniyye 1293." (Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te İstanbul'da darp edilmiştir) ifadelerine yer verilmiştir.

¹²⁰ Şevki Nezih Aykut, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sikke Tashihleri* Ankara, 1994.s. 16.

¹²¹ Aykut, 1994, 26-27.

Geri kalan 3 tanesinin ön yüzünde yine padişahın tuğrasına yer verilmiştir. Tuğranın etrafı 12 tane beş kollu yıldızla çevrelenmiş, yıldızların dışında ise uçlarının bağlanmasıyla oluşturulan ay motiflerine yer verilmiştir. Bu motiflerin arasına gülbezekler yerleştirilmiştir. Sikkenin arka yüzünde aynı kompozisyonlar uygulanmış olup sikkenin merkezine “**Azze Nasrahu duribe fi Kostantiniyye 1293.**” (Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293’te İstanbul’da darp edilmiştir) ifadesi yerleştirilmiştir

Katalog No:60

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

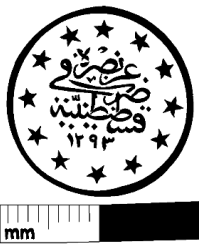
Envanter Numarası:09

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 60-60A

Çizim No: 60-60A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,40 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 119: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 120: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 117: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 118: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde; II. Abdülhamid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın altında sene 20 yazısı bulunur. Tuğranın sağ üst köşesinde, padişahın unvanı olan "El Gazi" yazmaktadır. Sikkenin her iki yüzü de on iki adet, beş kollu yıldızla çevrenmiştir. Tüm bu kompozisyon dışarıda testere dişi geometrik unsurla çevrenmiştir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٢٠ "Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-Muzafferü " sene 20. Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun. Sene 20.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; darp yeri ve yılı bulunmaktadır. Tüm bu kompozisyonda ön yüzde olduğu gibi aralıklarla on iki adet beş kollu yıldız yerleştirilmiştir. Sikke kenarları testere dişi motifle tam daire konturla çevrenmiştir. Okunuşu: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye darp edilmiştir.

Katalog No:61

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:10

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 61-61A

Çizim No: 61-61A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,6 cm
Ağırlık (gr):	3,5 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 121: Ön Yüz	Görsel 122: Arka Yüz
Çizim 119: Ön Yüz	Çizim 120: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde; II. Abdülhamid'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın hemen altında sene on dokuz yazısı bulunur. Tuğranın sağ üst köşesinde ise padişahın unvanı olan "El Gazi" vardır. Tuğra, tam daireye yerleştirilen on iki adet, beş kollu yıldızla çevrelenmiştir. Tüm bu kompozisyon dışarıda testere dışı şeklinde geometrik unsurlar çevreler. "Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-Muzafferü sene 19. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ١٩ Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; darp yeri ve yılı bulunmaktadır. "F" harfinin kuyruğu uzatılmıştır ve yazılar arasında bir kontur oluşturulmuştur. Ön yüzdeki gibi aralıklarla on iki adet beş kollu yıldız yerleştirilmiştir. Sikke kenarları testere dışı motifle çerçevelenerek tam daire bir kontur içine alınmıştır. Okunuşu: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) darp edilmiştir

Katalog No:62

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:12

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 62-62A

Çizim No: 62-62A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,6 cm
Ağırlık (gr):	2,30 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 123: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 124: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 121: On Yüz</i>	<i>Çizim 122: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde; II. Abdülhamit'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın hemen altında sene otuz sekiz yazısı bulunur. Padişaha ait olan "El Gazi" unvanı tuğranın hemen sağ üst köşesine yerleştirilmiştir. Tuğra, tam daireye yerleştirilen on iki adet, beş kollu yıldızla çevrelenmiştir. Tüm bu kompozisyon dışta testere dişi tam daire çerçeve içine alınmıştır. Okunuş: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٣٨ "Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-Muzaffer " sene 38. Anlamı: Abdülmecid oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; darp yeri ve yılı bulunmaktadır. Tüm bu kompozisyonda ön yüzde olduğu gibi aralıklarla on iki adet beş kollu yıldız yerleştirilmiştir. Sikke kenarları testere dişi motifle tam daire bir kontur içine alınmıştır. Okunuşu: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1293.

Katalog No:63

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

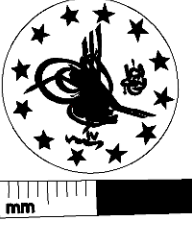

Envanter Numarası:15

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 63-63A

Çizim No: 63-63A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,6 cm
Ağırlık (gr):	2,30 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 125: Ön Yüz	Görsel 126: Arka Yüz
Çizim 123: On Yüz	Çizim 124: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde; merkeze II. Abdülhamit'in tuğrası yerleştirilmiştir. Tuğranın hemen altında sene on yedi yazısı olup, tuğranın sağ tarafında padişahın unvanı "El Gazi" vardır. Tuğra etrafı on iki adet, beş kollu yıldızla çevrelenmiştir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٢٠ Anlamı: "Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-Muzaffer " sene 20.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde; darp yeri ve yılı bulunmaktadır. "f" harfinin kuyruğu uzatılmıştır ve yazılar arasında bir kontur oluşturulmuştur. Tüm bu kompozisyonda ön yüzde olduğu gibi aralıklarla on iki adet beş kollu yıldız yerleştirilmiştir. Sikke kenarları testere dişi şeklindeki motifle çevrelenmiştir. Okunuşu: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu duribe fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:64

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:233

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 64-64A

Çizim No: 64-64A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,4 cm
Ağırlık (gr):	5,90 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 127: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 128: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 125: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 126: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde; merkeze II. Abdülhamid'in tuğrası yerleştirilmiştir. Altta sene "32" sağ üst köşeye sultanın unvanlarından "El Gazi" yerleştirilmiştir. Tuğra dairevi şekilde iki bordürle çevrenmiştir. Birincisinde on iki adet beş kollu yıldız varken, ikinci bordürde birbirlerine uçlarından bağlanarak oluşturulan ay motifleri oluşturulmuştur. Bu ay motiflerin arasına gülbezekler yerleştirilmiştir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٣٢ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene 32. Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde ise, dört satır halinde sülüs hatla oluşturulan yazı kuşağında, ilk satırda "azze nasrühü" ikinci satırda "duribe fi", üçüncü satırda "Konstantiniyye" son satırda ise darp tarihi olan "1293" ifadesi yer almaktadır. Ön yüzde olduğu gibi etrafı on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrenmiştir. Yıldızların etrafında ise birbirlerine uçlarından bağlanmasıyla oluşturulmuş ay motifleri vardır. Aralarda kalan kısımlara gülbezekler yerleştirilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:65

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:240

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 65-65A

Çizim No: 65-65A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,4 cm
Ağırlık (gr):	6,030 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 129: Ön Yüz	Görsel 130: Arka Yüz
Çizim 127: Ön Yüz	Çizim 128: Arka Yüz

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde; üstte II. Abdülhamid'in tuğrası yer almaktadır. Altta sene "33" sağ üst köşede ise Sultanın unvanlarından "El Gazi" yer almaktadır. Tuğra etrafında on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile dairevi şekilde çevrilmiştir. Bu yıldızların etrafında birbirlerine uçlarından bağlanmasıyla oluşturulmuş ay motifleri vardır. Aralarda kalan kısımlara gülbezekler yerleştirilmiştir Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٣٣ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene 33. Anlamı: Abdülmecid' oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde 12 adet yıldızın çevrelediği kitabe yer alır. Bu dört satırlık kitabede "Azze Nasrahu Duribe Fi Kostantiniyye 1293" yazılıdır. Okunuşu: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:66

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:241

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 66-66A

Çizim No: 66-66A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,4 cm
Ağırlık (gr):	5,83 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 131: Ön Yüz</i>	mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 132: Arka Yüz</i>
mm <i>Çizim 129: Ön Yüz</i>	mm <i>Çizim 130: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde; üstte II. Abdülhamid'in tuğrası yer almaktadır. Altta sene "12" sağ üst köşede ise Sultanın unvanlarından "El Gazi" yer almaktadır. Tuğra etrafında on iki adet beş kollu yıldız motifi ile çevrilmiştir. Bu yıldızların etrafında ise uç kısımlarından bağlanmış ay motifi kontur sağlanmıştır. Aralarda kalan kısımlara gülbezeler yerleştirilmiştir. Sikke yüzeyinde silinmeler mevcuttur. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ١٢ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene 12. Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde ise, dört satır halinde oluşturulan yazı kuşağında, "azze nasrahu" "duribe fi", Konstantiniyye" son satırda ise "1293" ifadesi yer almaktadır. Ön yüzde olduğu gibi etrafı on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrelenmiştir. Yıldızların etrafında birbirlerine uçlarından bağlanmasıyla oluşturulmuş ay motifi vardır. Ay motifinden kalan boşluklara gülbezeler yerleştirilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:67

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:242

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 67-67A

Çizim No: 67-67A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,350 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 133: Ön Yüz	Görsel 134: Arka Yüz
Çizim 131: Ön Yüz	Çizim 132: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde merkeze II. Abdülhamit'in tuğrası yerleştirilmiştir. Tuğranın hemen altında sene "17" yazısı olup, Tuğra etrafı on iki adet, beş kollu yıldızla çevrenmiştir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ١٧ "Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-Muzaffer daima" sene "17". Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde, dört satır halindeki yazı kuşağında, ilk satırda "Azze nasrahu", "duribe fi", Konstantiniye" ise "1293" ifadesi yer almaktadır. Ön yüzde olduğu gibi etrafı on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrenmiştir. Dıştan kompozisyon testere dişi konturla çevrilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Konstantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:68

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:243

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 68-68A

Çizim No: 68-68A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,365 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 135: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 136: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 133: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 134: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde; üstte II. Abdülhamid'in tuğrası yer almaktadır. Altta sene "17" sağ üst köşede ise Sultanın unvanlarından "El Gazi" yer almaktadır. Tuğra etrafında on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrilmiştir. Sikke yüzeyinde silinmeler mevcuttur. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ١٧ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene 17. Anlam Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde ise, dört satır halinde sülüs hatla oluşturulan yazı kuşağında, ilk satırda "azze nasrahu", ikinci satırda "duribe fi", üçüncü satırda Konstantiniyye " son satırda ise "1293" ifadesi yer almaktadır. Ön yüzde olduğu gibi etrafı on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrelenmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Konstantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:69

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:244

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 69-69

Çizim No: 69-69A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,390 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 137: Ön Yüz</i>	mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 138: Arka Yüz</i>
mm <i>Çizim 135: Ön Yüz</i>	mm <i>Çizim 136: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Gümüş sikkenin ön yüzünde; üstte II. Abdülhamid'in tuğrası yer almaktadır. Altta sene "17" sağ üst köşede ise Sultanın unvanlarından "El Gazi " yer almaktadır. Tuğra etrafında on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrilmiştir. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ١٧ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene "17". Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdülhamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Gümüş sikkenin arka yüzünde ise, dört satır halinde sülüs hatla oluşturulan yazı kuşağında, ilk satırda "azze nasrahu", ikinci satırda "duribe fi", üçüncü satırda "Konstantiniyye " son satırda ise "1293" ifadesi yer almaktadır. Ön yüzde olduğu gibi etrafı on iki adet beş kollu yıldız motifleri ile çevrelenmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasrahu Duribe Fi Kostantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te İstanbul'da basılmıştır.

Katalog No:70

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:759

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 70-70A

Çizim No: 70-70A

Malzeme:	Gümüş (Ag)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,86 gr
Dönemi:	Sultan II. Abdülhamit Han Dönemi (1876-1909)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H.1293- M. 1876
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 139: Ön Yüz	Görsel 140: Arka Yüz
Çizim 137: Ön Yüz	Çizim 138: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde II. Abdülhamit'in tuğrası vardır. Tuğranın sağ tarafına padişahın unvanlarından olan "El-Gazi yerleştirilmiştir. Tuğranın altında ise sene "29" rakamı vardır. Tuğra 11 adet beş kollu yıldızla çevrelenmiştir. En dışta ise testere dişi tam daire kontur içine alınmıştır. Okunuşu: خان عبد الحميد بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٢٩ Han Abdülhamid bin Abdülmecid el-muzafferü sene "29". Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Abdühamid Han, daima başarılı olsun.	Arka yüz: Sikkenin merkezinde dört satır halinde yazı kuşağı yerleştirilmiştir. Bu yazı kuşağında "azze nasrühü", "duribe fi", Konstantiniyye "1293 ifadelerine yer verilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطينية ١٢٩٣ Azze Nasruhü Duribe Fi Kostantiniyye 1293. Anlamı: Allah Onu aziz yardımıyla galip kılsın, 1293'te Kostantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

3.16. Sultan V. Mehmed Reşat Han Dönemi (1909-1918)

Osmanlı İmparatorluğu'nun 35. Padişahı, 114. İslam halifesi olan Sultan V. Mehmed Reşad tahta geçtikten sonra İstanbul'da dört farklı değerde gümüş sikke kestirmiştir. Bu gümüş sikkelerde padişahın tuğrası kullanılmıştır. Tuğra içinde yer verilmeyen "Reşat" kelimesi tuğranın sağındaki boşluğa yerleştirilmiştir. "Reşad" kelimesi cülusun 7. Senesinin başında kaldırılmış, Çanakkale Savaşının kazanılmasının ardından Şeyhülislam Hayri Efendi'nin fetvasıyla padişahın "El Gazi" unvanı eklenmiştir. Padişah cülusunun 3. Yılında Makedonya, Selanik, Manastır, Kosova'ya seyahatler düzenlemiştir. Bu seyahatler de üç Farklı değerde kuruşlar darp ettirmiştir. Darp edilen sikkelerde basım yeri dışında, motif ve yazıları İstanbul darphanelerinde kestirilen sikkeler ile aynıdır. Sultan V. Mehmed Reşad Mısır' da sikke darp ettiren sonuncu Osmanlı padişahıdır¹²². 1327 (1909) yılında İstanbul'da beş farklı değerde altın sikke kestirmiştir. Bu sikkelerde de cülusun 7. Yılına kadar tuğrasının yanında gül motifi kullanmış daha sonra padişahın unvanı "El Gazi" yerleştirilmiştir¹²³.

Sultan V. Mehmed Reşad 'a ait toplam 14 sikke incelenmiştir. Sikkelerde 3 tip görülmüştür 1'inci tipte 12 adet sikke mevcuttur ve bu sikkelerin ön yüzünde padişahın tuğrası vardır. Padişahın tuğrası inci dizileri ile çevrilmiştir. Tuğranın etrafında "hürriyet", "müsâvât" ve "adalet" ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta sağ tarafta buğday başağı, sol tarafta defne yapraklarından oluşan bir çelenk görülmektedir. Arka yüzde sikkenin merkezide sikkenin değerini belirten rakama, etrafında inci dizisinden oluşan bir bordüre yer verilmiştir. Bu bordür etrafında basım yeri ve darp tarihi vardır. 2'inci tipte 1 adet sikke incelenmiştir. Ön yüzde merkezde padişah tuğrası vardır. Tuğra etrafında 12 adet 5 kollu yıldızla çevrelenmiştir. Yıldızların etrafı uçlarının bağlanmasıyla oluşturulan ay motiflerine yer verilmiştir. Bu motiflerin arasına gülbezekler yerleştirilmiştir. Arka yüzde aynı düzenlemede olur merkezde sikkenin basım yeri ve darp tarihi vardır. 3'üncü tipte de 1 adet sikke incelenmiştir. Bu sikkede ön yüzde merkezde padişah tuğrası vardır.

¹²² Aykut, 1994, 16.

¹²³ Aykut, 1994, 27.

Tuğranın etrafında 12 adet 5 kollu yıldız vardır ve bununda etrafı testere dişi ile çevrelenmiştir. Arka yüzünde de merkeze sikkenin basım yeri ve darp tarihine yer verilmiştir. Etrafında aynı şekilde 12 adet 5 kollu yıldız vardır.

Katalog No:71

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

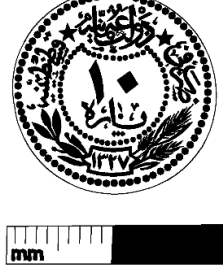
Envanter Numarası:218

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 71-71A

Çizim No: 71-71A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,9 cm
Ağırlık (gr):	2,6 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 141: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 142: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 139 :Ön Yüz</i>	<i>Çizim 140: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene beş” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٥ حرية \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 5 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka Yüz Merkeze inci dizisi bordür içine: “10 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ١٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “10 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “10 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:72

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:219

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 72-72A

Çizim No: 72-72A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,1 cm
Ağırlık (gr):	2,99 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 143: Ön Yüz	Görsel 144: Arka Yüz
Çizim 141 :Ön Yüz	Çizim 142: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene beş” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât”ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Alttı tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٥ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 5 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “20 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ٢٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “20 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “20 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:73

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

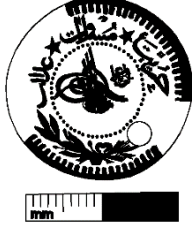
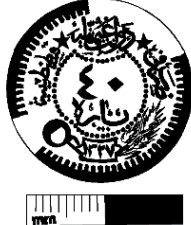
Envanter Numarası:222

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 73-73A

Çizim No: 73-73A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,4 cm
Ağırlık (gr):	5,9 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir

Görsel 145: Ön Yüz

Görsel 146: Arka Yüz

Çizim 143: Ön Yüz

Çizim 144: Arka Yüz

Ön Yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “40 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “Duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuşu: ٤٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “40 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “40 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:74

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

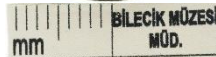

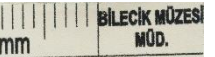

Envanter Numarası:702

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 74-74A

Çizim No: 74-74A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,6 cm
Ağırlık (gr):	1,72 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 147: Ön Yüz	Görsel 148: Arka Yüz
Çizim 145: Ön Yüz	Çizim 146: Arka Yüz

Ön Yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene dört” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât”ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٤ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 4 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “5 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ٥ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “5 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “5 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:75

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:714

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 75-75A

Çizim No: 75-75A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,9 cm
Ağırlık (gr):	2,61 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
mm BİLECİK MÜZESİ MÜD.	mm BİLECİK MÜZESİ MÜD.
mm	mm
Görsel 149: Ön Yüz	Görsel 150: Arka Yüz
Çizim 147: On Yüz	Çizim 148: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası vepadişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene dört” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Burada da sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٤ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 4 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “10 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ١٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “10 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “10 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devleti

Katalog No:76

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:715

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 76-76A

Çizim No: 76-76A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,62 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 151: Ön Yüz	Görsel 152: Arka Yüz
Çizim 149: Ön Yüz	Çizim 150: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrası ve padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene beş” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Burada sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٥ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 5 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “10 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “durube fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ١٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “10 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “10 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devleti

Katalog No:77

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:716

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 77-77A

Çizim No: 77-77A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,9 cm
Ağırlık (gr):	2,64 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 153: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 154: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 151: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 152: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene yedi” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât”ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Alta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٧ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 7 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “10 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. En dıştan tüm bu kompozisyon dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir. Okunuş: ۱۰ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطنية ۱۳۲۷ “10 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “10 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devleti

Katalog No:78

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:719

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 78-78A

Çizim No: 78-78A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,61 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 155: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 156: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 153: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 154: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene yedi” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما حرية \ مساوات \ عدالت سنه ٧ Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 7 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “10 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ١٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “10 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “10 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devleti

Katalog No:79

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:720

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 79-79A

Çizim No: 79-79A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,1 cm
Ağırlık (gr):	3,9 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 157: Ön Yüz</i>	mm BİLECİK MÜZESİ MÜD. <i>Görsel 158: Arka Yüz</i>
mm <i>Çizim 155: Ön Yüz</i>	mm <i>Çizim 156: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin ön yüzünde merkezde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene üç” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât”ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد حان بن ابد المجيد المظفر دائما سنه ٣ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 3 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “20 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. En dıştan tüm bu kompozisyon dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir. Okunuş ٢٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٣٨ “20 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “20 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i.

Katalog No:80

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:721

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 80-80A

Çizim No: 80-80A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,1 cm
Ağırlık (gr):	3,99 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 159: Ön Yüz	Görsel 160: Arka Yüz
Çizim 157: Ön Yüz	Çizim 158: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene altı” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Burada sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” yazmaktadır ve aralarına yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد حان بن ابد المجيد المظفر دائما سنه ٣ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 6 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “20 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasında birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. En dıştan tüm bu kompozisyon dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir Okunuş: ٢٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطنية ١٣٢٧ “20 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “20 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:81

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:722

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 81-81A

Çizim No: 81-81A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,1 cm
Ağırlık (gr):	3,95 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 161: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 162: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 159: Ön Yüz</i>	<i>Çizim 160: Arka Yüz</i>

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene beş” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât” ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: مجد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٥ حریت \ مساوات \ عدالت Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima 5 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “20 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ٢٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “20 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “20 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

Katalog No:82

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

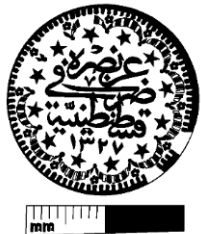
Envanter Numarası:740

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 82-82A

Çizim No: 82-82A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,4 cm
Ağırlık (gr):	5,98 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 163: Ön Yüz	Görsel 164: Arka Yüz
Çizim 161: Ön Yüz	Çizim 162: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezinde padişahın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın sağ köşesinde Burada padişahın unvanı olan “Reşad” yerleştirilmiştir. Tuğranın altında ise “sene altı” yazmaktadır. Etrafında 12 adet 5 kollu yıldızla çerçevelenmiştir. En dışta etrafında birbirlerine uçlarından bağlanmasıyla oluşturulmuş ay motifi vardır. Ay motifinden kalan boşluklara gülbezekler yerleştirilmiştir. En dışta da dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٦ Han Mehmed bin Abdülmecid el-muzafferu daima sene 6. Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun.	Arka yüz: Ortada dört satır halinde yazı oluşturulmuştur. Bu yazı kuşağında “Azze nasrahu” “duribe fi” “Konstantiniyye” ve 1327 ifadeleri yazmaktadır. Etrafı 12 adet 5 kollu yıldızla çerçevelenmiştir. Birbirlerine uçlarından bağlanmasıyla oluşturulmuş ay motifi vardır. Ay motifinden kalan boşluklara gülbezekler yerleştirilmiştir. En dıştan tüm bu kompozisyon dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قسطنطنية ١٣٢٧ Azze Nasrahu Duribe Fi Kostantiniyye 1293. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılsın, 1327’te Kostantiniyye (İstanbul’da) basılmıştır.

Katalog No:83

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:741

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 83-83A

Çizim No: 83-83A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	1,8 cm
Ağırlık (gr):	2,42 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
<i>Görsel 165: Ön Yüz</i>	<i>Görsel 166: Arka Yüz</i>
<i>Çizim 163:Ön Yüz</i>	<i>Çizim 164: Arka Yüz</i>

Ön yüz: 1327 tarihli sikkenin ön yüzünde V. Mehmed Reşad'ın tuğrası yer almaktadır. Tuğranın yanında padişahın unvanlarından “Reşad” yerleştirilmiştir. Tuğranın hemen altında sene 3 ibaresi vardır. Bütün bu kompozisyon dıştan on iki adet beş kollu yıldızla çevrelenmiştir. En dışta ise testere dişi bir kontur içine alınmıştır. Okunuş: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنه ٣ Mehmed Han bin Abdülmecid el-muzafferu daima Anlamı: Abdülmecid'in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun.	Arka yüz: Sikkenin arka yüzünde ortada dört satır halinde yazı oluşturulmuştur. Bu yazı kuşağında “Azze nasrahu” “duribe fi” “Konstantiniyye” ve 1327 ifadeleri yazmaktadır. Etrafı 12 adet 5 kollu yıldızla çerçevelemiştir. En dıştan tüm bu kompozisyon dendan şeklindeki geometrik süsleme motifi ile çevrilmiştir. Okunuş: عز نصره ضرب في قنسطنطينية ١٣٢٧ Azze Nasrahu Duribe Fi Kostantiniyye 1327. Anlamı: Allah aziz yardımıyla galip kılınsın, 1327'te Kostantiniyye (İstanbul'da) basılmıştır.

Katalog No:84

Bulunduğu Yer: Bilecik Müzesi

Envanter Numarası:742

Müze Geliş Şekli:

Müzedeki Yeri: Teşhir

Fotoğraf No: 84-84A

Çizim No: 84-84A

Malzeme:	Nikel (Ni)
Cins:	Akçe
Çap (mm):	2,1 cm
Ağırlık (gr):	2,68 gr
Dönemi:	Sultan V. Mehmed Reşat Han (1909-1918)
Darp Yeri:	Konstantiniyye
Darp Tarihi:	H. 1327- M. 1909
Yazı karakteri:	Sülüs
Müzedeki Yeri:	Teşhir
Görsel 167: Ön Yüz	Görsel 168: Arka Yüz
Çizim 165: Ön Yüz	Çizim 166: Arka Yüz

Ön yüz: Sikkenin merkezde padişahın tuğrası bulunmaktadır. Tuğranın sağ tarafında padişah unvanı olan “Reşad” ifadesi vardır. Tuğranın alt tarafında “sene beş” yazmaktadır. Tuğranın etrafı inci dizisi bir bordür içerisine alınmıştır. Bu bordürün etrafında sağdan sola “hürriyet”, “müsâvât”ve “adalet” ifadelerine yer verilmiş ve aralarına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Altta tarafta ise sağda, buğday başağı, sol tarafta defne dalı yer alır. Okunuşu: محمد خان بن عبد المجيد المظفر دائما سنة ٥ حریت \ مساوات \ عدالت Han Mehmed bin Abdülmecid el-muzafferu daima 5 sene. /Hürriyet, Müsâvât, Adalet Anlamı: Abdülmecid’in oğlu Mehmed Han daima başarılı olsun. /Özgürlük, eşitlik, adalet	Arka yüz: Merkeze inci dizisi bordür içine: “20 para” yazısı yazılmıştır. Bu yazının hemen etrafında üstte “Devlet-i Osmaniye”, sağ tarafta “duribe fi” sol tarafta ise Konstantiniyye yazmaktadır. Bu yazılar arasına birer yıldız motifi yerleştirilmiştir. Bu kompozisyonun alt kısmında ortada bir kartuj içerisinde “1327” yazmaktadır. Bu yazının sağ tarafına buğday başağı sol tarafına ise defne dalı yerleştirilmiştir. Okunuş: ٢٠ پاره ضرب في دولة عثمانية قسطنطينية ١٣٢٧ “20 para” 1327, duribe fi, Devlet-i Osmaniye, Konstantiniyye. Anlamı: “20 para” 1327 de darp edildi. Osmanlı Devlet’i

IV. DEĞERLENDİRME

Sikke darp edildiği hiçbir dönemde sadece ticaretlerde kullanılan bir ödeme aracı olmamıştır. Tarihi olayların ve sosyal yaşantının da bir belgesi niteliğindedir. Mitlere bile konu olan sikkenin sosyal yaşamdaki örneği olarak Yunan mitolojisindeki Ölülerin ruhlarını Acheron ırmağından geçirerek ölümler ülkesi Hades'in krallığına götüren kayıkçı Kharondan bahsetmek mümkün olabilir. Yunan inancına göre ölen kişinin yanına bırakılan parayı ölen kişinin ruhu kayıkçı Kharon'a vererek ölümler diyarına geçebileceği öne sürülmektedir. Arkeolojik kazılar sonucunda mezarlarda bulunan sikkeler bu mitleri destekler niteliktedir. Yine sosyal yaşamda para iletişimde de önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin bir Roma imparatorunun ölümünün üzerine bu haber iletişim araçlarının yani gazete ve televizyonun olmadığı dönemlerde sikkeler aracılığıyla duyurulmuştur¹²⁴. Siyasi alanda paraların üzerinde yer alan unvanlar, kişiselleştirilmiş işaretlerden emir, vali ya da halife isimlerine ulaşmak mümkün olabilmektedir. Örneğin; İhşid devletinde yönetimde söz sahibi olmayan ama tahta çıkmak isteyen Kafur el İhşid'in tahta geçebilmek için, Mekke'de kendi ismini taşıyan H.357/M.967 tarihli sikke kestirmiş ve sikkenin üzerine Kur'an Kerim'deki İsrâ Suresinde "Hak geldi batıl yıkılıp gitti, Zaten batıl yıkılmaya mahkumdur" ifadesini yazdırdığı görülmüştür¹²⁵.

Sikkeler üzerindeki yazılar, tasvirler bize tarihi kaynaklık yapması açısından da önem içermektedir. Sikkelerden şehirlerin ya da hükümdarların isimlerinin doğru yazılışlarını öğrenmemiz mümkündür. Bunun yanı sıra sikke üzerinde sikkenin darp yeri belirtilmemiş bile olsa üzerindeki simgeler bize darp yerinin neresi olduğunu göstermektedir. Örneğin; Side de darp edilen bir sikke üzerinde bir nar motifinin örülmesi bu sikkenin Side'de darp edildiği bilgisini bize sunmaktadır. Çünkü Eski Yunanca'da "Side" "nar" anlamına gelmektedir¹²⁶.

¹²⁴ Oğuz Tekin, Sikkeler, Devletler, Hükümdarlar: Eskiçağda Anadolu'da Paranın Siyasal, Kültürel ve Ekonomik Rolü, 2006, Ankara

¹²⁵ Dina Ashraf Fawzy Ahmed Youssouf, *Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Kanuni Süleyman Dönemi Sikkeler*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018, s.11.

¹²⁶ Tekin, 2006, 12.

Ekonomik alanda ise sikke sadece değerli madenlerden darp edilmemiştir bunun yanı sıra değerli bazı kap kaçakların da eritilerek bunlardan da sikke darp edildiği görülmektedir.

Yine tedavülde olan sikkeler toplatılarak bu sikkelerden yeni sikkeler basılmıştır. Bu uygulama sonucunda madeni paranın ayarı ağır ise; devletin ekonomisi güçlüdür, değilse güçsüzdür¹²⁷. Son olarak dini alanda ele alınan sikkelerin üzerindeki yazılar, hükümdarın ve halkının mezheplerine işaret etmektedir. Her sultan ya da halife lakapları ve duaları darp ettirdikleri bazı sikkeler üzerinde yer almıştır. Örnek olarak, Emevi dönemi ve Abbasi dönemi darp edilen sikkelerin üzerinde Kelime-i şahadet, besmele-i şerif, en son olarak İslam dinini niteleyen sloganları kullanmışlardır¹²⁸.

Osmanlı Devleti XV. Ve XVI. yüzyılda hem kendi coğrafyasında hem de dünyada hakim güç halindeyken XVII. yüzyıldan itibaren gücünü kaybetmeye başlamıştır ancak zayıflayan gücüne rağmen üç yüz yıl boyunca varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Bu varlığın devam etmesinde ekonomi alanındaki yaklaşımları büyük oranda önem taşımaktadır¹²⁹. Osmanlı Devlet'i para sistemine Osman Bey'in bastırıldığı ilk sikke ile başlamış olsa da 1326 yılında Orhan Bey'in bastırıldığı ilk akçe ile yön vermiştir. İlk başlarda darp ettirdikleri sikkelerde diğer devletlerin etkisi görülse de ilerleyen zamanlarda özgün haline kavuşmuştur.

Osmanlı Devlet'i XVII. yüzyıla kadar geçen sürede altın, gümüş, bakır gibi değer ölçüsü olan madenlerden sikke kestirmişlerdir. Günlük hayatta ihtiyaçlar mangır adı verilen bakır sikkelerden karşılanırken, dış ticarete ya da yüksek bütçeli alışverişlerinde altın sikkeler kullanılmıştır. Osmanlı Devleti ilk altın sikkesini H. 882 M.1478 'de basmış olup bu altın sikkelerine Sultani adını vermiştir. Sultanilerin basımına kadar ki sürede yabancı devletlerin altınları kullanılmıştır. Osmanlı Devleti ilk defa kağıt parayı XIX. yüzyılda kullanmaya başlamıştır¹³⁰. Devletler farklı değerlere sahip sikkeler bastırmanın yanı sıra devletler ihtiyaçları olduğunda tağşiş denilen yöntemi kullanmışlardır.

¹²⁷ Tekin, 2006, 12.

¹²⁸ Dina Ashraf Fawzy Ahmed Youssouf, 2018, 13.

¹²⁹ Mustafa Cüneyt Uzun, Bilge Avşar, "Osmanlı Ekonomisinin Temel Unsurlarının Ekonomik Yaklaşımlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2019, S. 3 s. 54.

¹³⁰ Tekin, 2009, 183.

Tağış; tedavüldeki paranın toplatıldıktan sonra madeni değerlerinin azaltılarak tekrar tedavüle sürülme işlemidir¹³¹. Bu yöntem genellikle mali bunalım zamanlarında başvuru yöntemlerin başında gelmektedir.

Bilecik Müzesindeki klasik döneme ait toplam 84 adet sikke incelenmiştir. Bunlardan 1 tanesi Sultan I. Murad'a, 1 tanesi Sultan I. Bayezid'e, 1 tanesi Sultan I. Mehmed'e, 1 tanesi Sultan II. Murad'a, 1 tanesi kanuni Sultan Süleyman'a, 1 tanesi II. Süleyman'a, 1 tanesi II. Ahmet'e, 1 tanesi III. Ahmet'e, 7 tanesi I. Mahmud'a, 15 tanesi III. Mustafa'ya, 8 tanesi II. Mahmud'a, 5 tanesi I. Abdülhamit'e, 9 tanesi Abdülmecid'e, 6 tanesi Sultan Abdülaziz'e, 11 tanesi II. Abdülhamit'e, 14 tanesi Sultan V. Mehmed Reşad' aittir. İncelenen bu klasik Osmanlı sikkelerinin dışında Çaltı definesi olarak adlandırılan sikkeler mevcuttur. Bu define I. Abdülhamid döneminde (1174-1789) gömülmüştür, ondan önceki dört padişahın dönemine ait olup 474 adettir¹³². İncelenen sikkeler; darp yeri, darp tarihi, tasniflendirilmesi, ağırlık, çap ve süsleme unsurlarıyla detaylıca incelenmiş, başlıklar halinde ele alınmıştır.

4.1. Tuğra

Oğuzca "Tuğrağ" olup, tuğralar hükümdarların basılmış nişanlarıdır. Zamanla okunuşunda değişiklikler meydana gelmiş ve bugün ki adı Tuğra olarak kalmıştır. Farsça'da nişan, iz, işaret gibi anlama gelirken Arapçada da tevkî (etki, iz bırakma, buyurma) gibi anlamlara gelmektedir. Osmanlı tuğraları incelendiğinde genellikle bu tuğralar, hükümdarın ismini, lakabını içeren hükümdarın bir çeşit imzası gibidir. Yapısal olarak bu tuğraların, üst tarafında bulunan çizgilere "tuğ" ismi verilmektedir. Osmanlı hükümdarlarının tuğralarında üç adet tuğ vardır. Bu tuğlar bağımsızlığı, hakimiyeti sembolize ederken, üç kıtaya yayılan otoritesini ve gücünü de temsil eder¹³³. Tuğra Osmanlı sikkelerinde, ön yüzde yer almaktadır. Tarihçi Hammer, tuğranın Hristiyan bir devletle imzalanan bir ticaret anlaşması sonucu I. Murad zamanında doğduğunu söylemektedir. I. Murat imza atmasını bilmediği için elini bir mürekkebe batırarak kağıdı imzalamıştır.

¹³¹ Şevket Pamuk, Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914, İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s.113-115.

¹³²Tunç, 2005, 115.

¹³³ Ölçer,1968,42.

Daha sonra dönemdeki hattatlar bu imzayı geliştirip, grift harflerle geliştirmeleri sonucunda I. Murat'ın tuğrası şekillenmiştir¹³⁴. Yine tarihçi Hammer bu kağıda el basmanın I. Murat'ın imza atmayı bilmemesinden değil, Cengiz Han'ın resmi evraklara pençe basma geleneğini devam ettirmesi olarak da yorumlamıştır¹³⁵.

Osmanlı dönemi sikkelerinde ilk tuğra, Yıldırım Bayezid oğlu Süleyman Çelebi (H.805-813/M.1402- 1410)'nin akçelerinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun ardından, I. Mehmed ve II. Murad'ın sikkelerinde tuğra vardır. Daha sonra, III. Murad (H.982-1003/M.1574-1595) dönemine kadar, Osmanlı sikkelerinde padişahın tuğrasına yer verilmemiştir. III. Murad'dan itibaren sikkeler üzerinde tuğra, tekrar kullanılmaya başlanmıştır. II. Mustafa (H.1106-1115/M.1695-1703) itibaren artık altın sikkelerde de tuğralara yer vermeye başlanmıştır. Yine tuğralardaki isimlere Sultan İbrahim zamanı “El muzafferü daima” eklenmiştir. IV. Mehmed'in sikkelerinin bazılarında “sultan” sözcüğü ilave edilmiştir¹³⁶. Bilecik Müzesinde incelenen Osmanlı sikkelerinde de tuğralar karşımıza çıkmaktadır. Çoğu iyi durumda olsa da bazılarında tahribat ve silinmeler mevcut durumdadır.

4.2. Süsleme

Türk sanatında genel anlamda geometrik, bitkisel ve figür süsleme unsurları vardır. Bu üç süsleme unsuru ana hatlarını koruyarak zamanla yarı stilize ve stilize olmak üzere farklı çeşitlere bürünmüştür. Bu bahsedilen unsurlardan figürlü süsleme daha çok el sanatlarında karşımıza çıkmaktadır. İncelemesi yapılan sikkeler üzerinde de figüratif süslemeye rastlanmamıştır.

Geometrik Süsleme

En belirgin süsleme grubundan olan geometrik süslemenin en çok kullanılan unsurları, daire ve karedir. Bunların yanı sıra dikdörtgen, üçgen ve yıldızlar da yarı stilize ya da stilize formda karşımıza çıkmaktadır¹³⁷. Daireler Osmanlı Dönemi sikkelerinde sık rastlanan süslemelerden biridir ve sikkelerde

¹³⁴ Hammer, C,1, 159.

¹³⁵ Hammer, C,1, 258.

¹³⁶ Ölçer,1968,44.

¹³⁷ Azade Akar-Cahide Keskiner, “Türk Sanatında Desen ve Motif”, Türk Süslemesinin Kısa Bir Tarihçesi, İstanbul, 1978, s.12.

genel olarak yazıların etrafını çevreleyen çerçeve veya sikkede merkezdeki yazıların yaylarını birleştirmek için kullanılmıştır.

İncelenen Osmanlı dönemi sikkelerinde en sık kullanılan geometrik süslemelerin biri de birbirini takip eden inci dizisidir. İnci dizileri İslamiyet'ten önce Sasani sikkeleri dahil birçok alanda süsleme unsuru olarak kullanılmıştır. İslam Sanatında da Samarra stukolarından başlayarak sürekli kullanılan bir motiftir İnci dizisi sikkelerde de sıkça karşımıza çıkmaktadır. İnci dizisi form hem sikkenin bitiş kenarında hem de sikkenin ortasında motifleri çevreleyen fonksiyonel bir biçimdedir. Bu inci dizileri bütün yazıyı çevreleyen dairenin etrafına ikinci bir daire oluşturacak şekilde sıralanmaktadır.

Katalog (18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,21,32,44,46,) sikkelerin ön ve arka yüzlerinde inci dizilerine yer verilmiştir. Ancak bazı sikkelerdeki tahribatlardan dolayı bir kısmı siliktir. Çerçeve ve bordürler tek uygulandığı gibi iki ve üç sıra halinde de uygulanmıştır. Ayrıca bir sıra daire, bir sıra inci dizisinden daire şeklindeki örneklerini de görmemiz mümkündür. Sikkelerdeki bordür ve çerçeveler isteğe göre kalın ya da ince olarak yapılmıştır. Osmanlı dönemi sikkelerinde yarım daireler genellikle dört yarım daire ile tam bir daire elde etmek için bunun dışında yazıları birbirinden ayırmak için kullanılmıştır. Katalog (67,143,736)

Yıldız motifi (62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,84,85) numaralı belirtilen sikkelerde merkezdeki yazıyı çevreleyen önemli bir öge, birbiri ardına sıralanan beş kollu yıldız şeklindedir. İncelenen Osmanlı dönemi sikkelerinde özellikle beş kollu yıldız yer verilmiştir. Genellikle beş kollu yıldızlar motif olarak kullanılmış, sikke ortasına yerleştirilmiş ve etrafı tam daire bir konturla çevrilmiştir. Katalog (62,63,64,65,69,70,71,72,85) Yine beş kollu yıldızlar ay-yıldız birleşiminde kullanılmıştır. Sikke kenarına tam daire oluşturacak biçimde yerleştirilen, yarım daire hilallerin her birinin içinde beş kollu yıldız yer almaktadır. Katalog (51,66,67,68,84).

Testere Dişi; İncelenen sikkelerde kenarlarının biçimlendirilmesinde veya şekillendirilmesinde kullanılan bir yiv niteliğindedir.

Katalog (11,13,15,16,17,34,35,36,37,38,41,56,57,58,60,61,77,79).

Saadet Düğümü; Antik dönemden itibaren Anadolu'da kullanılan geometrik motiflerdendir. Birbirinin içinden geçen iki ilmeğin meydana getirdiği düğümdür; saadet ve mutluluğu ifade eden simge olarak kabul edilir. Antik dönemlerde Herakles düğümü olarak isimlendirilmiştir, bu motifin en eski örnekleri Mısır eski krallığında mühür oymalarında saç örgüsü motifleriyle beraber kullanılmış olarak karşımıza çıkmaktadır¹³⁸. Saadet düğümü motifi Osmanlı sikkelerinde önce Memlük sikkelerinde yoğun biçimde kullanılmıştır. Osmanlı dönemindeki mangırlar süsleme bakımından incelendiğinde oldukça çeşitlilik içerir. Başka bir sikke de ise süsleme unsuru olarak alt alta üç çizgi kullanıp bu formu arka yüzde de tekrarlamıştır. Geometrik çok koldan oluşan bir motif, bir başka sikkede ise alt alta üç çizgi kullanıp bu formu arka yüzde de tekrar ederek oluşturulan bir motifle karşılaşılmaktadır. Yine Osmanlı'nın bazı anonim sikkelerin de süsleme kare bölmelere ayrılmış geometrik bezemeler görülmektedir. Bunlar dıştan herhangi bir konturla çevrelenmemiş sikkeye hakim konumda bir motif olarak kullanılmıştır.

Zencerek: Zencerek motifi Katalog (39,40) II. Mahmut'un 2 adet sikkесinin iki yüzünde de merkezde birbirine geçen zencereklerden oluşan iki hilale yer verilmiştir.

Bitkisel Süsleme

Bitkisel süsleme grubundaki Akatus yaprakları gibi motifler İslam Sanatında, Emeviler'den itibaren karşımıza çıkmaktadır. Abbasi döneminde kullanılmaya devam eden bitkisel süsleme elemanları, Samarra alçı süslemelerinde başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Yine bitkisel motifler Fatîmi yapılarında ve Gazneli yapılarında terakota, bezemelerinde görülmüştür. Anadolu da Moğol istilasından önce genellikle geometrik motifler kullanılırken, XIV. Yüzyılın başlarından itibaren genellikle bitkisel süsleme unsurları kullanılmıştır. Osmanlı bitkisel süslemesinde erken dönemde ortaya çıkan hatai üslubu ile başlayan bitkisel bezeme, naturalist üslupta kullanılan çiçekler, geç dönemdeki

¹³⁸ Serpil Aydın Demirağ, "Ankara Etnoğrafya Müzesi'ndeki Beş Kur'an-ı Kerim'in Tezhip Süsleme Özellikleri", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2007, s. 66.

yabancı üslupların etkisine girerek gelişmiş stilize bitkisel motiflerde kullanılmıştır¹³⁹ .

Palmet: bu motif özellikle Osmanlı dönemine ait sikkelerde, boştaki alanların kapatılmasında kullanılan doldurucu fonksiyona sahiptir. Palmetler, tuğra etrafına belirli bir düzen olmaksızın konumlandırılmıştır.

Hatai (Hatayi): Çiçeklerin dikine kesitinin, çizgilerin üsluplaştırılması ile ortaya çıkan motiftir. Osmanlı sikkelerinde genellikle sikkenin etrafını kuşatan kenar bordürlerinde görülmektedir.

Dal, Yaprak ve Çiçek: Dal, yaprak ve çiçekler diğer bitkisel motiflere göre daha natüralisttirler ve sikkelerde genellikle dolgu motifi olarak kullanılmıştır. Osmanlı sikkelerinde tuğranın yanındadır, dal yaprak ve çiçek oluşumundan doğan, bahar dalı uçlarına karanfil tomurcukları koyulmuştur. Katalog (35,36,37,38,47,48,49,51,54,55,) de sikkelerin arka yüzlerinde tuğranın yanında natüralist yapraklar üzerinde tomurcuk şeklindedir. Sultan V. Reşat'a ait on sikkede ise, tuğranın alt kenarında sağda buğday, solda defne dallarından meydana gelen çelenk yer alır. Katalog (75,76,77,78,79,80,81,82,83).

Nesneler

İncelenen Osmanlı Dönemi sikkelerinde nesne olarak, kurdeleye rastlanmıştır. Kurdele motifi bağlayıcı olarak karşımıza çıkmaktadır. Katalog (73,74,76,77,78,79,80,81,82,83,86) bu özellikte kullanılmıştır. Ayrıca katalog (39,40) II. Mahmut'a ait olan sikkelerde zencerek motiflerinden oluşturulan iki hilali birbirine bağlamak için kullanılmıştır.

¹³⁹ Necla Akkaya, *Mardin Müzesi'ndeki İslam Dönem Sikkelerden Örnekler*, Doktora Tezi, Selçuk üniversitesi, Konya, 2011, s.496-497.

SONUÇ

İnsanoğlunun yaşamı boyunca yeme içme, barınma gibi temel gereksinimleri vardır. Bu gereksinimler dönemin şartlarına göre bazı araçlar ile karşılanmıştır. Bu araçlar bazen bakliyat bazen hayvan bazen değerli bir eşya bazen de para olmuştur. Para kullanıldığı ilk zamanlardan beri değerini kaybetmemiş her geçen gün daha da artmıştır. Sikkeler basıldıkları dönemin yaşayan şahitleri olarak kabul görmüştür. Sadece darp ettiren devletin ekonomisini yansıtmamıştır. Sosyal yaşamının, sanatının, inançlarının da temsilcisi olmuştur.

Bu çalışma kapsamında Bilecik Müzesindeki 84 adet Osmanlı dönemine ait sikke incelenmiştir. İslam kültürün mihenk taşlarından biri olan Osmanlı, Bilecik'in Söğüt ilçesini merkez alarak bir devlet kurmuştur. Osmanlı Devlet'i kurulduğu bölgenin hem siyasi hem de ekonomik hareketliliğine ayak uydurmuştur. Bunun sonucunda başka devletlerin ekonomi politikalarını yakından takip etmek durumunda kalmıştır¹⁴⁰. Gerek Osmanlı İmparatorluğunun kurulduğu yer olması gerekse konumuyla önem arz etmesi bizi çalışmamızda Bilecik ilini seçmemize yöneltmiştir. Kısaca tarihçesine değinecek olursak; Söğüt Ertuğrul Gazi döneminde uç beyliğinin merkezi konumun iken, Osman Bey zamanında tam olarak bağımsızlığını ilan eden devletin başkenti olmuştur (1299). 1326-1360 yılları arasında Orhan Gazi döneminde askeri önemini kaybederek sınır şehri olmaktan çıkmıştır, yerleşim yeri özelliğini kaybederek Sultanönü Sancağı'na bağlı, bir subaşı tarafından idare edilen bir nahiye olmuştur. Evliya Çelebi H.1058/M.1648 yılında Söğütten geçtiğinden bahseder ve şöyle bahseder; “Bursa Sancağı hükmünde Lefke (şimdiki Osmaneli) kazası nahiyelerinden, kadısı olan, bağ ve bahçelerden oluşan 700 kadar üzeri kiremit örtülü evler, cami, han, hamam, çarşı ve pazar içeren bir kasabadır¹⁴¹”.

1402'de Anakara Savaşı'nda Timur'un ordusu tarafından söğüt yağmalanmıştır. 1864 Söğüt, Bilecik Sancağı içinde bir kaza olmuştur.

¹⁴⁰ İbrahim Hakkı Konyalı, Söğüt'te Ertuğrul Gazi Türbesi ve İhtilafı. İstanbul, 1959, s.9.

¹⁴¹ Konyalı, 1959, s.10.

İncelenen 84 sikkenin en erken H 761 M.1359 tarihli olup en geç tarihli H. 1327 M.1909 tarihlidir. İncelenen sikkeler genel olarak İstanbul darphanelerinde darp edilmiştir. İstanbul darplı sikkelerin yanı sıra Bursa, Mısır, Edirne darphanelerinde darp edilen sikke örnekleriyle de karşılaşmıştır. Erken tarihli olan sikkelerde özellikle Osman Gazi ve Orhan Bey döneminde kestirilen sikkelerde İlhanlı etkileri göze çarpmaktadır. Kendi kimliğini I. Murad'ın darp ettirdiği sikkelerle bulmaya başlamış ve özgün sikkeler darp edilmeye başlanmıştır. I. Murad döneminden sonrasında ise farklı formlara sahip sikkeler darp edilmeye başlanmıştır.

Osmanlı Devlet'i sikkelerini üç farklı teknikle darp ettirmiştir. İlk olarak devlet sikkelerini, 1686 yılına kadar dövme yani çekiçe darp ettirmiştir. Bu tarihten sonra mekanik pres denilen darp tekniğini kullanmıştır. Mekanik pres denilen darp tekniğini XIX. Yüzyılın başlarına kadar kullanmıştır. XIX. Yüzyıldan sonra ise Avrupa'dan getirilen makine ile otomatik sarkaç usulü sikke darp tekniğini kullanmıştır.

Müzedeki incelenen sikkeler ışığında Osmanlı dönemi sikkelerinde ön yüzlerinde genel olarak padişaha övgü ve dua cümleleri yer alırken, arka yüzlerinde darp yeri ve darp tarihinin olduğu ifadeler yer verilmiştir. Sikke üzerinde görülen tuğra, karşımıza ilk olarak, Süleyman Çelebi'nin akçelerinde çıkmaktadır. Daha sonra III. Murad dönemine kadar sadece I. Mehmed ve II. Murad'ın bazı sikkelerinde görülmektedir. II. Murad'dan sonra yaygın olarak kullanılan tuğra, altın sikkelerde ilk defa II. Mustafa zamanında karşımıza çıkmaktadır.

Bilecik Müzesi'nde incelenen sikkelerinde görülen süsleme unsurları; yazı, bitkisel, geometrik bezemelerdir. Bitkisel süsleme motiflerinde; gül, kıvrık dallar, palmet, buğday başağı defne yapraklarından oluşan motifler kullanılmıştır. Geometrik motifler genel olarak, yazı kuşağının etrafında kullanılmıştır. Geometrik motiflere örnek olarak birbirini takibinden oluşan inci dizileri, yıldız motifleri, zencerek motifinin tekrarı ile oluşturulan hilal motifleri verilebilir. Bütün bu süsleme unsurlarının dışında kurdele motifi kullanılmıştır. Kurdele motifi genel olarak, diğer süslemem unsurlarını bağlayıcı özellikte kullanılmıştır.

KAYNAKÇA

Akdağ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, İstanbul, 2010.

Aksan, Ali İhsan, *Kütahya Arkeoloji Müzesi'ndeki Erken Osmanlı Dönemi Sikkeleri (I. Murad – II. Murad Dönemi)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2014.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Akkaya, Necla, *Mardin Müzesi'ndeki İslam Dönem Sikkelerden Örnekler*, Doktora Tezi, Selçuk üniversitesi, Konya, 2011

Akar, Azade- Keskiner, Cahide, “*Türk Sanatında Desen ve Motif*”, *Türk Süslemesinin Kısa Bir Tarihçesi*, İstanbul, 1978.

Altıntaş, Ahmet, “*Selçuklu Türkiyesi'nde Para*” *Türkler Ansiklopedisi*, C. 7, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.

Arı, Bülent, *Anadolu'da Paranın Tarihi*, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Yayınevi, İstanbul, 2011.

Arlan, Selim, “*Tarihte Para*”, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayınları, Ankara 1992.

Artuk, İbrahim, “*Sikke*”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.11, İstanbul, 1966.

Artuk, İbrahim, “*Osmanlı Beyliğinin Kurucusu Osman Bey'e ait Sikke*”, *Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi (1071-1920) Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*, Ankara 1980.

Artuk, İbrahim, Artuk Cevriye, *Fatih'in Sikke ve Madalyaları*, İstanbul Belediye Matbaası, İstanbul, 1946.

Artuk İbrahim, Cevriye Artuk, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu*, C.2, MEB, Ankara 1974,

Avşar, Bilge- Uzun, Mustafa, Cüneyt, “*Osmanlı Ekonomisinin Temel Unsurlarının Ekonomik Yaklaşımlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi*”, *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2019.

Aykut, Şevki, Nezihi, “*Osmanlı Sikkeleri*”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002.

Aykut, Nezihi, "Osmanlı İmparatorluğu'nda "Sikke Tashihleri" Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1994.

Ashraf Fawzy Dina- Youssouf, Ahmed *Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Kanuni Süleyman Dönemi Sikkeler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2018.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Bayındır, Abdulaziz, "*Başlangıçtan Günümüze Kadar İslam Toplumunda Madeni Paralar ve Kağıt Paralar*", İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.2, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 2000,

Buyruk, Hasan, *Adana Arkeoloji Müzesinde Bulunan Bizans Dönemi Altın Sikkeleri*, Ordu Üniversitesi Yayınları, Ordu, 2014.

Çetin, Kenan, "*İran'dan Anadolu'ya Selçuklu Paraları*", A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.29, (Prof. Dr. Zeki Başar Özel Sayısı) Erzurum 2006.

Damalı, Atom, *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı, İstanbul 2010.

Demirağ, Aydın, Serpil, "*Ankara Etnoğrafya Müzesi'ndeki Beş Kur'an-ı Kerim'in Tezhip Süsleme Özellikleri*", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 2007.

Dursun, Necla, "*Konya Etnoğrafya Müzesinde Bulunan Osmanlı Klasik Dönemi Sikkelerinden Örnekler*", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 5, S.22, 2012.

Eroğlu İbrahim, *Sinop Arkeoloji Müzesi'ndeki Bir Grup Osmanlı Sikkesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu, 2020.

Eagleton C.- Williams J., *Paranın Tarihi*, Çev. KAHYA F., Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2011.

Kesik, Muharrem, *1071 Malazgirt: Zafere Giden Yol*, Timaş Yayıncılık, İstanbul, 2013.

Kocaer, Remzi, *Osmanlı Altınları*, Güzel Sanatlar Yayınevi, İstanbul, 1967.

Konyalı, İ.H, *Söğüt'te Ertuğrul Gazi Türbesi ve İhtilafı*, İstanbul, 1959.

Kurkotalp, Elif *Muğla Müzesi 'ndeki İslâmi Dönem Sikkeleri*, (Yüksek Lisans Tezi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Muğla, 2017.

Pamuk, Şevket, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2012.

Öztürk, Mustafa, “*Osmanlı Para Politikası*”, 13. Türk Tarih Kongresi Ankara 4 – 8 Ekim 1999 Kongreye Sunulan Bildiriler, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2002.

Ölçer, Cüneyt, *Karamanaoğulları Beyliği Madeni Paraları*, İstanbul, 1985.

Ölçer, Cüneyt, *Yıldırım Bayezid'in Oğullarına Ait Akçe ve Mangırlar*, Yenilik Basımevi, İstanbul, 1966.

Özme, Adil, *Malatya Müzesindeki İslâmî Dönem Sikkeleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1993.

Pere, Nuri, *Osmanlılarda Madeni Paralar*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1968.

Polat, Mustafa, *Samsun Arkeoloji ve Etnografya Müzesi 'nde Bulunan XII. Ve XV. Yüzyıllara Ait Beylikler Dönemi Sikkeleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>.

Pamuk, Şevket, *Yüz Soruda Osmanlı Türkiye İktisadi Tarihi, 1500-1914*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 2005.

Sahillioğlu, Halil, “*Darphane*”, TDK *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1993, C.18.

Sahillioğlu, Halil, *Kuruluştan XVII. Asrın Sonlarına Kadar Osmanlı Para Tarihi Üzerine Bir Deneme*, (Basılmamış Doktora Tezi İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İstanbul 1958.

Tekin, Oğuz, “*Sikke*”, TDV *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.37, İstanbul, 2009.

Tekin, Oğuz, *Eski Çağda Para Antik Nüvizmatığa Giriş*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınevi, İstanbul, 1984.

Tekin, Oğuz, “*Osmanlı İmparatorluğu’nda Para*”, Yeni Türkiye Ansiklopedisi, C.32, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2000.

Tekin, Oğuz, “*Eski Yunan, Roma ve Bizans Altın Sikkeleri*”, Altının İktidarı, İktidarın 502 Altınları, İstanbul, Yapı-Kredi Para Koleksiyonu Altın Sikke Sergisi, 2005, s.39.

Tekin, Oğuz, “*Sikkenin Bulunuşundan Önceki Değişim Ve Ödeme Araçları*”, Arkeoloji ve Sanat Dergisi, Sayı. 40-41, 1998.

Tekin, Oğuz, *Antik Nüsmatik ve Anadolu (Arkaik ve Klasik Çağlar)*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 1997.

Tekin, Oğuz, “*Osmanlı İmparatorluğu’nda Para*”, Yeni Türkiye, 701 Osmanlı Özel Sayısı II, Ekonomi ve Toplum, 2000.

Tekin, Oğuz, “*Mangır*”, TDK İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 37, İstanbul, 2003.

Tekin, Oğuz, *Sikkeler, Devletler, Hükümdarlar: Eskiçağda Anadolu’da Paranın Siyasal, Kültürel ve Ekonomik Rolü*, Ankara, 2006.

Tunç, Sibel, *Çaltı Definesi Sikkeleri Işığında 18. Yüzyıl Osmanlı Ekonomik Değişimleri*, (Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2005.

Uzunçarşılı, İbrahim, Hakkı, *Osmanlı Devleti’nin Saray Teşkilatı*, Ankara,1988.

Uzunçarşılı, İbrahim, Hakkı, “*Akçe*”, İslam Ansiklopedisi, C.1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1965.

GÖRSELLER

Görsel 169: Mısır El-Amarna bölgesi kazılarında ele geçen metal külçe ve halkalar (<https://www.bmimages.com/preview.asp?image=00565095001>).

Görsel 170 :Osman Bey'e ait Akçe (Artuk, 1980, s.27).

Görsel 171: 15. Yüzyıldan Temsili Bir Darphane (Sahillioğlu, 1982).

Görsel 172: Cendere Usulü Sikke Darbı (Artuk,1981).

TABLolar

Tablo 1: I. Murad Dönemi (M.1359-1389) Sikkeleri

I. MURAD DÖNEMİ (H.761- M.1359-1389) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.761- M.1359	Kostantiniye(ti)
1,75	1,12	1	1	1

Tablo 2: I. Bayezid Dönemi (M.1389-1402) Sikkeleri

I. BAYEZİD DÖNEMİ (H.792 M.1389-1402) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.792/M.1389	Kostantiniye(ti)
1	1,3	1	1	1

Tablo 3: Çelebi Mehmed Dönemi (M.1413-1421) Sikkelerinin Tasnifi

ÇELEBİ MEHMED DÖNEMİ (H.816-824/M.1413-1421)				
SİKKELERİNİN TASNİFİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.816 (M.1413)	Bursa
1,5	1,51	1	1	1

Tablo 4: II. Murad Dönemi (M.1421-1444/ M.1445-1451) Sikkeleri

II. MURAD DÖNEMİ (H.824-848/M.1421-1444/ H.849-855/M.1445-1451)				
SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H. 823- M.1421	Bursa
1,5	2,55	1	1	1

Tablo 5: Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (M.1250-1566) Sikkeleri

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN DÖNEMİ (H.926- M.1250-1566) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.926/ M.1250	Mısır
1,9	3,46	1	1	1

Tablo 6: II. Süleyman Han Dönemi (1687-1691) Sikkeleri

II. SÜLEYMAN HAN DÖNEMİ (H.1099- 1687-1691) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1099/ M.1687	Kostantiniyye(ti)
1,7	1,55	1	1	1

Tablo 7: II. Ahmet Dönemi (M.1691-1695) Sikkeleri

II. AHMET DÖNEMİ (H. 1102-M.1691-1695) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1102/M.1691	Kostantiniyye(ti)
1,85	1,54	1 1	1	1

Tablo 8: III. Ahmet Dönemi (M.1703-1730) Sikkeleri

III. AHMET DÖNEMİ (H. 1115- M.1703-1730) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1115/M.1703	Kostantiniyye(ti)
1,4	0,5	1	1	1

Tablo 9: I. Mahmut Dönemi (1730-1754) Sikkeleri

I. MAHMUT DÖNEMİ (H.1143-1730-1754) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1143/M. 1730	Kostantiniyye(ti)
1,8- 2,5	2,41-5,40	6	6	6

Tablo 10: III. Mustafa Dönemi (M.1757-1774) Sikkeleri

III. MUSTAFA DÖNEMİ (H.1171-1757-1774) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1171/M.1757	İslambol
1,3- 2,3	0,33-4,40	16	16	16

Tablo 11: II. Mahmud Dönemi (M.1808-1839) Sikkeleri

II. MAHMUD DÖNEMİ (H.1123- M.1808-1839) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1223/M.1808	Kostantiniyyeti(tü)
1,2-3,85	0,55 - 14,62	8	8	8

Tablo 12: I. Abdülhamit Dönemi (M. 1774-1789) Sikkeleri

I. ABDÜLHAMİT DÖNEMİ (H. 1187- M. 1774-1789) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1187/M.1774	Kostantiniyyeti(tü)
1,3- 3,8	0,55 - 19,30	5	5	5

Tablo 13: I. Abdülmecit Dönemi (M.1839-1861) Sikkelerinin Tasnifi

I. ABDÜLMECİT DÖNEMİ (H.1255-M.1839-1861) SİKKELERİNİN TASNİFİ					
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri	
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1255/ M.1839	Kostantiniyyeti(ti)	
3,7- 2,6	5,4 - 23,43	9	9	9	

Tablo 14: Abdülaziz Dönemi (M.1861-1876) Sikkeleri

ABDÜLAZİZ DÖNEMİ (H. 1277-1861-1876) SİKKELERİ					
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri	
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1277/M.1861	Kostantiniyyeti(ti)	Mısır
2,75- 3,2	5,06 - 12	6	6	5	1

Tablo 15: II. Abdülhamit Dönemi (M. 1876-1909) Sikkeleri

II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİ (H. 1293- 1876-1909) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H.1293- M. 1876	Kostantiniyyeti(ü)
1,6- 2,4	2,3-6,3	11	11	11

Tablo 16: V. Mehmed Reşat Dönemi (M.1909-1918) Sikkeleri

V. MEHMED REŞAT DÖNEMİ(H.1327- M.1909-1918) SİKKELERİ				
Ölçüleri		Yazı Karakteri	Darp Tarihi	Sikkelerin Darp Yerleri
Çap	Ağırlık	Sülüs	H. 1327- M. 1909	Kostantiniyyeti(ü)
1,6- 2,4	1,72-5,9	14	14	14

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Emel BAYRAM
Doğum Yeri-Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ordu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü
Bildiği Yabancı Diller (varsa)	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri (varsa)	-
İş Deneyimi	
Stajlar	-
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	-
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	